

Eseménynaptár
a 2008. év zsidó vonatkozású krónikája

január hónap

január 1.

Az Új Élet 2008. január elsejei számában „Újpest: zsinagóga a határon” címmel Szilágyi Iván Péter beszélgetett Deutsch László főrabbiával és Szilágyi Gábor kántorral a hitélet nehézségeiről (5. p.). Ugyancsak Szilágyi Iván Péter ismertette a Rabbiképző zsinagógájához tartozó kile történetét „Leendő rabbik zsinagógája” című írásában (4. p.).

január 5.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház emeleti Grün termében Toronyi Zsuzsanna tartott előadást „Az esztétikum, mint zsidó identitás – In Memoriam Naményi Ernő” címmel. Az előadás a Bét Orim Agora Akadémia sorozatban hangzott el.

január 8.

A Hunyadi téri Generációk Klubjában elkezdődött Domán István főrabbi „Zsidóság az Ókorban” című előadás sorozata.

január 9.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Balázs Gábor „Neo és modern ortodoxia” címmel tartott előadást.

január 10.

1. Kati Marton magyar származású amerikai újságíró, Richard Holbrook, amerikai szenátor felesége „Pro Cultura Hungarica” kitüntetést kapott a „Kilenc magyar, aki világgá ment és megváltoztatta a világot” címmel Magyarországon is megjelent könyvéért.

2. Kilencévi pereskedés után a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzésben mondta ki, hogy az egykori Herzog-gyűjtemény tíz festménye magyar múzeumokban marad, nem szolgáltatják vissza Martha Nierenbergnek, Herzog Mór Lipót Amerikában élő unokájának. A képek visszaszolgáltatása ügyében Hillary Clinton, New York-i szenátor is interveniált a magyar külügynél 2008. január 8-án kelt levelében. A 2000-ben hozott elsőfokú ítélet a Herzog-örökösnek kedvezett, de 2002-ben hatályon kívül helyezték. A Népszabadság 2008. január 12-i számában Szablyár Eszter írása jelent meg „Örökös ellentét – A restitúciós műkincsperekben eddig javarészt az állam kerekedett felül, de a nemzetközi bíróság fordíthat” címmel (10. p.). Martha Nierenberg nemzetközi bírósághoz fordul. A Népszabadság 2008. április 12-én megjelent Hétféje mellékletében Rédei Judit összefoglaló cikke jelent meg „Képtörédek” címmel (10-11. p.) az eltulajdonított műtárgyak visszaszolgáltatásáról

január 12.

1. A Budai Micve Klubban „Fejezetek a zsidóság művészetéből” címmel négy részes előadássorozat indult. Schöner Alfréd főrabbi az ókori zsinagógák mozaik művészetéről beszélt.

2. Az ÉS 2008. január 12-én megjelent számában Majsai Tamás „Lelkek és nem lelkek Tatárszentgyörgyön” című írása jelent meg a Magyar Gárdáról (16. p.). Annak érdekében, hogy az UNESCO a világörökség részévé nyilvánítsa a budapesti zsidónegyed, a „Mardis hongrois de Paris” elnöke, Jean Pierre Frommer „Nyílt levelet” intézett Sólyom László köztársasági elnökhöz. Az ÉS-ben megjelent „Nyílt levél” (14. p.) beszámol arról a szakértői látogatásról, amely 2007. november 5-7. között zajlott a Mardis hongrois de Paris, és az UNESCO-ICOMOS képviselőivel. A szakértői vélemények a rombolás beszüntetése mellett foglaltak állást, összhangban az „ÓVÁS! Egyesület”

által már korábban megfogalmazott követeléssel. A párizsi szervezet petícióját aláírók listája is olvasható az ÉS-ben (14. p.). A tiltakozók között van Fejtő Ferenc és Méray Tibor is. A Sólyom Lászlónak küldött levelet másolatban elküldték Gyurcsány Ferenc miniszterelnöknek, Demszky Gábor főpolgármesternek, valamint az UNESCO Világörökség Központ igazgatójának, Francesco Bandarin úrnak. Az ÉS 2008. február 22-i számában „Pótolhatatlan európai érték sorsa forog kockán” címmel Cserba Júlia készített interjút Jean-Pierre Frommerrel, a Les Mardis hongrois de Paris (Párizsi magyar keddek) elnökével, a Francia Környezetvédelmi Minisztérium munkatársával (6. p.). Gyurcsány Ferenc és Sólyom László válaszában kitért arra, hogy a téma nem tartozik illetékességi körükbe. Hunvald György, Erzsébetváros polgármestere pedig a párizsi szervezet állításait sületlenségnek nevezte. Az UNESCO-tól nem érkezett válasz. Az ÉS 2008. november 28-i számában György Péter „A világörökség szimptomája – A múzeumok az instabil identitás korában” című írása jelent meg (13. p.).

január 14.

A Népszabadság 2008. január 14-i számában Köves Slomo rabbi cikke jelent meg „Kell-e egységes Zsidó képviselő?” címmel (12. p.)

január 15.

Az Új Élet 2008. január 15-i számában „Tizenöt éves az Igaz Emberért Alapítvány” című írás (6. p.) adatokat közölt a Yad Vaseem kitüntettek támogatásáról. Ezalatt az idő alatt 480 támogatást nyújtottak összesen 15,2 millió forint értékben.

január 17-18

„Folytonosság, szakadás, reneszánsz? A zsidóság létmódjai a kortárs történeti interpretációkban” címmel rendezett két napos nemzetközi konferenciát az MTA Politikai Tudományok Intézete Etnoregionális és Antropológiai Kutatóközpont - Kortárs és Történeti Zsidó Kutatócsoportja az MTA Politikai Tudományok Intézete tanácstermében (Bp. Országház u. 30.). A „Reneszánsz – Zsidó identitások rekonstrukciója Magyarországon a rendszerváltás után” szekció bevezető előadását Kovács András tartotta. Előadások: Edward Serotta: „Making pictures speak: Using family snapshots to create a digital bridge back to a world destroyed”; Pécsi Katalin: „Zsidók és feministák - EszterHáz Egyesület”; Bíró Tamás: „From hebrew club to the internet and beyond”; Vincze Kata Zsófia: A potpourri of traditions: Acculturation and dissimilation in post-socialist Hungary”; A „Szakadás: holocaust emlékezetek” szekció előadásait Vincze Kata Zsófia moderálta. Elhangzott előadások: Vajda Júlia: Is holocaust trauma always caused by persecution?; Horváth Rita: „Örizenlenül – A gyermektúlélők szerepe a magyarországi holocaust-kép kialakulásába”; Frojimovics Kinga: „Siratófalak, Jizkor-könyvek és áldozat listák: A holocaustra való emlékezés egyéni és közösségi formái Magyarországon, 1945-1956”; Regina Fritz: „The pogroms of 1946 in the contemporary hungarian discourse”, László Klára: „A meg nem kötött szövetség.” A „Folytonosság” szekció munkáját Kovács Mátyás és Gartner B. Eszter vezette. Eladások: Lichtmann Tamás: „Nyelvi válságok – nyelvi azonosságok. A közép-európai zsidó irodalom főbb közös sajátosságai”; Novák Attila: „Zsidóság és népiség - Avagy létezik-e önálló zsidó népi alternatíva Magyarországon?”; Michael Miller: „Blood libel as ritual reconciliation: filming Tiszaeszlár after the Shoah”; Karády Viktor: „A túlélő zsidóság iskoláztatása a Soá után”; Wolfgang Wieshaider: „Kobold or the remnants of Sheva Kehillos – A perspective of law and protected landmarks”; Kemény Mária: „A zsidónegyed története, és ennek értelmezési lehetőségei”; Kovács Mátyás: „Alternatív térkép(zet)ek – A zsidó szubkultúra formái Budapesten”, Toronyi Zsuzsanna: „Összegyűjteni, megőrizni, megszerezni, bemutatni – A zsidó gyűjtemények magyarországi történetéhez”. A második napon „A zsidóság létmódjai a kortárs történeti interpretációkban” címmel fiatal kutatók részvételével folytatódott a konferencia és workshop. A Gergely András bevezetője után Papp Richárd. „A magyar zsidó kultúra kutatásának antropológiai lehetőségei és sajátosságai”; Dranik Réka: „A zsidókkal kapcsolatos sztereotípiák és előítéletek ábrázolása a régi magyar és román élclapok karikatúráiban”; Szász Antónia: „Zsidó identitás-(re)konstrukció progresszív zsidó közösségben”; Molnár Eszter: „Zsidó-

karácsony, avagy zsidó családok karácsonyi szokásainak és identitásának vizsgálata”; Tillmann Lili: „Zsidó-gyermeknevelés”; Gallassy Katalin: „Zsidóság és kereszténység között – Egy messiáshívő zsidó közösség vizsgálata”. Hozzászólásokra felkért előadók voltak Gál Ivetta, Modla Zsuzsanna; Papp Richárd, Szász Antónia.

január 18.

Izlandon 64 éves korában meghalt Bobby Fischer, magyar származásúnak tartott sakk világbajnok. A kilencvenes években egy ideig Magyarországon élt, olykor botrányairól híres sakkozó halálhírének média visszhangjáról Sanders Iván professzor az ÉS 2008. február 1-i számában „Gyorsmagyar” címmel írt glosszát (11. p.).

január 19.

1. A Budai Micve Klub vendége volt Jávari (Jakubovics) Ferenc, a Budapesti Klezmer Band alapítója és vezetője.
2. A Népszabadság 2008. június 19-i számának Hétvége mellékletében Győri Sándor a dominikai „Sosua, a zsidó város” címmel írt cikket (6. p.). A Vészorkorszak idején Dominikában befogadták a menekült zsidókat.

január 20.

1. A Mazsike Klubtermében tartották meg a szervezet tisztújító közgyűlését. A Mazsike elnökségének beszámolóját Sági György elnök mondta el, majd megválasztották az elnök, az elnökség és a számvizsgáló bizottság tagjait. A jelenlévők 62 százaléka Kirschner Pétert választotta elnöknek. A vezetőség tagja lett Deák Gábor, Hoffmann Iván, Janklovics Tibor, Olti Ferenc, Rajki András, Róbert Péter és a korábbi elnök, Sági György. A Szombat 2008/márciusi számában Gadó János készített interjút a Mazsike új elnökével „A Mazsike legyen kezdeményezője a zsidó szervezetek közötti párbeszédnek!” címmel (11-12. p.).
2. A Jerusalem Express Klezmer Orchestra felléptével kezdődött a Spinoza ház Téli Zsidó Napok című rendezvénysorozata.

január 21.

Az Alexandra Pódium (Nyugati tér 1.) Táncházi portrék sorozatának vendége Markó Iván, a Magyar Fesztivál Balett igazgatója volt. A művészt Novák Péter mutatta be.

január 22.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Mérő Lászlóval, az ELTE Gazdaságpszichológiai szakcsoportjának egyetemi tanárával beszélgetett „A pénz evolúciója” című új könyvéről Perlaki Tamás.
2. A Noé bárkája irodalmi és társadalomelméleti szalon (Wesselényi u. 13.) vendége Presser Gábor zeneszerző, előadóművész volt, akivel Raj Tamás beszélgetett pályájáról.
3. Szülőfalujában, Jánoshalmán emlékeztek Ágai Adolfra (Porzó), és az általa 42 évig szerkesztett Borsszem Jankó című élcslap indulásának (január 5.) 141-ik évfordulójára.

január 23.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Kelemen Katalin „Vannak-e korlátok a reformzsidóságban?” címmel tartott előadást.
2. Az Alexandra Pódiumban (Nyugati tér 1.) Konrád György vendége a Párizsban élő Márton László volt, akivel a „Koestler, a lázadó” címmel megjelent könyvéről beszélgettek.
3. Az Olasz Kulturális Intézet előtt felavatták Giorgio Perlasca szobrát, a padovai Giampietro Cudin szobrászművész alkotását. Az eseményen jelen volt és beszédet mondott Paulo Guido Spinelli olasz nagykövet, és Cécseai Béla, Józsefváros polgármestere, valamint a Mazsihisz részéről Lazarovits Ernő.

4. Az Uránia moziban bemutatták Fonyó Gergely rendező „Ocskay László százados, az elfelejtett hős” című dokumentumfilmjét. A vészkorszak idején az egykori zsidógimnázium épületében 1680 zsidó munkaszolgálatost, illetve családtagjaikat bűjtató, „Világ Igaza” kitüntetésben részesített egykori századosról készült film szakértője Szita Szabolcs történész volt. A „magyar Schindlerről” készült film producere Kollarik Tamás volt. 2008. október 9-én a Városligetben emlékpadoat avatott Ocskay tiszteletére a Budapesti Városvédő Egyesület.

január 24.

1. A Mazsike ízelítőt kínált dél-amerikai zsidó ízekből, hangulatokból, zenéből és irodalomból a Bródy₁₃ lakás étteremben. A zongoránál Jorge Diener.

2. Az Irodalmi Kávéház (Károlyi krt. 3/C) „Szellemidézés” sorozatában Vas Istvánra emlékeztek pályatársai: Várady Szabolcs, Réz Pál, Lator László és Barna Imre. A beszélgetést Kőrösi P. József vezette.

3. Az ATV „Friderikusz most” című műsorának vendégszerkesztője Komoróczy Géza professzor volt, aki „Ki állítja meg a gyűlöletbeszédet?” címmel Halmai Gábor alkotmányjogással, a szellemi függetlenségről pedig Konrád Györggyel beszélgetett.

január 25.

Az ÉS 2008. január 25-i számában olvasható Német Gábor megnyitó beszéde az Ámos Imre születésének századik évfordulóján, Debrecenben, a MODEM-ben rendezett kiállításon „Minden menjen!” címmel (29. p.).

január 26.

A Budai Micve Klubban Kozma Levente mutatta be a szatmárnémeti születésű Aliza Bin-Noun izraeli nagykövetet.

január 27.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban bemutatták Bubyrák István és Radó Gyula „Rézbányák Borban” című dokumentumfilmjét az alkotók jelenlétében, és részvételével.

2. New Yorkban, az ENSZ palotában kiállítás nyílt a magyar zsidók életét mentő Carl Lutz svájci diplomata 1944-es tevékenységéről. Az amerikai kiállítás anyagát a 2008. január 19-20-án a Budai Várban, Carl Lutz néhai rezidenciáján, a Táncsics u 1 szám alatti, jelenleg Kulturális Örökségvédelmi Hivatalban is bemutatták.

3. A Nagyfuvaros utcai Emberbarát Klub vendége Elbert Mária, a Fekete Doboz dokumentumfilm stúdió alapítója volt. Bemutatták a leningrádi zsidók alijázásáról készített „Gyűlölet a szemekben”, illetve „Szombattól szombatig” című kétrészes filmjét.

4. A Holocaust Nemzetközi Emléknapján a Páva utcai Emlékközpontban a Holocaust Emlékalapítvány és az Élet Menete Alapítvány közös megemlékezésén beszédet mondott Igor Szergejevics Szavolszkij, az Orosz Konföderáció elnöke, és Szita Szabolcs történész, aki az embermentők közül Ocskay Lászlóról beszélt. Közreműködött Fekete László főkantor, Gordon Bence, Illényi Katica és Kézdy György. Az Európa Parlamentben rendezett Emléknapon részt vett Mose Kantor, az Európai Zsidó Kongresszus és az Orosz Zsidó Kongresszus elnöke.

5. Az M2 közszolgálati televízió a nemzetközi holocaust emléknapon bemutatta a 2005-ben készült „Nina otthona” című francia filmet Richard Dembo rendezésében.

január 29.

Hiller István oktatási miniszter hivatalos izraeli látogatásán, Tel-Avivban bemutatta Lányi Esztert, Magyarország oktatási és kulturális szakdiplomatáját. A Magyar Nagykövetségen „Pro Cultura Hungarica-díjakat” adott át Jakov Lozovicknak, a Jad Vasem Intézet kutatójának, Elizabeth Tadmornak, egy utazási iroda munkatársának, Jehuda Lahav és Naftali Kraus újságíróknak, valamint Schlesinger Hanna pszichológusnak. A magyar kultúra ápolásáért elismerő oklevelet kapott Noemi Halpern, a Yad Vasem kutatója, Gerő Zsuzsa, a haifai magyar könyvesbolt tulajdonosa és Neser

Dávid Berettyóújfalú zsidósága történetének feltárásáért, és publikálásáért. Az eseményen jelen volt Gyenge András izraeli magyar nagykövet és Jungbert Béla magyar palesztin nagykövet is. Az ÉS 2008. március 21-i számában Iványi Gábor metodista lelkész – vitatkozva Vári György „Nyelv-elő” című, az ÉS 2008. február 22-i számában megjelent írásával - méltatta Naftali Kraus érdemeit „...fób” című írásában (14. p.). Vári György és Vajda Mihály az ÉS 2008. március 28-i számában reagált Iványi Gábor észrevételeire „Tisztelt Szerkesztőség!” című írásával (15. p.).

január 31.

1. „Magyar zsidó sors a XX. században” címmel Ormos Mária akadémikus tartott előadást az EMIH Kulturális Központjában (Károly krt. 20.). Az előadást követően műveikből olvastak fel Konrád György és Rapai Ágnes, a moderátor Polgár Ernő író volt.

2. A fővárosi közgyűlés határozatban nyilvánította nem kívánatos szervezetnek Budapesten a Magyar Gárdát. A szavazáson a Fidesz frakció tartózkodott. Az ÉS 2008. február elsejei számában Kálmán László nyelvész „Nyelv és haza – Az igazi morális válság” című írásában Tarlós István, a Fidesz fővárosi képviselőcsoportja vezetőjének többé-kevésbé burkolt rasszista, antiszemita kijelentéseit elemezte a Magyar Gárda több településen rendezett toborzója kapcsán (6. p.).

Január közepén került a lengyel könyvesboltokba Jan Tomasz Gross, a Princeton Egyetem tanárának könyve „Félelem – Antiszemizmus Lengyelországban közvetlenül a háború után” című könyve a háború utáni lengyelországi pogromokról. Gross tanúvallomások alapján ábrázolja a vérvád újraéledését a háború által szétzilált Lengyelországban. A katolikus egyház haragosan reagált a könyvre, ugyanúgy, mint Gross korábbi, a jedwabnei vérengzésről írt „Szomszédok” című, magyarul 2004-ben megjelent könyvére. A krakkói ügyészség a krakkói érsek kezdeményezésére a „Félelem” kapcsán aktát nyitott, és azt vizsgálja, hogy a leírtak kimerítik-e a lengyel nemzet elleni rágalmasz bűncselekményét. A Népszabadság 2008. február 23-án megjelent Hétvége mellékletében Miklós Gábor „Rettegés a félelemtől” című riportjában foglalta össze a könyv lengyelországi fogadtatását (7. p.). A lengyel kormány és a pártok nem foglalkoztak az ügygel, az ügyészség is visszavonult, a könyvet pedig tömegek olvasták.

New Yorkban, az ENSZ Palotában Carl Lutz emlékkiállítás nyílt, melynek megnyitójára tízfős MSZP-s képviselőcsoport utazott New Yorkba. A tárlatot Vámos György, a Carl Lutz Alapítvány elnöke szervezte.

Szatmárnémetiben a zsinagóga udvarán emlékeztek a holocaust áldozataira. A zsidó közösség tagjain kívül megjelent a város polgármestere, és a megye vezetői is. Debrecenből Fohn György előljáró és Éliás Viktor képviselte a magyarországi hittestvéreket.

Salgótarjánban rendkívüli közgyűlésen új vezetőséget választottak, mivel Gótai László elnök 2008. január 1-én meghalt. Egyhangú szavazás után az elnök Tóth Klára, az alelnök Keszler Árpád lett. A hitközség éves programjába felvették Deutsch Mózes főrabbi síremlékének, a holocaust emlékművének, valamint a gondnoki lakásnak a felújítását. A városháza előtti panteonban már korábban kérték, hogy helyezték el Deutsch Mózes és Chorin Ferenc szobrát. Emléktáblát állítanak az 1969-ben lebontott zsinagóga helyén, Szécsény és Cered zsidó sírkertjeit gondozzák.

A XIII. kerületi önkormányzat engedélyezte, hogy az EMIH iskolája beköltözzön az Új-Lipótvárosba, az egykori Sziget utcai – ma Radnóti Miklós utca 8-10 – patinás iskolaépület Kresz Géza utcai szárnyába.

A Szombat 2008/januári számában Dési János „Zsidók Sanghajban” című írása jelent meg (10-11. p.). Gadó János áttekintette a zsidó felekezetek, valamint a zsidó civil szervezetek olyan bevételeit, amelyek a személyi jövedelemadó egy százaléknak felajánlásából keletkeztek 2003-2007 között. Az „1+1 százalék zsidó szemmel” című írás a 12-15 oldalon jelent meg. Peremiczky Szilvia „Egzotikum,

szépirodalom, leltár – A zsidó történelmi regény” című tanulmánya a 27-29. oldalon olvasható. Petőcz András íróval Várnai Pál készített interjút „Idegennek lenni jó” címmel (30-32. p.).

A Mazsike Hírlevél 2008/Januári számában az egykor a mai Corvin Áruház helyén állt Apolló mozi és kabaré történetét ismertette Rick Zsófi (12. p.). Róbert Péter a „Magyar zsidó nagyjaink” sorozatban folytatta a zsidó orvoslás intézményeiről készült összefoglalóját. A sorozat harmadik része „A régi pesti zsidókórház”, és orvosai történetével foglalkozott (13. p.).

A Kritika 2008/Januári számában Hernádi Miklós tanulmánya jelent meg „Identitás és nyelvhasználat – Szépjegyzet nemzeti kánonokhoz” címmel. Petőcz András ugyanebben a lapszámban „Posztnemzeti irodalom? – Jürgen Habermas: A posztnemzeti állapot című munkája nyomán” címmel jelentetett meg tanulmányt.

A Magyar Tudomány 2008/1 számában Dénes Iván Zoltán tanulmánya jelent meg „Liberalizmusok és nacionalizmusok” címmel.

A 2000 című folyóirat 2008/Januári számában jelent meg Shlomo Avineri „Állam nélküli államiság. Zsidó újítás a politikatörténetben.” (6-17. p.).

A Századok 2008/1 számában Horváth Sz. Ferenc tanulmánya jelent meg „Kratochvill Károly és a Székely Hadosztály Egyesület tevékenysége az Észak-erdélyi zsidók védelmében (1943-1944)” címmel (123-152. p.).

Komoróczy Géza „A zsidó háború.(A zsidó háború i.sz.66-, illetve 67 és 74 között az évszázad történetének egyik nagy fordulója.)” című tanulmánya a Rubicon című folyóirat 2008/1. különszámában jelent meg (46-57. p.).

Bányai Viktória és Kormos Szilvia „Alsó- és Felsőszeli egykori zsidó népessége” című tanulmánya jelent meg a Fórum Társadalomtudományi Szemle 2008/1 számában (163-184. p.).

február hónap

február 1.

1. Négy hónapig tartó változtatási tilalmat rendelt el a zsidónegyedben a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal – jelentették be 2007. december 13-án. A négy hónap alatt az érintett 226 házra pontos kezelési tervet dolgoz ki a hivatal. A régi pesti zsidónegyedről Batár Attila urbanista-építésszel beszélgetett Cserba Júlia az ÉS 2008. április 4-i számában „Ha sikerülne a múltat beépíteni a jelenbe” címmel (7. p.).

2. Az Oneg Sabbath Kör vendége Gál Péter ügyvéd és dr. Kende Péter újságíró volt. „A zsidótörvények még a jó erkölcsbe sem ütköznek?” címmel a bankban elhelyezett zsidó betétek visszaszolgáltatásának „állami bojkottjáról” tartottak előadást a Bálint Zsidó Közösségi Ház Grün termében.

3. Az Új Élet 2008. február elsejei számában Feldmájer Péter a „Mazsihiszről és a zsidó élet gyarmatosítóirol” című írásával reagált a Lubavics és az EMIH részéről az utóbbi időben elhangzott felvetésekre a Mazsihisz által gyakorolt egységes zsidó képviselet ellen.(6 p.).

február 2.

1. A Népszabadság 2008. február 2-án megjelent Hétvége mellékletében Miklós Gábor „Magyar akcentus a kongresszusban – Tom Lantos 80 éves” című írásával köszöntötte az előrehaladott betegsége miatt visszavonuló amerikai szenátort (6-7. p.). Tom Lantos politikai befolyását

mindvégig latba vetette Magyarország támogatására. Munkásságát a Magyar Köztársasági Érdemrend Nagykeresztje kitüntetéssel is elismerték. A kitüntetést 2008. február 7-én Gyurcsány Ferenc miniszterelnök személyesen adta volna át Washingtonban, de a szenátor egészségi állapota ezt már nem tette lehetővé. Tom Lantos 2008. február 11-én meghalt. A szenátor temetésén a magyar kormányt Somogyi Ferenc washingtoni nagykövet, Kuncze Gábor, az SZDSZ korábbi elnöke, és Dobrev Klára, a miniszterelnök felesége képviselte.

2. Ugyancsak a Népszabadság 2008. február 2-án megjelent Hétvége melléklete közölte Rab László „Tömeggyilkos „vértanúk” című cikkét a Rákoskeresztúri Új Köztemető 298-as parcellájában eltemetett, kivégzett háborús bűnösök vérengzéseiről 1944-1945 telén (2-3. p.). Frisch György amatőr kutató csaknem két tucat volt nyilast nevezett meg, akiket rémtetteik miatt kivégeztek, nevük mégis szerepel „A hazáért haltak vértanúhalált” feliratú emléktáblán. 2008. március 11-én az MTA Történettudományi Intézetében konferenciát rendeztek a „botrányparcelláról”. Előadást tartott Csapody Tamás, Frisch György, Kovács Tamás, M. Kiss Sándor és Rainer M. János történészek.

február 4-5.

Európában elsőként Budapesten kezdődött el az American Jewish Joint Distribution Committee szervezésében „Bereshit” néven alakult Zsidó Közösségi Egyetem előadás sorozata. A hathetente induló 72 órás intenzív kurzusok előadásait a zsidó tudományok területén elismert professzorok tartottak angol nyelven. A nyitó előadást a Héber Egyetem Biblia kutatója, Yair Zakovitch, és Avigdor Shinan irodalomtörténész tartotta a Tóra és a Misna világáról. Márciusban a Bar-Ilan Egyetem oktatója, Elisheva Baumgarten a zsidó történelem női szempontú megközelítését adta. Moshe Idel a zsidó misztika és a kabbala titkairól beszélt. Májusban előadások hangzottak el „Konfliktuskezelés a zsidó történelemben” címmel.

február 4.

83 éves korában meghalt Gergely János immunológus akadémikus.

február 5.

A Noé bárkája irodalmi és társadalomelméleti szalon (Wesselényi u. 13.) vendége Markó Iván balett művész, akivel Raj Tamás beszélgetett pályájáról.

február 6.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Heller Ágnes „Mózes a magyar szellem-történetben /Freud, Mann, Herman Cohen, Assmann, Szondi Lipót/” címmel tartott előadást.

február 8.

Történészbizottság vizsgálja át az Új Köztemető 298-as parcellájában eltemetettek emléktábláját, mert oda több háborús bűnöst is temettek. Nevük automatikusan felkerült a mártírok táblájára is. A Népszabadság 2008. február 8-i számában megjelent „Szálasi a nemzeti emlékhelyen?” című tudósítás felveti, hogy Szálasi Ferenc holtteste valószínűleg a Lukács Ferenc álnévet viselő sírkő alatt van eltemetve (3. p.). A Szabadságharcosok Közalapítvány történészekből álló bizottságot hozott létre annak kiderítésére, kik azok, akiknek a neve méltatlanul került a márványtáblákra. A bizottság tagjai: M. Kiss Sándor, Szakály Sándor, Rainer M. János, Horváth Tibor és Zinner Tibor történészek. A Szabadságharcos Közalapítvány elnökeként Boross Péter korábbi miniszterelnök irányításával működő történészbizottság megállapítása szerint ötvennégy háborús bűnös neve szerepel a 298-as emléktáblán. Erről Zinner Tibor történész beszélt 2008. április 24-én a Raoul Wallenberg Egyesület témában rendezett összejövetelén. A Népszabadság tudósítása szerint a 301-es parcella körül sincs minden rendben (2008. április 25.). A vizsgálóbizottság 2008. május 23-i jelentésében az emléktábla levételét javasolta a 298-as, és a 301-es parcella esetében is, mivel az azokon szereplő nevek 35-40 százaléka olyan emberek nevét jelöli, akik nem méltóak az utókor

emlékezetére. 2008. június 5-én mind a 298, mind a 301-es parcellából eltávolították a márványtáblákat.

február 9.

1. A Budai Micve Klubban Schőner Alfréd főrabbi az ókori zsinagógák freskó művészetéről beszélt.
2. A Bálint Zsidó Közösségi Ház emeleti Grün termében S. Nagy Katalin tartott előadást „Emlékkavicsok – Holocaust a magyar képzőművészetben, magyar képzőművészek a holocaustban 1938-1945” címmel. Az előadás a Bét Orim Agora Akadémia sorozatban hangzott el.
3. 73 éves jókorában meghalt Szőke György (1935-2008) nyelvész, az irodalomtudományok doktora. A Beszélő 2008/márciusi számában Kelemen János írt nekrológot (50-52. p.)

február 9 és 10.

1. A Mazsike Társasági Kör a Sirály Kávéházban (Király u. 50.) mutatta be Niran Frigyesi Judit színházi montázsát a magyarországi hagyományörző zsidók körében végzett kutatásainak emlékeiből.
2. Az „Óvás! Egyesület” tiltakozott a Dohány utcai zsinagóga mellé tervezett Herzl Passage megépítése ellen. Helyette nyílt pályázat kiírását követelte

február 14.

Az MTA Politikatudományi Intézetében Perczel Anna volt a vendége a Kortárs és Történeti Zsidókutató Műhelynek. A szemináriumot A. Gergely András vezette.

február 16.

Zima András történész „Régvolt nagy zsidó közösségeink” címmel indított előadás sorozatának kezdő előadása Pápa és környékének zsidóságáról szolt a Mazsike Klubban.

február 18.

A parlamentben a képviselők elfogadták az MSZP-s Bárándy Gergely által beterjesztett javaslatot a gyűlöletbeszéd büntethetőségéről. A köztársasági elnöknek 15 napon belül kellett döntenie, hogy aláírja, vagy újabb alkotmányossági kontrollnak veti alá a javaslatot. Kőbányai János „A gyűlölet vagy a szolidaritás szabadsága” címmel a Népszabadság 2008. március 1-i számában foglalkozott az elnöki dilemmákkal (12. p.). A köztársasági elnök 2008. március 3-án az Alkotmány Bírósághoz (AB) küldte véleményezésre a gyűlöletbeszéd büntethetőségéről a parlament által elfogadott jogszabályt, amit az AB 2008. június 30-án hozott döntésével elutasított. Suchman Tamás szocialista országgyűlési képviselő nemzetközi jogászfórumot hívott össze a Btk módosításának kidolgozására. A fórum munkáját támogatta Bihari Mihály, az AB leköszönő elnöke is. Bárándy Gergely úgy nyilatkozott, akár még háromszor is benyújtja a gyűlöletbeszéd büntethetőségére tett javaslatát. 2008. július 10-én a Magyar Antifasiszta Liga kerekasztal-beszélgetést rendezett az AB döntéséről a Kossuth Klubban. Az összejövetelen részt vett Bárándy Gergely, a törvényjavaslat előterjesztője, Tenner György, a Liga elnöke, Krausz Tamás történész, a Liga alapítója, Hirschler Tamás alelnök, valamint Magyar György ügyvéd, büntetőjogász. Suchman Tamás nyílt vitára hívta ki a Magyar Gárda vezetőjét, Vona Gábort. Halmai Gábor szerint helytelen a bíróságok jogértelmezése – erről a Népszabadság 2008. július 9-i számában lehet olvasni Lencsés Károly „Gyűlöletbeszéd: tévedett az AB?” című cikkében (4. p.). Az ÉS 2008. július 11-i számában Bayer Judit „Alkotmánybírósi határozatok (5. p.); és Nyerges András „Szavak, mint a gázkamra” (3. p.) című írásai reflektáltak az AB döntésére. 2008. november 10-én a parlament elfogadta az „ember méltóságát súlyosan sértő egyes magatartásokkal szembeni védelem érdekében szükséges jogérvényesítési eszközök biztosításáról” című törvényt, amelyet 2008. november 26-án Sólyom László köztársasági elnök negyedszer is az Alkotmánybírósághoz küldött.

február 19.

Megalakult a KDNP Izraelita Műhelye 13 zsidó közéleti személy bevonásával. A Gellért Szállóban Semjén Zsolt pártelnök jelentette be a szervezet megalakulását, a hírek szerint részt vesz a Műhely munkájában Weisz Péter, a Magyar–Izraeli Baráti Társaság alelnöke, Halmos Sándor, az Or-Zse docense, valamint Haraszi György az Or-Zse tanára. 2008. február 25-én a Népszabadságban Fazekas Csaba történész és Gábor György egyházpolitikai szakértő „Van pajesz” című írásából (11. p.) kitetszik, hogy ismét politikai játszmáról van szó, a Haraszi György nevével például visszaélt a KDNP vezetője. Az ÉS 2008. augusztus 15-i számában Gábor György „Hová lett a tavalyi pír?” című publicisztikájában azt kérte számon a Mazsihisz, és az SZDSZ vezetőitől, hogy vajon miért határolódnak el érezhetően kevésbé a Semjén által képviselt szellemiségtől, és színvonaltalanságtól, mint egy éve. Mi változott? (4. p.).

február 20.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Tatár György „Német idealizmus és zsidó sors /Buber, Rosenzweig, Scholem, Soloveitchik, Leibovitz/” címmel tartott előadást.

2. Draskovics Tibor frissen kinevezett igazságügy miniszter sürgette a Magyar Gárda betiltását. Az eredetileg 2008. április 14-re kitűzött első tárgyalást 2008. március 12-re hozta előre a Fővárosi Bíróság. A szervezet betiltásáért az Országos Cigány Önkormányzat aláírásgyűjtésbe kezdett. A petíciót több mint 68 ezer cigány és nem cigány személy írta alá, és az aláírásokat 2008. március 5-én átadták a miniszterelnöknek. Gyurcsány Ferenc a petíciót átvéve a parlamentben bejelentette, hogy a kormány nem fogadja el a kirekesztést, és a félfasiszta szervezeteket. A kabinet egy egymilliárd forintos projektet indít „Mondd el, hogy tudjuk” címmel, hogy megszűnjön a történelem kisajátítása. A program bejelentésekor a miniszterelnökön és Hiller István kultuszminiszteren kívül jelen volt Schmidt Mária, a terror Háza főigazgatója és Orsós Éva, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal korábbi elnöke. A programban részt vesz Glatz Ferenc és Rainer M. János történész is.

február 21.

1. A Trafó – Kortárs Művészetek Házában a „Hotel Modern” nevű holland színházi vállalkozás előadta „Tábor - Néhány négyzetméter, több ezernyi kézzel faragott apró báb: gyilkosok és áldozatok. A színpadon Auschwitz. Színpadon?! Auschwitz?” című produkcióját. A Népszabadság 2008. március elsejei számában György Péter „Holocaust – az örökség használata” című írásában (5. p.) Artúr Zmijewski varsói művész Trafóban rendezett kiállításáról, a holland Hotel Modern ugyanitt előadott, az auschwitzi egy napját bemutató „Tábor” című darabjáról, mint a kortárs művészet traumát feldolgozni segítő terepeiről, és ezek hatástalanságáról írt.

2. A Macisz és a Szochnut sorozatában Tatár György filozófus tartott előadást „A cionizmus német és egyéb gyökerei” címmel a Sirályban (Király u. 50.).

február 28.

1. A Macisz és a Szochnut előadás sorozatában Darvas István, a Nagyfuvaros utcai zsinagóga rabbija „Két zsidó, három vélemény” címmel tartott előadást a Sirályban (Király u. 50.).

2. A Holocaust Emlékközpontban 16 magyar családnak adott át „Világ Igaza” kitüntetést Jozsef (Tomi) Lapid, a jeruzsálemi Yad Vasem Intézet elnöke a Páva utcai Holocaust Emlékközpontban. Az eseményen megjelent Sólyom László köztársasági elnök, és Eliza Bin-Noun izraeli nagykövet is.

február 29.

1. A Mazsihisz közleményben adta tudtul, hogy sikerült megakadályoznia a rabbi testület szakadását a Bét Din munkájának korszerűsítésével és kiszélesítésével. Az ügye előzménye, hogy öt fiatal rabbi (Darvas István Bp. Nagyfuvaros utca, Markovics Zsolt Szeged, Radnóti Zoltán Bp. Lágymányos, Róna Tamás, Nagykőrös/Kecskemét/Cegléd/Hatvan és Verő Tamás, Bp. Frankel) önálló platformot alakított a rabbikaron belül Magyarországi Rabbik Közössége néven, és ezen belül saját rabbinikus bíróságot is létrehozta. A Mazsihisz a külön bíróság megszüntetése fejében elismerték a platform létét, és a fiatal rabbiknak nagyobb beleszólást engednek vallási ügyekbe. A

változások szelét jelezte a neológiában Margit Patrícia Eszter írása is a Szombat 2008/márciusi számában. A „saját úton az Örökkévalóhoz – progresszív irányzatok a konzervatív zsidóságban” (7-9. p.) című írás a Klauzál téri Dor Chadas, és a Frankel zsinagógában alakult újlaki minjan fiatal szervezetek, valamint a Marom csoport működését, útkeresését taglalja. A Szombat 2008/4 számában Gadó János „Győzelem vagy vereség? Nem szakad a rabbiság” címmel tudósított a kompromisszumról (15 p.).

2. ÉS 2008. február 29-i számában Karsai László „Schmidt Mária memóriája” című írásával (15. p.) reagált azokra az állításokra, amelyeket Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum igazgatója a Figyelő 2008/5. számában megjelent interjúban tett közzé.

A Maoih Székház Dob utcai dísztermében Mojse Weiszberger főrabbi beszéde kísérte Étán Zurovski, a Wesselényi utcai Alapítványi Iskola tanára kisfiának rituális hajvágását. Az ünnepen közreműködött rabbikar tagja volt Yacob Schatz, Kesztenbaum Árje, Báruch Oberlander és Smilik Raskin. Az eseményen megjelent Frölich Róbert főrabbi és felesége is.

A Dél-Pesti körzetben a kile tagjainak összefogásával kiállítás rendeztek Pesterzsébet, Soroksár és Csepel zsidóságáról.

A Budai Sófár 2008/februári számában Sárosi Viktória köszöntötte Tordai Pétert, a Frankel körzet elnökét 60. születésnapja alkalmából (6-8. p.).

A Mazsike 2008/februári Hírlevelében Porosz Péter „A pécsi zsinagógát” mutatta be (6. p.). Garner Dalma „Zsidók Kínában” címmel írt úti beszámolót (8-9. p.). A magyar zsidó nagyjaink sorozatban „Kármán Tódor, a repülőmérnök” címmel írt Pári Mirella és Szegő András (12-13. p.).

A Szombat 2008/februári számában Gadó János „Egy demokratikus zsidó képviselő felé” című írása jelent meg (4-5. p.). Horn Gabriella „Lengyel zsidó ízek a Nagydiófa utcában” című írásában Leopold Kozłowski-t mutatta be. „Az utolsó klezmer” című lemezének, valamint „A legszebb zsidó dalok és dallamok” című könyvének budapesti bemutatójára érkezett zenésszel a lengyel Austeria Kiadó Nagydiófa utcai boltjában készült az interjú (12-13. p.).

A História 2008/februári számában jelent meg Jakov Katz „Ifjúkori házasság a középkori zsidó kultúrában” című tanulmánya.

A Beszélő 2008/2. számában Bihari Péter tanulmánya jelent meg „Antiszemitizmus az első világháború Magyarországon” címmel (66-83. p.).

A Holmi 2008/januári „100 éves a Nyugat” számában Vári György cikke jelent meg „Egy nevezetes vitáról, hetven év távlatából” címmel. A témához kapcsolódik a Múlt és Jövő 2008/1 „Nyugat száma, melyet Kőbányai János „A Nyugat zsidó kérdése, azaz lehet-e elbeszélni a folyóirat történetét e kérdés mentén?” című vitaindító esszéje vezetett be. A lapszámot április 22-én a Petőfi Irodalmi Múzeumba (1053. Budapest, Károlyi Mihály u. 16.) mutatták be. Kőbányai írását Kenyeres Zoltán irodalomtörténész és Nyugat-kutató kommentálta. Hárs György Péter „A Nyugat és a pszichoanalízis” című tanulmányához Erős Ferenc pszichológus szólt hozzá. A bemutatón közreműködött: Alföldi Róbert, Havas Judit és Kézdy György színművészek, Török Ádám, fuvola.

március hónap

március 1.

1. A Páva utcai Holocaust Emlékközpontban konferenciát tartottak „Náci fajbiológia: elmélet és gyakorlat” címmel. A tanácskozás az egy évvel korábban Németországban rendezett tanárképző szemináriumhoz kapcsolódott. A konferencián Szita Szabolcs „A náciizmus büntettei a történeti kutatások tükrében”; Irene Leitner (igazgató, Hartheim Oktatási- és Emlékközpont) „Memorial Site Hartheim Castle: a historical and a present perspective”; Kovács József (egyetemi docens, Bioetikai Intézet, Semmelweis Egyetem) „A náci háborús bűnökből levonható mai tanulságok a bioetika nézőpontjából. Beszámoló a tavalyi németországi tanárképző szeminárium gyakorlati hasznosításáról” címmel tartott előadást.

2. Az Új Élet 2008. március 1-én megjelent számában Krausz Istvánt, a Mazsihisz alelnökét mutatta be Szilágyi Iván Péter (4. p.). Deutsch Gábor pedig Kesztenbaum Áron rabbit mutatta be „Azok a megragadó dallamok” című írásával (6. p.). A Mazsók nem hitközségi szervezetek és magánszemélyek számára 9 millió forint értékben hirdetett pályázatot (2. p.) rendezvényszervezésre, könyvkiadásra, kutatómunkára és oktatásra. Előnyben részesülnek azok a pályázatok, amelyek témája Izrael Állam megalakulásának 60. évfordulója.

március 2.

A Bét Orim Progresszív Zsidó Hitközség „Köszönet Party-t” rendezett a Bálint Zsidó Közösségi Ház Grün termében abból az alkalomból, hogy a szervezetet Fővárosi Bíróság bejegyezte a magyarországi egyházak közé.

március 2-7.

Sólyom László köztársasági elnök Izraelbe látogatott, ahol mind az izraeli, mind a palesztin vezetőkkel tárgyalt, és Gyenes András nagykövet kíséretében ellátogatott a cfáti „Emlékmúzeumba” is. A Kneszetben elmondott beszédében az izraeli-palesztin konfliktusról szólva a terrorizmus minden formáját elutasította. Sólyom megbeszélést folytatott Simon Peresz elnökkel, Ehud Olmert miniszterelnökkel, Dalia Icik házelnökkel, és az ellenzék vezérével, Benjamin Natanjahuval. Ramallahban a magyar államfő hangsúlyozta, hogy a magyar diplomácia láthatóbb szerepet készül játszani a térségben. Condoleezza Rice amerikai külügyminiszter Sólyom látogatásának idején ugyancsak Izraelben tárgyalt, és próbálta a feleket visszavezetni az Annapolisban elkezdett béketárgyalások folytatásához. A jeruzsálemi Talmud Tóra tanulóiért, palesztinok által elkövetett lövöldözés miatt a látogatását éppen befejező magyar köztársasági elnök a repülőtérről küldött részvét táviratot az izraeli kormánynak. A merényletnek nyolc halálos gyermekáldozata, és harmincnál több sebesültje volt. A Szombat 2008/márciusi számában Novák Attila írt cikket „A reménytelen Gáza” címmel (4-5. p.) a masszív zsidó-palesztin ellentétéről.

március 3.

Turán Tamás rabbinikus tudós, Novák Attila történész és Féner Tamás fotóművész kapta a 2008. évi Scheiber Sándor díjat. A kitüntetések Arató Gergely államtitkár adta át az Oktatási Minisztériumban, a kitüntetettek érdemeit Schweitzer József, országos főrabbi, Komoróczy Géza professzor és Voigt Vilmos professzor ismertette. Féner Tamásról a Népszabadság 2008. augusztus 12-i számában Láng Zsuzsa jelentetett meg portrét „Fényérzékenység” címmel (22. p.).

március 5.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Tatár György „Istenfogalom Auschwitz után” címmel tartott előadást.

március 6.

1. A Macisz és a Szochnut sorozatában Vári György Spiró György „Álmodtam neked” című novelláskötete kapcsán a Soá utáni magyar zsidó irodalom távlatairól beszélt a Sirályban (Király u. 50.).

2. A Thury Levente képzőművész emlékére rendezett kiállítást Szegő Péter művészettörténész nyitotta meg a Café Noé Galériában (Wesselényi u.13.).

március 8.

1. A Mazsike Szombat Szalon „Újzséland” – avagy a zsidónegyed-e az Újlipótváros?” címmel rendezett kerekasztal-beszélgetést a Bálint Zsidó Közösségi Házban. A moderátor Klein Rudolf építész, a meghívott vendégek Gyáni Gábor, Lakner Judit történészek, és Bächer Iván, Németh Gábor és Szántó T. Gábor írók voltak. A Szombat 2008/februári számában Klein Rudolf „Miért lakunk a Wallenberg utcában? – Újlipótváros varázsa, kultúrtörténeti jelentősége” címmel (17-19. p.), Petri Lukács Ádám pedig „A Táttra utcai házibácsi sirámaiból” (30-31. p.) címmel közölt írást.

2. A Budai Micve Klub vendége volt Bokros Lajos, korábbi pénzügyminiszter.

3. A Népszabadság 2008. március 8-i számának Hétvége mellékletében Bächer Iván „Barenboim 1.”, valamint a következő, 2008. március 14-én megjelent „Barenboim 2.” című írásában arról a Mezzo televízióban vetített dokumentumfilmről ír, amely bemutatta a Daniel Barenboim karmester, és Eduard Said orientalista által arab és izraeli fiatalokból 1999-ben alapított „West-Eastern Divan Orchestra” zenekar történetét (11. p.). Az írás kitért arra, hogy a zenekar nevét Goethe „A Kelet-nyugati diván” című versciklusa ihlette a nagy költő születésének 250. évfordulóján. Az Izraelben élő karmester 2004-ben a Kneszetben vette át a Wolf-díjat. Ekkor Izrael Állam függetlenségi nyilatkozatából idézte azt a részt, amely szerint az állam valamennyi polgára származásra, vallásra való tekintet nélkül azonos jogot élvez. Barenboim elutasított minden kollektív agressziót, megbélyegzést, büntetést. 2005. augusztus 21-én a zenekar Ramallahban a palesztinoknak játszott a Beethoven V. szimfóniáját. A koncertről készült dokumentumfilm operatőre Jancsó Nyika volt. A karmestert ezért a tettéért tiszteletbeli palesztinná választották. 2008 júniusában Schiff András adott két koncertet a zenekarral Izraelben, egyet pedig Ramallahban.

március 9.

A Ruttkai Éva Színházban (Teréz krt. 62.) bemutatták az Eszter könyve alapján készült „Láthatalan kéz” című musicalt a Sabbatsong Klezmer Band előadásában.

március 11.

1. Az Anschluss 70 évfordulójára időszaki kiállítás nyílt a Páva utcai Holocaust Emlékmúzeumban „Anschluss 70 - Erőpróba a Duna medencében” címmel.

2. Ráckeven 15 európai országból érkezett 80 ortodox rabbi több napos konferencián tárgyalt a kóserség kérdéséről. Köves Slomo rabbi az EMIH képviselőjében ismertette, hogy Magyarországon milyen lehetőségek vannak kóser élelmiszerek gyártására és forgalmazására.

3. A kolozsvári ítélőtábla elutasította a Wass Albert ügyében kezdeményezett per-újrafelvételi kérelmet. Wasst 1946-ban a kolozsvári népbíróság háborús bűnösneként halálra ítélte. A Román Legfelső Bíróság 2008. május 22-i ítéletében jogerősen elutasította az író fiának per-újrafelvételi kérelmét.

március 12.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Braun Róbert „Brand Israel – Identitás – branding” címmel tartott előadást.

2. A Fővárosi Bíróságon az ügyészség álláspontjának ismertetésével kezdődött meg a Magyar Gárda megszüntetését célzó per. /A közvetlen kiváltó ok a 2007. december 9-én, Tápiószentgyörgyön tartott fenyegető gárdafelvonulás volt./ A kaotikusan induló tárgyaláson nagy számban jelentek meg a gárda, valamint cigány szervezetek képviselői. Mivel a gárda átvette az irányítást, és lényegében ők határozták, kik mehetnek be a tárgyalóterembe, a Magyar Újságírók Szövetsége feljelentést tett a nyilvánosság megsértése miatt. Az eljárás 2008. május 19-én, majd június 30-án folytatódott, lényegében hasonló körülmények között. Augusztusban már nem tartották meg a kitűzött tárgyalást, mert Öcsödi Ágnes bírő bejelentette, hogy nem vállalja tovább az ügyet, mivel őt és családját atrocitások és fenyegetések érték a gárda részéről. A Népszabadság

2008. augusztus 29-i számában „Nem bírta a nyomást a gárdaper bírása – Bárándy Péter: A gyorsabb ítélkezés kevesebb konfliktussal jár” címmel jelent meg tudósítás (4. p.) az ügyről. Révész Sándor a Népszabadság 2008. szeptember 1-i számában „A félelem joga” címmel azt követte nyomon, hogy a „Vasárnapi újság” egykori munkatársa, Molnár Balázs által szerkesztett kurucinfo szellemisége hogyan vezetett Öcsödi Ágnes bíró félelméhez (5. p.). 2008. szeptember 2-án Pataki Árpád büntető bírót bízták meg a Magyar Gárda ügyeinek tárgyalásával. A Népszabadság 2008. szeptember 6-i számának Hétvége mellékletében dr. Kende Péter: „Mindent szabad? – avagy a pincsikutyától a kirekesztésen át a tojásig” című írásában (4. p.) tekintette át azokat a nevezetesebb ügyeket, amelyekben vitatható bírói ítéletek születtek. 2008. december 13-án kordonok közt folytatta a tárgyalást Pataki Árpád tanácsa, a beavatkozóként jelentkezők kérelmét mind az alperesi, mind a felperesi oldalon elutasították. (Alperesi kérelmező volt ifj. Hegedűs Lóránt református lelkész, felperesi oldalon a Mazsihisz és az ÖCO.) A 2008. december 16-án tartott 12 órás tárgyalás után a Fővárosi Bíróság nem jogerős ítéletével elsőfokon feloszlatta a Magyar Gárda Kulturális Egyesületet (a mozgalom ettől még megmaradt). Az ítéletet másnap Gyurcsány Ferenc miniszterelnök után üdvözölte a szlovák miniszterelnök, Jan Slota is, aki félfasiszta szervezetnek nevezte a Gárdát. A Magyar Demokratikus Charta ügyvivői – Bauer Tamás, Fleck Zoltán, Vásárhelyi Mária és Vitányi Iván – Nyilatkozatban üdvözölte a gárda feloszlását. A Népszabadság 2008. december 19-i számában Lencsés Károly „Egyik oldalt sem kíméli Pataki bíró – A szélsőjobb szerint elfogult döntés született a perben” címmel összefoglaló írást közölt a bíró eddigi pályájáról (6. p.).

március 15.

1. A szabadságharc 160 évfordulóján a köztársasági elnök Kossuth-díjat adott át a parlamentben Elek Judit és Jeles András filmrendezőnek, valamint Kertész Ákos írónak. Széchenyi-díjat kapott Vámos Tibor akadémikus, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal (polgári tagozat) kitüntetésben részesült Ormos Mária akadémikus. Márciusi Ifjak díjat kapott Grecsó Krisztián író, költő, szerkesztő. A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (polgári tagozat) kitüntetését kapott B. Turán Róbert, a Budapesti Zsidó Múzeum és Levéltár főigazgatója, és Gerendás Péter előadóművész. Balla Zsófia költőt a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja díjjal tüntették ki.

2. Az Új Élet 2008 március 15-i számában tette közzé pályázati felhívását a Mazsók hitközségi szervezetek számára. A 8 millió forintos keretösszegeből rendezvényszervezésre, könyvkiadásra, kutatásra, oktatásra, szociális tevékenységre, ingatlanok felújítására lehetett pályázatot benyújtani április 15-ig.

3. Kármán Györgyöt 75 születésnapján az Or-Zse templomában köszöntötték kollégái és tanítványai.

március 16.

1. A Magyar Zsidó Szabadságharcosokért Emlékbizottság a Dohány utcai zsinagóga előtt megemlékezést tartott az 1848/49 szabadságharc 160 évfordulójának tiszteletére. Beszédet mondott Feldmájer Péter, a Mazsihisz, Kirschner Péter, a Mazsike elnöke, valamint Róbert Péter, az Or-Zse docense. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Királyi Hagyományőrző Alapítvány díszsortüztét követően az Erzsébetvárosi képviselőtestület nevében Solymár Gabriella és Gergely József képviselők koszorúzták meg a templom falán lévő emléktáblát.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban kiállítással és konferenciával emlékeztek az 1848-49-es szabadságharc zsidó hőseire. Frölich Róbert „Tábori rabbi a forradalmi hadseregben”; Schweitzer Gábor „Zsidó vonatkozások az 1848/49-es napló és memoár irodalomban”; Szarka Lajos „Zalamegyei zsidók a reformkorban és a forradalomban”; Szigeti Piros János (Hadtörténeti Intézet) „Zsidó katonák a szabadságharcban” címmel tartott előadást, az est moderátora Róbert Péter történész volt.

3. A Ruttkai Éva Színházban a Sabbatsong Klezmer Band adott koncertet „Ez is klezmer, az is klezmer – avagy purimi körutazás a klezmer széles skáláján.

március 17.

1. Egész kormányát elvitte három napos izraeli látogatására Angela Merkel német kancellár. Merkel a Kneszetben mondott beszédet. Ehud Olmert izraeli miniszterelnökkel megállapodtak abban, hogy évente rendszeressé teszik a közös kormányüléseket.

2. Bécsben a Progresszív Zsidó Világszövetség (The World Union for Progressive Judaism - WUPJ) Európai Régiójának közgyűlésén ellenszavazat nélkül fogadták el a Bét Orim Közösség tagfelvételi kérelmét. A Bét Orim küldöttségének nevében Raj Ferenc rabbi felszólalásában megköszönte a közgyűlés tagjainak és vezetőségének a közösség iránt megnyilvánuló bizalmat és reményét fejezte ki, hogy működésükkel képesek lesznek megerősíteni a modern judaizmust Magyarországon. Raj Ferenc felajánlotta, hogy ennek a célkitűzésnek a sikeres megvalósításához maga aktívabb közreműködéssel járul hozzá. Rövidesen sor került a „Forum Judeorum” megrendezésére a Bálint Zsidó Közösségi Házban, amelyen Raj Ferenc rabbi a progresszív, Radnóti Zoltán rabbi a neológ, Hegedűs Pál matematikus az ortodox irányzatot képviselte, a vitát Darvas István rabbi vezette.

március 18.

Az M2 televízió csatorna műsorára tűzte Forgács Péter „Von Höfler vagyok” című, a Pécsi Bőrgyár egykori tulajdonosáról második világháború előtti amatőr felvételek felhasználásával készült dokumentumfilmjét abból az alkalomból, hogy Forgács Pétert a holland Erasmus-díjjal tüntették ki. Az ÉS 2008. március 28-i száma közölte a hágai királyi palotában lezajlott díjátadó ünnepségen Willem-Alexander, orániai herceg, és Forgács Péter elmondott beszédét (14. p.).

március 19.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház Szabad Zsidó Tanház sorozatában Konrád Miklós „Zsidó nemzeti és nemzetiségi gondolatok Közép- és Kelet-Európában” címmel tartott előadást.

2. Az amerikai külügyminisztérium Tom Lantosnak ajánlotta soros antiszemitizmusról szóló jelentését. Az elemzésben megemlítették a Magyar Gárda tevékenységét is. Előző nap, 2008. március 19-én a Magyar Hírlapban Bayer Zsolt vadul zsidózó írása jelent meg „Medence és környéke” címmel. Az írás szellemisége ellen előbb mintegy 100 vezető értelmiségi aláírásával juttatta el tiltakozását a lap tulajdonosához, Széles Gáborhoz. Az aláírásgyűjtés órák alatt túlnőtt a szokásos kereteken, a közélettel hivatásszerűen nem foglalkozók közül is tömegesen csatlakoztak a tiltakozáshoz. (Erről a Népszabadság 2008. április 14-i számában Tamás Tibor „Bayer Zsolt valamit eltrafált” címmel írt tájékoztatót 4. p.). Demszky Gábor főpolgármester 2008. március 26-án bejelentette, hogy a Városháza lemondja a Magyar Hírlap előfizetését. Dávid Ibolya, az MDF elnöke a Népszabadság 2008. március 27-i számában „Levél zsidó és nem zsidó barátainak” címmel tiltakozott az ellen, hogy a nyíltan antiszemita (Bayer Zsolt) írás jelent meg napilapban (14. p.). Esterházy Péter „az utóbbi évek messze legundorítóbb írásának” nevezte Bayer cikkét, „amellyel megint átléptünk egy átléphetetlennek fontolt határt.” (ÉS 2008. március 28. 3. p. „Húsvéti gatget”). Az ÉS főszerkesztője, Kovács Zoltán, ugyanebben a lapszámban közölte, hogy az ÉS felmond mindenfajta együttműködést a Kovács L. Mihály által jegyzett Magyar Hírlappal. („Szerkesztői üzenetek” 4. p.). Széles Gábor, a Magyar Hírlap tulajdonosa 2008. március 27-én az MTI útján „Nyílt levélben” válaszolt. Úgy fogalmazott, hogy szerinte a magyarellenesség elhallgatása a botrány. (Népszabadság On-line, 2008. március 27.). Ungváry Rudolf a Népszabadság 2008. március 28-i számában „A gyűlölet, mint vezérlőelv” című írásában Bayer Zsolt egy korábbi - ugyancsak kirekesztő írására hívta fel a figyelmet 12. p.) (Bayer Zsolt: Nyílt levél Kóka Jánosnak. Magyar Hírlap, 2008. február 4.). Gábor György a 168 Óra 2008. április 3-i számában „Válasz Széles Gábornak” (18-20. p.) című írásában azt vetette fel, hogy „egy médiabirodalom tulajdonosa vajon miért nem tájékozódik?”. Tamás Gáspár Miklós a Népszabadság 2008. április 5-i számának Hétvége mellékletében „A zsidóság alkonya” címmel, az Élet és Irodalom 2008. április 4-i számában Ungvári Tamás „A kereplő” (8. p.) György Péter pedig „Mifelénk” (9. p.) címmel írt a Bayer jelenségről. Vári György „A petíció mellé” címmel arról írt, (Népszabadság 2008. április 9. 12. p.) hogy az aláírások gyűjtésnél jóval nagyobb szellemi munkára van szükség annak indoklására, hogy melyik beszédmód elfogadhatatlan és miért. Az ÉS 2008. április 11-i számában Megyesi Gusztáv „Különböző típusú

tevékenységek” (1. p.), Gábor György „Szigorúan védett személyek” (16 p.), Esterházy Péter „Ki a heccmester?” (3. p.) című írásai foglalkoztak Bayer írásával. Esterházy a Heti Válasz 2008. április 3-án megjelent „Heccmesterek” című összeállítására utalt írása címében. Kőbányai János a Népszabadság 2008. április 15-i számában „Bűzbeszéd, hazugságkultúra” címmel foglalta össze gondolatait (11. p.). Vásárhelyi Mária az ÉS 2008. április 25-i számában „Csoportkép antiszemitával” címmel közölt írást (14. p.). Elek István ugyanebben a lapszámban válaszolt Gábor Györgynek „Még egyszer a Bayer-ügyében közreadott tiltakozó levélről” című írásával (15-16. p.). Randolph L. Braham történész 2008. május 18-án Nyílt levélben fordult amerikai kongresszusi képviselőjéhez. A professzor értetlenségét fejezte ki April Foley budapesti amerikai nagykövet hallgatása miatt a fokozódó magyarországi antiszemitizmus miatt. April Foley csak 2008. május 30-án, a kisebbségi ombudsmannal való találkozón emelte fel szavát a növekvő rasszizmus miatt.

március 20-23.

A Sirályban (Király u. 50.) rendezett Purim fesztivált a Marom Budapest és a Pilnet.hu. Március 22-én Vázsonyi János, Szász János és Tatár György meghívott vendégek részvételével kerekasztal-beszélgetést rendeztek „Hozzánk vágott zsidóság” címmel.

március 21.

1. „Klezmer és kulinária” címmel vidám purimi vacsorát rendezett a Mazsike a Rozmaring Kertvendéglőben (III. Árpád fejedelem u. 125.).
2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban az Oneg Sabat Klub vendégeként Dénes Iván Zoltánnal László Klári beszélgetett a 2006 őszi válságról. A Grün teremben Raj Ferenc rabbi, valamint a küldöttség többi tagja számolt be a Progresszív Zsidó Közösség bécsi közgyűléséről. Másnap ugyanitt vidám, jelmezes családi PURIM PARTY-t rendeztek lesz Raj Ferenc rabbi vezetésével.
3. A Szombat folyóirat rendezvényének vendége volt Heller Ágnes és Petri Lukács Ádám, akikkel Gadó János beszélgetett.
4. Az antirasszista világnapon a parlament Vadásztermében adták át a Measz által alapított „Radnóti Miklós Antirasszista díjat” 16 kitüntetettnek. Beszédében Kállai Ernő kisebbségi ombudsman a rasszizmus elleni fellépés szükségességét hangsúlyozta. Posztumusz díjat kapott Tom Lantos, az USA volt kongresszusi képviselője. Hankó Vilmos Measz elnök kitüntetést adott át többek között Lazarovits Ernőnek, a NÜB alelnökének, Szenes Iván Istvánnak, a Measz alelnökének, és Gálvölgyi János színművészeknek.
5. Az ÉS 2008. március 21-i számában Komoróczy Géza professzor tanulmánya jelent meg Standeisky Éva: „Antiszemitizmusok” című könyve kapcsán „Antiszemitizmus: parázson járunk” címmel (27. p.)

március 22.

A Népszabadság 2008. március 22-i számában Sárközy Júlia Rómából arról tudósított, hogy „A Vatikán Szentföldi politikája lelassult az új pápa alatt - Nehézkessé lettek a párbeszédok” (8. p.).

március 25.

1. A „Fiatal tudósjelöltek fóruma” első összejövetelét a Frölich Cukrászdában tartotta (Dob u. 22.), a beszélgetés témája Kollányi Irén „Magyar népi-szecessziós zsinagóga a szerbiai Szabadkán” címmel az Or-Zse audiovizuális programja keretében elkészített tanulmánya. Az összejövetelhez a Mazsik Hírlevél 2008/márciusi száma közölt részleteket Kollányi Irén írásából (4-5. p.).
2. A Beszélő 2008/3 számában Karsai László történész közölt tanulmányt Szálasi Ferencről, akinek 1943-44-ben írt naplóját rendezte sajtó alá.

március 26.

1. Az MTA Dísztermében lépett fel a Jeruzsálemi Kamarazenei Fesztivál Együttese. Zongorán játszott Elena Bashkirova, Daniel Barenboim felesége.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Ház Grün termében Raj Ferenc, Radnóti Zoltán és Róna Tamás rabbik "Ezek is, meg azok is az élő Isten szavai" – Útmutató a zsidó vallási irányzatok útvesztőiben" címmel folytattak kerekasztal-beszélgetést.

március 27.

1. A Macisz és a Szochnut a Sirályban rendezett irodalmi estet „Van-e magyar zsidó családregény?” címmel. Vári György irodalomtörténész Nádas Péter: Egy családregény vége, Schein Gábor: Mordejhaj könyve és Nyerges András: Voltomiglan című könyveiről beszélt.

2. A Népszabadság 2008. március 27-i számában Pócs Balázs „Kóser étkezés” című riportjában mutatta be Balázs Gábort, a Wesselényi utcai Alapítványi Iskola igazgatóját (26. p.).

március 29.

1. A Budai Micve Klubban Drozdy Győzőre, az Esti Kurír tulajdonosára, kisgazda politikusra emlékezett Haraszi György történész, Acél Endre újságíró és a politikus fia, Drozdy Győző a „Kizárólag zsidó kifutófiút vennék fel lapomhoz 1944. március – Drozdy Győző laptulajdonos” címmel megrendezett esten. Az est moderátora Simonyi Péter volt, közreműködött Garai Róbert színművész. A Budai Sófár 2008/márciusi száma az est előzeteseként közölte Nyerges András „Mint ökörszem a pagonyban” című írását Drozdy Győzőről (10-11. p.) Az írás eredetileg az ÉS 2007. november 23-i számában jelent meg.

2. A Duna Televízió közvetítette Wojciech Kilar: „Exodus” című szvitjét a Lengyel Rádió Krakkói Kórusa és a Lengyel Rádió Katowicei Szimfonikus Zenekarának előadásában, Lukasz Borowicz vezényletével.

3. A Népszabadság 2008. március 29-i számának Hétvége mellékletében „Szerelem, barátság, asszonyok és gyermekek – Magánéleti beszélgetés a 75 éves Konrád Györggyel” címmel Pünkösti Árpád írása jelent meg (2-3. p.). A Nemzetközi PEN Klub egykori elnökét a Bundestag elnöke, Norbert Lammert (CDU) is levélben köszöntötte április 3-i születésnapja alkalmából. (Magyar hivatalosságok részéről elmaradt a gratuláció.) Az ÉS 2008. április 4-i számában Kornis Mihály és Tamás Gáspár Miklós köszöntője jelent meg (15. p.). A Szombat 2008/4 számában Csáki Márton készített interjút az ünneplettel „Miért legyek én olyan pedáns?” címmel (11-13. p.). A Kritika 2008/áprilisi számában Veres András köszöntötte a 75 éves Konrád Györgyöt. A Beszélő 2008/11-12. számában Mink András és Neményi László beszélgetése jelent meg Tamás Gáspár Miklóssal „Mi a filozófiai botrány?” címmel (28-42. p.).

március 30.

1. „Nyitott szemmel Újzsélandban” címmel Deák Gábor vezetett sétát Újlipótvárosban.

2. A Bzsh és a Mazsihisz első alkalommal tartotta közösen közgyűlését. Beszámolót hallgattak meg az előző közgyűlésen elfogadott határozatok végrehajtásáról. Megvitatták a 2007 évi zárszámadást és a 2008-as költségvetést. A Bzsh 2,2 milliárd forintos bevételeiből 22,8 millió forint maradt, amit tartalékalapba helyezték. A beszámolót 3 tartózkodással a közgyűlés elfogadta, a számviteli rendszer korszerűsítéséről Sessler György, a Számvizsgáló Bizottság elnöke számolt be. A Mazsihisz beszámolóját 4 tartózkodással fogadta el a testület. Ingatlanok ügyeiről /VI. Vasvári Pál u. 5. bérlése, illetve Berettyóújfalu Mártírok útja 6 1/3 részének értékesítése/ tárgyaltak, majd a Mazsihisz alapszabályát egy ellenszavazattal és hét tartózkodással megszavazták. Ezzel létrejött a Magyar Zsidó Kongresszus, amely - döntési jog nélkül – bevonja a nem tagszervezeteket is. Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi javasolta, hogy a vezetőség kérdezze meg a Keresztény – Zsidó Tanácsot, mit kíván tenni a Bayer-cikk kapcsán a „nemzet lelkének bemocskolása” ellen. A közgyűlés Suchman Tamást bízta meg a temetőket érintő ügyek intézésével. A közgyűlés módosította az alapszabályt is, és döntött a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának létrehozásáról. Az alapszabály módosításának új paragrafusai megjelentek az Új Élet 2008. május 1-i számában (2. p.).

március 31

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház Grün termében „Párhuzamos Tóramagyarázatok” címmel Raj Tamás és Raj Ferenc rabbi vezetett Tórákört.

2. Nyilasok gyújtogattak a Hollán Ernő utca 10-ben lévő Broadway jegyirodában. (A harmincas években az iroda feletti lakásban élt Szálasi Ferenc nyilas vezér.) A robbantást a Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadsereg vállalta magára. A részben felújított irodát 2008. április 7-én tervezték megnyitni. Erre az alkalomra a Tomcat néven ismert szélsőjobboldali blogger tömeges jegyvásárlási akciót hirdetett. A spontán megjelent, mintegy 50 főnyi neonácit az ugyancsak a neten, spontán szervezett több száz ellentüntető fogadta. Köztük neves közéleti személyek – Halmai Gábor, Radnóti Sándor, Székely Gábor és a XIII. kerület zsidóságát nyíltan vállaló képviselője, Szabó György – is megjelentek. A rendőrség mindkét engedély nélküli demonstrációt feloszlatta. 2008. április 8-án éjjel azonban két náci betört a jegyirodába. A Friedrich Ebert Stiftung és az Eötvös Károly Intézet 2008. április 29-én a gyülekezés szabadságáról rendezett beszélgetést a Ráday Könyvesházban (IX. Ráday u. 27.). Meghívott vendégek voltak Kondorosi Ferenc kormánybiztos, Schiffer András ügyvéd és Ungváry Rudolf író. A vitát Szabó Máté Dániel ombudsman vezette.

Márciustól Magyarországon is kipróbálták az amszterdami Anna Frank Ház „Az igazság nyomában” képregényét a holocaust oktatásában. A kísérletbe 15 iskolát vontak be. A képregény tananyagként való kipróbálását tanárok jelentkezése alapján a budapesti Hanna Arendt Egyesület és a Páva utcai Holocaust Emlékközpont koordinálta. A kísérlethez 30 példányban elkészítették a képregényt. Zsigmond Anna az ÉS 2008. március 14-i számában „Képregény és valóság” című írásában (2. p.) úgy vélte, hogy magyar vonatkozású tananyagot kellene használni az oktatásban, az írás többet is felsorol ezek közül. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium az ÉS 2008. március 28-i számában válaszolt Zsigmond Anna cikkére. A tárca „A holocaust oktatásáról” című írásban összefoglalta a 2000-től megjelent oktatási segédleteket (16. p.).

A Frankel körzetben Staller Tamás filozófust, Szerdócz József kántort, Obláth András, a Mazsit Alapítvány kuratóriumi elnökét hívták vendégül a márciusi kiddusokra.

A Mazsike Nógrádi Péter által vezetett Festészetet Kedvelők Köre 2008 márciusában befejezte tevékenységét. Havonta egy alkalommal csütörtökön délután új sorozat indult „Művészetkedvelők délutánja” címmel.

A Hegedűs Gyula utcai körzet rabbiszékében Deutsch László, korábban újpesti főrabbi követte a nyugdíjba vonuló Löwy Tamás főrabbit. Ősszel a templom a grúz zsidó Kikozasvili családtól egy tórárt kapott ajándékban, amelynek fogadására zenés táncos Tóraavatást rendeztek. A szertartást Smuel Raskin rabbi vezette, az ünnepségen jelen voltak a Mazsihisz vezetői is. Novemberben a templomban villanszerelési munkák közben az auschwitzi áldozatok emléktáblája mögött egy edényt találtak. Az edényben némi földben öt számozott szappan rejlett, s a rögökön egy felirat tudatta „ez auschwitzi föld”. A körzet elöljárósága úgy döntött, hogy a RIF (Rein jüdisches Fett) szappanokat el kell temetni. A Kozma utcai temetőben 11 férfi, egy nő és két sírásó temette el az emberi zsiradékot tartalmazó szappanokat nem messze a mártír emlékműtől. A szertartást Deutsch László és Deutsch Róbert főrabbi, illetve Klein Ervin főkantor vezették. A temetésen jelen volt Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató is.

A Szombat 2008/márciusi számában Popper Péter „Egy százalék” című írásában (5-7. p.) a zsidó asszimiláció lehetetlenségével foglalkozik. A Váci Zsidó Hitközség anyagi gyarapodásáról, és ezzel párhuzamosan a közösség széteséséről Gadó János készített riportot „A Mazsihisz árnyékában” címmel (13-15. p.). Feldmájer Péter Mazsihisz elnök „A magyarországi zsidóságnak saját magát kellene eltartania” című írásában (15-16. p.) a hitélet gazdasági forrásait, az adakozó kedv hiányát mutatta be. A 75 éves Philip Roth-ot Csáki Márton köszöntötte „Testvérem, Nathan Zuckerman” című elemzésével (32-33. p.). A judaizmus és kereszténység vallási antagonizmusát hirdető filozófus,

Yesayahu Leibowitz „A közös zsidó – keresztény örökség” című vitairatát, és Vári György ehhez kapcsolódó „A nyereség hasznáról és káráról” című tanulmányát közölte a lap (20-25. p.). A Szombat 2008/4. számában Tatár György „Hamlet és a dánok”, Karasszon István pedig „Hablatyolás” címmel foglalták össze véleményüket Leibowitz nézeteiről (22-23. p.). Gábor György „Vallásközi monológ”, valamint Harmai Gábor „A nép, amely a szövetségeket és az ígéreteket kapta” című írása a Szombat 2008/6 számában jelent meg (16-21. p.). Ruff Tibor a Szent Pál Akadémia docense „Az Újszövetség: zsidó irodalom” címmel (19-21. p.), Bíró Tamás hebraista „Párbeszéd a kirakós játékokról” címmel (21-23. p.) szólta a támához. A Szombat 2008/8 számában Vajda Károly a NYME Apáczai Csere János Kar főiskolai docense, és Tillmann J. Attila a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem tanára szólta Leibowitz vitához (22-27. p.).

A Mazsike 2008/márciusi Hírlevelében Rick Zsófi a „Teréz körúti Színpad” címmel írt a mai Játékszín helyén működött színház történetéről (12. p.). A „Magyar zsidó nagyjaink” sorozatban Hermann Alice pszichológusra emlékezet Péri Mirella „Reklámpszichológiától a neveléslelektanig” című írásával (13. p.).

A Magyar Tudomány 2008/3 száma tematikus összeállítást közölt a Teller Ede születésének századik évfordulójára, 2008 januárjában az MTA-n rendezett tudományos ülés előadásaiból. A Frank Tibor és Patkós András szerkesztette számban Frank Tibor, Patkós András, Vizi E. Szilveszter, Hargittai István, Ormos Mária, Bencze Gyula, Békés Csaba, Kürti Jenő, Kamarás Katalin, Szalay Péter, Surján Péter, Rónaky József és Palló Gábor írásai olvashatók a Nobel-díjas tudósról. Az ÉS 2008. július 18-i számában Lázár György írása jelent meg „Teller Kaliforniában” címmel (8. p.). Ebben tudósított a 2008. május 28-án a kaliforniai Livermore Konferencia Központban rendezett centenáriumi megemlékezésről.

Toronyi Zsuzsa „Hiddur micva mint zsidó identitás. Naményi Ernő emlékezete” című tanulmánya a Café Babel című folyóiratban jelent meg 2008/56-57. sz. (131-138. p.).

A Kritika 2008/márciusi számában Veres András „Szőke György (1935-2008)” című nekrológiájában búcsúztatta az elhunyt irodalomtörténész-pszichológust. Ugyanebben a lapszámban jelent meg Békés Pál „Góth úr” című novellája.

A Beszélőben két részben jelent meg Karsai László „Szálasi Ferenc naplója 1943. szeptember 15 - 1944. július 18.” című forrás közlése Benoschofksy Ilona hagyatékából. (3 és 4. szám 54-76. p. és 60-80. p.).

A Budai Sófár 2008/márciusi számában jelent meg annak a három részes írásnak az első része, amelyet Vajda Károly és Vári György „A vallásos modernitás útjai” címmel készített (9-10. p.) a neológia útkereséséről. (A második-harmadik rész az áprilisi és a májusi számban jelent meg.) A lap interjút közölt Gyenes András izraeli magyar nagykövettel „Mind az izraeli, mind a palesztin társadalomban a békepártiak kerültek többségbe” címmel (6-8. p.).

április hónap

április 1.

Az Új Élet 2008. április elsejei számában Zinner Iván zuglói elnököt bemutató cikk jelent meg (6. p.). Schweitzer József „Százéves a Nyugat, százharminc éve született szerkesztője, Osvát Ernő” címmel közölt írást.

április 2.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Schweitzer Gábor „Zsidó disszimilációs törekvések Magyarországon a két világháború között” címmel tartott előadást.

április 3.

1. Konferenciával emlékeztek halálának 25-ik évfordulóján Koestler Artúrra a Károlyi-palota Vöröstermében (Károlyi M. u. 16.). A Magyar Pen Klub és a Bibó István Közéleti Társaság által szervezett konferenciát Görgey Gábor, a Pen Klub elnöke és Hiller István kultuszminiszter nyitotta meg. Előadást tartott Pléh Csaba, akadémikus „Koestler alkotáslélektana a korabeli pszichológia fényében”; Körmendy Zsuzsanna, irodalomtörténész „Koestler, a szépíró”; Hajdú Tibor, történész „Az angliai antifasiszta ellenállásban”; Staller Tamás, egyetemi tanár „A tizenharmadik törzs a zsidó Mitológiában”; Szívós Mihály, filozófiatörténész „Koestler identitásai és a közép-európai Örökség”; Marton László „Huszonöt év rostáján” címmel. Varga Imre szobrászművész bemutatta Koestler emlékmű tervét.

3. Vajda Mihály filozófus kapta a 2008-as Hevessy József díjat Debrecenben az Együtt Debrecenért Egyesülettől.

4. A Szim Salom Oneg Sabat rendezvényének vendége Dávid Katalin művészettörténész volt, akivel a szakrális szimbólumokról beszélgettek a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

5. Az ATV elkezdte Bárány László hét részes „KL Auschwitz” című dokumentumfilmjének vetítését.

április 4.

Benedek István Gábort, a Remény főszerkesztőjét istentisztelet keretében köszöntötték 70. születésnapján a Rabbiképző templomában, majd az azt követő kedduson.

április 5.

A Budai Micve Klubban Korányi György humoros visszaemlékezésére került sor „Három munkaszolgálatom története” címmel.

április 8.

Születésének századik évfordulóján emléktáblát avattak Láng György zeneszerző, író, grafikus Andrassy út 97-ben lévő egykori lakóházának falán.

április 10.

1. A Szombat Szalon a költészet napjának előestéjén felolvasással kevert beszélgetést rendezett Kiss Judit Ágnes, Nádasdy Ádám, Pályi András és Szántó T. Gábor közreműködésével „Van-e áldás a bordalon? – Érzékiség, irodalom és a vallás” témakörében.

2. A Magyar Narancsban Miklósi Gábor írása jelent „Alternatív zsidó mozgalmak – Önépítkezés” címmel.

április 11.

1. A Hollán Ernő utcában a megtámadott BROADWAY Jegyiroda előtt a „Magyarok a nácizmus ellen” elnevezésű civil kezdeményezés, a Nagy Imre Társaság, és más civil szervezetek tüntetést rendeztek válaszul a szélsőjobb oldali szervezetek ismételt támadására. A „Magyarok a nácik ellen” mozgalom nemzetközi jogi szakértői csoportot is létrehozott a Magyarországon megjelenő, rasszista, uszító internetes újságok ellen. Az antifasiszta oldalon 2-3 ezer ember vett részt az akcióban, szemben a 800-másfél ezer szélsőjobb oldali tüntetővel. Az antifasiszta oldalon minden parlamenti párt, vezető tisztségviselővel képviseltette magát, a Fidesz azonban a kerületi csoportját küldte. Gyurcsány Ferenc kormányfő a tüntetés előtti napon felhívta a parlamenti pártokat a tüntetésen való megjelenésre. A szervezésből kivette részét a Zsidónegyed.com, a judapest.org és a Szombat is. A kormányfőt a Hollán Ernő utcában nagy taps fogadta, a kíséretében lévő, Magyarországon tartózkodó Gerhard Schröder, korábbi német kancellár rövid beszédet mondott az újjászülető nácizmus ellen. Elment a jegyirodában Sólyom László köztársasági elnök is a délelőtti folyamán. A tüntetést követő estén a Magyar Gárda és több más neonáci szervezet

randalírozott Budapest utcáin, a rendőrség őrizetbe vette a randalírozást szervező Polgár Tamást (Tomcat) és Budaházy Attilát. A Szombat 2008/5 számában Gadó János „Újlipótvárosi csaták” című írása jelent meg (4-5. p.). A 168 Óra 2008. május 29-i számában Sztankay Ádám riportja jelent meg „Hétköznapi antiszemitizmus” címmel (18-19. p.), amelyben a Hollán utcai események kapcsán Bächer Ivánnal beszélgetett a szerző. Bächer Iván a Népszabadság 2008. június 26-i számában „Szörnyűség készülődik” címmel közölt írást arról, hogy a Magyar Gárda naponta hallat magáról. A szinte naponta antiszemita, rasszista kijelentéseket közzétevő jobboldali publicista: Bayer Zsolt, s az őt antiszemitának nem tartó Elek István szellemi környezetszennyezést folytat.

2. A Bence Kiadó, az Ariadne Csoport és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár közös rendezvényén mutatták be a „Különbéke – Embermentők és túlélők beszélgetései a Holocaustról” című kötetet. A moderátor Sipos Júlia volt, a bemutatón jelen volt Kocsor Judit és László Klári, a kötet szerkesztői, Varga Mátyás, a kiadó igazgatója, és Láng Júlia író. A bemutatót köszöntötte Nagy Anna, a FSZEK központjának igazgatója.

3. Emléktáblát avattak Faludy György Szent István körúti házának falán. Az eseményen megjelent és koszorút helyezett el Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, Hiller István kultuszminiszter, Horváth Csaba főpolgármester-helyettes, Tóth József XIII. kerületi polgármester.

4. Az ÉS 2008. április 11-i számában Dan Marom izraeli irodalomtörténésszel Szántó T. Gábor készített interjút „Zsidó irodalom: szövegben lelt haza” címmel (7. p.).

április 12.

1. A Makkabi Kiadó önköltséges kabbala-ismereti tanfolyamot szervezett. A két teljes hétvégén tartó program előadója volt Popper Péter pszichológus, Raj Tamás főrabbi, Tarnóc János művelődéstörténész és Rajnai Éva asztrológus. Az előadásokat a kiadó épületében, (Budapest V. Szt. István krt. 11.) bérelt irodában tartották.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban alakult újjá a Hanoir Hacioni zsidó ifjúsági szervezet Révész Gábor program koordinátor vezetésével.

április 13.

1. „Egy új jobbközpérről” címmel Sági György beszélgetett Borókai Gáborral, a Heti Válasz főszerkesztőjével a Bobek Kávéházban (Kazinczy u. 53.).

2. Pest történelmi zsidó negyedében vezetett sétát Szegő Dóra a Mazsike szervezésében.

3. A Budai Micve Klubban Schöner Alfréd főrabbi tartott előadást a zsidóság művészetéről „Barcelonától Sarajevoig” címmel.

április 14.

1. A Nagydíófa utcai lakosok és az „ÓVÁS! Egyesület” békés demonstrációt szervezett a tervezett bontások/építések ellen.

2. Reich Aladár és felesége, Józán Vilma emléktábláját avatták fel a Dózsa György utcai zsinagóga falán. A Váci út 173-ban lévő egykori Paszománygyár tulajdonosának karitatív tevékenysége érdemel figyelmet az utókorától. A gyár épületét rövidesen lebontják.

április 15.

1. „A magyar holocaust” címmel Szita Szabolcs tartott előadást az MSZP XIII kerületi szervezetének Szembenézés című politikai – kulturális fórumán a XIII kerület Teve utcai Piros Pontban.

2. Az Új Élet 2008. április 15-i számában Deutsch Gábor mutatta be a Dohány utcai körzet korábbi elnökét, a kilencven éves Heisler Lászlót (5. p.). A Parlament Gobelín Termében Szili Katalin házelnök adott kóser vacsorát Heisler László tiszteletére. Ebben a lapszámban tette közzé pályázati felhívását a Mazsók és a Mazsihisz zsidó ifjúsági és szociális szervezetek számára. A nyertesek listája a 2008. augusztus 15-i számban jelent meg. Eszerint [az összesen 14 millió forintból](#) 2 millió forintot kapott a Bné Akiva, 1 milliót a Habonim Dror, 1,8 milliót a Hasomér Hátzioni, 2,5 milliót a Hasomér Hacair, 1,2 millió forintot a Kidma, 2,5 milliót a Maccabi VAC, 2 milliót a Zsidó Fiatalok [Magyarországi Egyesülete](#), 1 milliót a Zsisz.

április 16.

1. A holocaust emléknapján kezdődött holocaust emlékhéten Budapesten ismét fáklyás felvonulást rendezett „Az Élet Menete alapítvány”. A menet a Dohány utcai zsinagóga előtt indult, különböző helyszíneken különböző pártállású politikusok együtt emlékeztek. A menetben Szili Katalin házelnök, Demszky Gábor, Budapest főpolgármestere, Deutsch-Für Tamás és Rogán Antal a Fidesz, Kuncze Gábor és Fodor Gábor az Szdsz képviselőjében, Székely János esztergomi segédpüspök is jelen volt. A megemlékezésen felolvasták Kertész Imre üzenetét, beszédet mondott Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, Demszky Gábor és Székely János is. Gyurcsány Ferenc miniszterelnök a magyar Holocaust Emléknapja alkalmából kiadott közleményében a civileket bátor összefogásra hívta fel az újjáéledő fasizmus ellen. (Népszabadság, 2008. április 17.)

2. A Terror Háza Múzeum előtt Schmidt Mária főigazgató és Hiller István miniszter mondott beszédet.

3. A Holocaust Emlékközpont módszertani konferenciát rendezett a holocaust oktatásáról a Zuglói Pedagógiai Szakmai Központban (XIV. Fráter György u. 5.). Előadók: Chava Baruch (Yad Vasem Intézet) Szita Szabolcs, Pető Szilvia, Pécsi Tibor (Holocaust Emlékközpont). A Páva utcai épületben rendezett megemlékezésen beszédet mondott Hédi Fanni, a Holocaust Emlékközpont önkéntese.

4. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Novák Attila „Cionista politikatörténet Magyarországon” címmel tartott előadást.

április 17.

1. „Művészetet kedvelők délutánja” címmel új program indult a Mazsikében. Az első tárlatlátogatás a Szépművészeti Múzeum „A Mediciek fénykora” című kiállítása volt.

2. A Sirályban a Macisz rendezvényén Vári György „Az amerikai Zsidó irodalom két nemzedéke, két identitáskonceptió” címmel Philip Roth: A Portnoy-kór és Singer: Örök szerelem című műveiről tartott előadást.

3. A Zsidó Múzeumban „A lázadás szabadsága” címmel kiállítás nyílt a varsói gettólázadás 65. évfordulója alkalmából. A kiállítást B. Turán Róbert, a múzeum nyugállományba vonuló igazgatója rendezte. Az Új Élet 2008. május 1-én megjelent számában Kardos Péter számolt be a Varsóban rendezett ünnepségről (8. p.).

4. A Holocaust Emlékközpontban először adták át a Holocaust Közalapítvány által létrehozott „Simon Wiesenthal-díjakat”. Az első kitüntetett Verő Tamás rabbi, Gordon Gábor, az „Élet menete alapítvány” kuratóriumának elnöke, és Ráczné Horváth Ágnes, az egri Eszterházy Károly Főiskola Politológia Tanszékének vezetője volt. A díjat Székely Gábor, a holocaust közalapítvány kuratóriumának elnöke adta át. Délután „Túlélő interjúk” címmel filmbemutatóra került sor a Holocaust Emlékközpont táboros és szakkörös diákjainak a Kun házaspárral, és Szedő Sándorral készített interjúból. A felkészítő tanárok Babácsi Katalin és Végh Gábor voltak.

5. Miklós Gábor a Népszabadság 2008. április 17-i számában „A törzsvendéglős” címmel rajzolt portrét a „Fülemüle” étterem zsidó tulajdonosáról, Singer Andrásról (26. p.).

április 18.

Az ÉS 2008. április 18-án megjelent számában Szikra Dorottya tanulmánya jelent meg „A szociálpolitika másik arca. Produktív szociálpolitika és zsidótörvények” címmel (10-11. p.).

április 19.

1. A Holocaust Emlékközpontban megemlékezést tartottak a varsói gettófelkelés 65. évfordulóján. Beszédet mondott Jaroslaw Kurski, a Gazeta Wyborcza lengyel napilap főszerkesztő-helyettese. A megemlékezésen dokumentumfilmeket vetítettek a varsói gettóról. Tischler János a Beszélő 2008/9. számában „Ellenségem ellenségei. Az 1944-es varsói felkelés és a koalíciós nagyhatalmak” címmel közölt tanulmányt (78-81. p.).

2. Az MSZP Magyar Progresszív Társaság Platformja hagyományteremtő szándékkal először rendezett megemlékezéseket a „Világ Igaza” kitüntetés birtokosainak budapesti és vidéki emlékhelyein. Budapesten megkoszorúzták Karády Katalin V. kerületi, Salkaházy Sára IX. kerületi emléktábláját. Baján Bernhardt Sándor egykori polgármesterre, Gyulán Bay Zoltánra emlékeztek. A Népszabadság 2008. április 19-én megjelent számának Hétvége mellékletében Böhm Ágnes írt cikket „Igazak ivadécai” címmel (3. p.).

3. XVI. Benedek pápa Egyesült Államokbeli útján rövid időre ellátogatott az 1890-ben alapított New York-i Park East zsinagógába, ahol Magyarországról elszármazott Artúr Schneider főrabbi fogadta. A főrabbi az előző két pápával, I. és II. János Pállal, is találkozott.

4. A Washingtoni Kossuth-házban Carl Lutznál nyílt meg emlékkiállítás, melyen megjelent a diplomata lánya, és Charles Gati politológus professzor is.

április 19-20.

Minden hitközségben, nagy létszámban ünnepelték meg a Szédert. A Szim Salom Reform Zsidó Közösség a Nemzeti Szállóban (József krt. 4.) rendezett Széder estet. A Schweizer József Baráti Társaság a Hanna étteremben ünnepelte a Szédert. A vendégek között volt Komoróczy Géza professzor is, aki beszámolt moszkvai zsidóknál tett látogatásáról. Az ottani magyar nagykövetség meghívására a magyar zsidóság történetéről tartott előadást, Sajevis főrabbi pedig megismertette a professzort a moszkvai zsidóság életével, intézményeivel. Az EMIH a Pesti Jesivával közösen a Grand Hotel Hungaria dísztermében ünnepelte a Pészachot. A Macisz a Síp utcai Díszteremben tartott a Széder estet, amelyet Novák András elnök, és Bíró Tamás vezetett. Szombathelyen Vasadi Péter, a Lauder Javne Iskola tanára vezette le az ünnepet.

április 21.

Hódmezővásárhelyen a Holocaust Múzeumban vetítették le Fonyó Gergely „Ocskay László százados, az elfelejtett hős” című dokumentumfilmjét.

április 22.

A „Fiatal tudós-jelöltek fóruma” sorozatban Balog István: „A dévaványai zsidó közösség” című dolgozatát beszéltek meg az Austeria Könyvesboltban (Nagydiófa u. 30-32.) (Részletek a Mázsike Hírlevél 2008/áprilisi számában (5. p.).

április 23.

„Van-e zsidó gondolkodás? (Cohen, Buber és Rosenzweig)” címmel Tatár György tartott előadást a Macisz szervezésében a Sirályban (VI. Király u. 50.)

április 25.

A Szim Salom Oneg Sabat rendezvényének vendége Gergely Ágnes költő volt, akivel a Dénes Iván beszélgetett a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

április 28.

Az Írók Boltjában (Andrássy út 45.) Szita Szabolcs történész vezette azt a beszélgetést, amelyet „Ocskay László helytállása a háborús embermentés tükrében” címmel rendeztek. Meghívott vendég Szálinger Balázs, Ocskay Rudolf és Kollarik Tamás volt. Levetítették Fonyó Gergely Ocskayról készített dokumentumfilmjét is, Kollarik Tamás forgatókönyvíróval Mérei Anna beszélgetett.

április 29.

1. Konferenciát rendeztek a Magyar Tudományos Akadémia Képes Termében a Várbeli Táncsics utca 23-ben lévő Mátyás-kori budai zsinagóga feltárásáról. Előadást tartott Vizi E. Szilveszter, az MTA elnöke, Joszi Ben Nun izraeli professzor, Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, Czétényi Piroska és Buday Aurél építészmérnökök. A Reneszánsz év alkalmát kihasználva megalakult a „Társaság az eltemetett középkori zsinagóga feltámasztásáért” elnevezésű szervezet,

amely adományok gyűjtésével is segítette a templom feltárását. Számítások szerint 2007-es árakon minimum 400 millió forintba kerülne a feltárás.

2. Bálint András volt a „Noé bárkája szalon” vendége, akivel Raj Tamás a művész Radnóti estjéről beszélgetett.

3. Az MTA Judaisztikai Kutatóintézetében Balogh István, az Or-Zse Judaisztika tanár szakos hallgatója tartott előadást „Családfától a helytörténeti monográfiáig – Ötletek a zsidó helytörténet kutatásához” címmel.

4. A Népszava szerkesztősége előtt (Bp. VII. Könyves Kálmán krt. 76.) 3-5 százan vettek részt azon az antirasszista tüntetésen, amelyet a magukat „Gój motorosoknak” nevező szervezet kilátásba helyezett fenyegető felvonulása ellen hívtak össze civil szervezetek. Az eset úgy kezdődött, hogy Andrassew Iván, a Népszava rovatvezetője a Hócipő című satirikus folyóiratban „fölfúj, hobbibogós Cichordának” nevezte a „Gój motorosokat.” A megsértett motorosok bejelentették, hogy a Népszava szerkesztősége elé vonulnak. A lap felvette a kesztyűt, és a Nagy Imre Társasággal, valamint több civil szervezettel együtt antifasiszta ellentüntetést szervezett, a „Szelíd pikniknek” nevezett eseményen megjelent Gyurcsány Ferenc miniszterelnök is. Beszédet mondott Donáth László szocialista országgyűlési képviselő, evangélikus, és Görgey Géza református és lelkész. A „Magyarok a nácik ellen” civil szervezet pedig petíciót juttatott el a házelnökhöz, az államfőhöz és az Alkotmánybíróság elnökéhez. Ebben parlamenti vitanap megrendezését is javasolták a náci jelenségek elleni erőteljesebb törvényi szabályozás érdekében. Tamás Gáspár Miklós a Népszava 2008. április 26-i számának mellékletében „Ez politikai gyávaság – A Gój motorosok és a sajtószabadság” címmel elemezte a jelenséget. A Népszava 2008. április 30-i száma „Szelíden, határozottan piknikelők” címmel készített részletes összeállítást a tüntetésről (16-17. p.). 2008. május 14-én elkészült a Gój motorosok vádirata a Népszava szerkesztősége ellen nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmozás, és a jó hírnév megrontása miatt. A Népszabadság 2008. május 24-i számának Hétvége mellékletében Ungváry Rudolf írása jelent meg „A gyenge demokrácia alapkérdése” címmel (4-5. p.)

április 30.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Balázs Gábor „Férfi és nő a zsidó hagyományban” címmel tartott előadást.

április 30 - május 2.

Az Élet Menete Alapítvány autóbuszos látogatást szervezett Auschwitz-Birkenaubába. Az úton részt vettek az „Izrael 60” címmel, középiskolások számára rendezett vetélkedő nyertesei is. A vetélkedőben Mohács, Bonyhád, Szombathely, Kisvárd, Szolnok, Simontornya és Salgótarján középiskolásai vettek részt. A fővédnöki tisztet Aliza Bin-Noun nagykövet és Gordon Gábor, az alapítvány elnöke látták el. A zsűri elnöke Szántóné Balázs Edit egyetemi docens, tagjai Kovács László, a Magyar-Izraeli Baráti társaságok elnöke, valamint Akács Róbert tatabányai történelemtanár látták el.

A holocaust oktatásában résztvevő pedagógusok áprilisi, dachau tanulmányútra pályázhattak a holocaust központban.

Április végén meghalt Héber Imre, aki a Mazsihisz jogelődjének, a MIOK-nak 1977-185 közötti volt elnöke. A Kozma utcai sírkertben Lőwy Tamás főrabbi és Klein Ervin főkantor búcsúztatta a Mazsihisz vezetőinek jelenlétében.

A Múlt és Jövő 2008/1 száma „A Nyugat, mint magyar elbeszélés” című tematikus összeállítással emlékezett a 100 éves folyóiraatra. Az összeállítást Kőbányai János „A Nyugat zsidó kérdése” című

esszéje vezeti be (5-27. p.). Hárs György Péter „Pszichoanalízis a Nyugatban” címmel írt tanulmányt (61-84. p.)

„Szólásszabadság és emberi méltóság – Rabbini állásfoglalás” címmel jelent meg Oberlander Baruch és Köves Slomo rabbik állásfoglalása az Egység 2008/áprilisi számában (10-11. p.).

A Mazsike Hírlevél 2008/áprilisi számában Reményi Edéről, Görgey tábornok kedvenc hegedűséről, segédtisztjéről emlékezett meg Pári Mirella és Szegő Péter a „Magyar zsidó nagyjaink” sorozatban „Az udvari virtuóz” című írásukkal (13. p.).

A Budai Sófár 2008/áprilisi számában Gerő Zsolt Vidor Pál rabbiról, és az általa vezetett zsidó cserkész mozgalomról közölt cikket (5-6. p.).

A Szombat 2008/áprilisi számában Ormos Mária akadémikussal beszélgetett Várnai Pál „Nagyon szomorúnak látom a számháborút” címmel (5-7. p.). Csőke Zoltán Müller Péter Sziámival készített interjút „Minden oldalról zsidó vagyok” (29-32. p.).

május hónap

május 2.

1. A Holocaust emléknapjára a Páva utcai emlékhelyen egész napos konferenciával emlékeztek „Szembenézés és párbeszéd” címmel. A rendezők a Szembenézés Alapítvány és partnerei, a Szociális Innovációs Alapítvány (SZIA) „Párbeszéd a toleranciáért” Program, valamint az ELTE Germanisztikai Intézet voltak. A konferenciát Ormos Mária történész, a Szembenézés Alapítvány kurátora nyitotta meg. „A koncentrációs tábor egykori lakóinak emlékezete” címmel Árkossy Katalin germanista, adjunktus (ELTE Germanisztikai Intézet), és Jamnik Judit pszichológus párhuzamos interjúkat mutatott be a tábor előtti életről, a táborról és az utána következőkről. Majd az interjúvolók és az interjúalanyok személyes megjegyzései következtek. Franz Langstein és Josef Wagner „A mülhldorfi koncentrációs táborról” készült dokumentumfilm bemutatása után a tábor tényeiről, az emlékezésekről, a szembenézés nehézségeiről tartott előadást. Pap Ágnes szociológus „A Vészkorszak nyomai az épített környezetben és az emberi emlékezetben” című kutatásról beszélt. Fahidi Éva holocaust túlélő „Ahogyan én látom” címmel tartott előadást a Vészkorszak emlékezetének változásairól 1945 és 2008 között itthon és Európa más országaiban. „A szembenézés problémái, a párbeszéd lehetősége és lehetetlensége” címmel rendezett kerekasztal-beszélgetés résztvevői: Árkossy Katalin germanista, Miriam Ben David pszichológus („Párbeszéd a toleranciáért” Program elnöke), Fahidi Éva, Kriza Bori szociológus, dokumentumfilmes, Franz Langstein szociálpszichológus, Pap Ágnes szociológus (a Szembenézés Alapítvány kurátora), Riszovannij Mihály, Talyigás Katalin szociológus (a SZIA ügyvezetője), Josef Wagner tanár voltak.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Raj Ferenc rabbi vendége volt Mezei András költő.

3. Konrád György Berlinben elmondott beszéde „Lázadás” címmel jelent meg a Népszabadság 2008. május 10-i Hétfége mellékletében (1,4. p.).

május 2-4.

Az EMIH Ráckevén rendezett hétfégi programja „A zsidó és nem-zsidó világ találkozása mentén” címet viselte.

május 3.

A Népszabadság 2008. május 3-i számának Hétvége mellékletében jelent meg Kőszeg Ferenc „Családi történet” című visszaemlékezése a hatnapos háborút követően érzékelhető magyarországi antiszemitizmusról (4. p.).

május 4.

1. A Kozma utcai zsidótemetőben nevezetes zsidók síremlékeit látogatták meg a Mazsike tagjai Szegő Dóra vezetésével. A látogatásról Porosz Péter számolt be a Mazsike 2008/júniusi számában „Lehangoló szépség” című írásával (8-9. p.)

2. 21 amerikai kongresszusi képviselő levélben kérte Draskovics Tibor igazságügy miniszter segítségét, hogy az eljárás egyszerűsítésével könnyítse meg a holocaust-túlélők örököseinek kárpótlását. A nyilvántartott mintegy 17 ezer igénylőnek csak töredéke volt képes beszerezni a szükséges dokumentumokat.

május 5.

1. Izrael Állam megalakulásának 60. évfordulóján istentiszteletet rendeztek a Dohány utcai templomban. Beszédet mondott Frölich Róbert főrabbi, közreműködött Fekete László főkantor, a templom kórusa Somló Andor vezetésével, orgonán kísért Lisznyai Mária. Az Or-Zse két napos tudományos konferenciával emlékezett a jubileumra.

2. A Measz békedelegációja palesztin területekre látogatott Hanti Miklós vezetésével, találkoztak Nablusz és Dzszenin kormányzóival. Majd Jeruzsálemben zsidó civil szervezetekkel tárgyaltak.

3. „Az Auschwitz utáni kor” címmel rendezte meg évadzáró beszélgetését „Az asztali beszélgetések kulturális alapítvány” a Pilinszky János irodalmi kávéházban (Bp. V. Váci u. 33.). Beszélgetőtársak: Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, Kertész Imre Nobel-díjas író és Jutta Hausmann, az Evangélikus Egyetem Ószövetségi Tanszékének professzora voltak.

május 6.

1. Egy hónapig tartó Klezmer sorozat indult a Spinoza Házban. Fellépett a Jerusalem Express Orchestra, a Pannónia Klezmer Band, a Klezmerész és az Avinu Trió.

2. Pécssett bejelentették, hogy a hitközség épületének alsó szintjén holocaust emlékhelyet alakítanak ki.

május 7.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban „Forum Judeorum” címmel Izrael állam megalakulásának jubileumi rendezvényén Raj Ferenc, a Bét Orim Hitközség alapító rabbija és Balázs Gábor, az ortodox szellemiségű Amerikai Alapítványi iskola igazgatója cserélt eszmét „Modern cionizmus, ahol a reformzsidóság és az ortodoxia találkozik” témában.

2. Bálint András Radnóti-estjét mutatta be a Radnóti Színházban.

május 8.

1. S. Nagy Katalin nyitotta meg a „Második generáció – A holocaust árnyékában” című kiállítást a 2B Galériában (Bp., IX. Ráday u. 47.)

2. Békéscsabán a Tessedik Sámuel Főiskolán plenáris üléssel emlékeztek a helyi zsidóságra, és Izrael állam megalakulásának 60-ik évfordulójára. Az ülésről Csillag Ferenc készített beszámolót a Budai Sófár 2008/6. nyári számában (4-5. p.).

május 9.

1. Az ÉS 2008. május 9-én megjelent számában Novák Attila „Van-e zsidó népiség Magyarországon?” című előadásának szerkesztett szövege olvasható (12. p.). Az előadás az MTA PTI Kortárs és Történeti Zsidó Kutatócsoportjában szervezett konferencián hangzott el. Köves Slomo rabbi az ÉS 2008. június 13-i számában „Vallás nélkül nincs zsidó nép” című írásában (16 p.) vitába szállt Novák Attila nézeteivel. A viszontválasz az ÉS 2008. július 4-i számában „Része, ám nem egésze a zsidó vallásnak” címmel érkezett Novák Attilától (14. p.). Deutsch Gábor az Új Élet 2008.

augusztus 15-i számában „Tévedések szelíd korrekciója” címmel reagált Köves Slomo cikkeire (2. p.). Az Új Élet 2008. szeptember 1-i számában pedig „Neológia, ortodoxia, status quo” című cikket írt Deutsch Gábor.

2. Raj Ferenc „Zsidó istenképzetek a Bibliától Erich Frommig” címmel tartott előadást a Bét Orim Progresszív Zsidó Közösségben.

május 10.

A Népszabadság 2008. május 10-i számában Izrael állam megalakulásának 60. évfordulójára 8 oldalas mellékletet jelentetett meg. Ebben olvasható Konrád György „A megmaradás akarata” című cikke (1. p.).

május 11.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban rabbik, világi vezetők és közéleti szereplők részvételével kerekasztal-beszélgetést rendeztek arról, hogy ki képviselje a zsidóságot. A meghívottak közül többen nem jöttek el a vitára, köztük a Mazsihisz és az EMIH meghatározó tisztségviselői. Az est moderátora Szakonyi Péter volt. A vitán Kelemen Katalin és Darvas István rabbik, a Mazsihiszt korábbi vezetői: Heisler András egykori elnök, és Olti Ferenc egykori alelnök képviselték. A zsidó civil szervezetek nevében Novák Attila a Macisz elnöke, Kirschner Péter, a Mazsike elnöke, Nagy Ákos a Kidma és a Marom ifjúsági szervezetek, Félix Péter a Társaság a Magyarországi Zsidó Hitközségekért Egyesület nevében szólta a vitához. Peresztegi Ágnes nemzetközi jogász az Egyesült Államokbeli zsidó képviselőket ismertette. A Szombat 2008/6 számában olvasható tudósítás a kerekasztal-beszélgetésről (14-17. p.).

május 7-12.

Az Élet Menete Alapítvány és az Aviv Travel Utazási Iroda közösen szervezett utazást Izrael Állam megalakulásának 60. évfordulójának megünneplésére. A csoportot Gordon Gábor, az alapítvány elnöke, Verő Tamás rabbi és Vadász Éva vezették. Az Új Élet 2008. június 1-i számában Kardos Péter tudósítás olvasható az izraeli ünnepekről „Zsidó ifjúsági világtalálkozón jártunk Jeruzsálemben” címmel (1. p.). Szekeres Imre honvédelmi miniszter Auschwitzban elmondott beszéde az Új Élet július 15-i számában olvasható (5. p.).

május 11-12.

Az ELTE Judaisztika szakos hallgatói számára tanulmányi kirándulást szervezett az ELTE Assziológiai és Hebraisztikai Tanszéke Miskolc- Kassa – Eperjes – Bártfa útvonalon zsidó emlékek megtekintésére.

május 13.

A Budai Micve Klubban Raj Tamás főrabbi tartott előadást a héber Bibliáról.

május 14.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Sturovics Andrea „Judaizmus és szexualitás” címmel tartott előadást.

2. Hálaadó istentiszteletet rendezett a Wesley János Lelkészképző Főiskola Teológus és vallásanár Szaka Izrael állam megalakulásának 60. évfordulója alkalmából. Majsai Tamás ebből az alkalomból elmondott beszéde olvasható az ÉS 2008. május 16-i számában „Erec Izrael és népének hatvan évvel ezelőtti újjászületése” címmel (11. p.).

május 15.

1. Izraelben az állam megalapításának 60. évfordulójára rendezett ünnepségen Medgyessy Péter korábbi miniszterelnök képviselte hazánkat. A jubileumon a sok kormányfő között jelen volt George Bush amerikai elnök is, aki háromnapos izraeli látogatásán sürgette az Annapolisban megkezdett közel-keleti békekonferencia folytatását.

2. Az Új Élet 2008. május 15. i számában a Teleki téri közösség életét mutatta be Szilágyi Iván Péter „Glaser bácsi hagyatéka – Teleki tér” című írásában (5. p.).

május 16.

1. 75 éves korában meghalt Kármán György, „Az utódok reménysége” című TV műsor főszerkesztője, az Or-Zse Liturgia tanszékének vezetője, orgonaművész. A május 18-i temetésen Schöner Alfréd rektor búcsúztatta a Kozma utcai temetőben több száz gyászoló jelenlétében. A kántori teendőket Zucker Immanuel látta el. Szegeden az „Alapítvány a Szegedi Zsinagógaért” soros koncertjét Kármán György emlékének ajánlották.

2. A Szim Salom Oneg Sabbat Klubjában bemutatták Rékai Miklós „Hanukarácsony” című filmjét, majd beszélgettek a rendezővel a filmről.

3. A Bét Orim a Szarvasi Táborban rendezett Családi hétvége keretében ünnepelte Izrael Állam megalakulásának hatvanadik évfordulóját.

4. Az ÉS 2008. május 16-i számában „Kéretlen vélemény az Emlékpontokról” címmel társadalomkutatók két oldalon foglalták össze kifogásaikat a Schmidt Mária történész által összetákolat kutatás iránt. A Terror Háza főigazgatója „Emlékpontok – XX századi emléktár” címmel két év alatt harmincezer huszadik századi (1938-1988) szemtanúkkal, diákok által készített interjú felvételét tervezte 250 iskola bevonásával. A kidolgozatlan, „műkedvelő” program összköltsége 1200 millió forint – egyebek mellett ezt is kifogásolták az írást jegyzők: Böröcz József, Erőss Gábor, Gárdos Judit, K. Horváth Zsolt, Kovács Éva, Kriza Borbála, Melegh Attila, Ungváry Krisztián, Vidra Zsuzsa (3-4. p.). Kozák Gyula, az Oral History Archívum alapítója az ÉS 2008. május 23-i számában „Most ki osztja a pénzt?” című írásában úgy vélte, hogy a tervnek nincs olyan pontja, amely a szakmai minimumnak megfelelne (3. 8. p.). A Népszabadság 2008. május 31-i számában Papp Sándor Zsigmond írása jelent meg „Egyre messzebb a közelmúlt – Rainer M. János kilépett az Emlékpontok programból” címmel (10. p.). A tanulmány szakmailag tarthatatlan – indokolta döntését Rainer. Az ÉS 2008. június 6-i számában Lantos Gabriella, a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium közpolitikai igazgatója szólott hozzá a vitához „A pénzosztásról. A viták kereszttüzebe került „Emlékpontok” apropóján” címmel (15. p.). A szakértő elmondta, hogy a projekt csak akkor kapja meg a pénzbeli támogatást, ha a szakmai grémium pozitívan véleményezi. Az elbírálás még hátra van. Schmidt Mária ugyanebben a lapszámban megjelent „Kéretlen javaslat” című írásában a projekt előkészítést legkorábban egy év múlva ígérte, és szakmai együttműködésre kérte kritikussait (15. p.). A vitát elindító kutatók az ÉS 2008. június 13-i számában „Mondd el, hogy tudjuk” avagy Schmidt Mária és a 4-es metró” című írásukban közölték, hogy ebben a szellemben nem kívánják folytatni az eszmecserét sem a hatósággal, sem Schmidt Máriával. Érdemi vitának viszont értelmét látnák. Kozák Gyula az ÉS 2008. június 20-i számában „Haverok, buli, euró” címmel fogalmazta meg kifogásait a projekttel kapcsolatban (15. p.). Kozák Gyula, az 56-os Intézet egyik alapítója „Üzenet miniszteremnek” címmel az ÉS 2008. július 18-i számában tekintette át Schmidt Mária pénzszerző akcióit (15. p.).

május 17.

1. A Szabad Zsidó Tanház évadzáró programján Lessing „Bölcs Náthán” című művét adták elő felolvasó-színházi formában a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

2. A Wesley János Lelkészépző Főiskolán Toronyi Zsuzsanna tartott előadást „Művészettörténet kutatás, mint zsidó identitás” címmel a „Közép-európai egyetemi hallgatók a 21. században” címmel tartott konferencián.

május 18.

1. A Millenárison egész napos rendezvénnyel ünnepelték a 60 éves Izrael államot zsidó szervezetek. Az ünnepségen mintegy tízezren vettek részt. A Szochnut által szervezett ünnepségen beszédet mondott Aliza Bin-Noun izraeli nagykövet, Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója, este a Klezmatrics adott koncertet a Millenárison. Irodalmi CD is készült az évfordulóra Garai Róbert összeállításában.

2. Egész napos kirándulást szervezett Révkomáromba a Frankel Leó utcai hitközség.

május 19.

1. Izrael állam megalakulásának 60 évfordulóján Aliza Bin-Noun nagykövet és Glatz Ferenc akadémikus mondott beszédet a Magyar - Izraeli Baráti Társaság Dísztermében (Frankel Leó u. 49.) tartott ünnepi rendezvényen. A vendégek a jubileum alkalmából David Ben-Gurion, Izrael állam alapító elnökére emlékező képeslapot kaptak a társaságtól. Az Or—Zse két napos tudományos konferenciát rendezett a jubileum alkalmából. Domán István főrabbi az évezredes álomból modern állammá alakult Izraelről, Tota Péter Joel rabbi az Izraelben sikeres magyar rabbikról, tudósokról beszélt. Lichtmann Tamás a cionizmus megjelenéséről a magyar irodalomban, Gábor György Macada hőseiről tartott előadást. Sommer László a holocaust oktatás új módszertanáról, Haraszti György a pozsonyi Chátám Sóferről, Borsányi Schmidt Ferenc teológiai alapfogalmakról tartott előadást. A második napon Komoly Judit az idősgondozás tapasztalatairól beszélt Izraelben, Kardos Péter főrabbi a magyar sajtó Izrael-képét elemezte, Schönberger András a fallasákról beszélt, Markovics Zsolt főrabbi „A szegedi szószerék és Izrael” címmel tartott előadást, Darvas István rabbi a halaha tükrében mutatta be a Jom Háácmáutot. Jacob Golomb, a Héber Egyetem professzora Herzl és Nordau munkásságáról, Schöner Alfréd főrabbi a Kneszet freskóiról beszélt.

2. A Fővárosi Bíróság rendőri védelem alá helyezett épületében élénk külföldi érdeklődés közepette folytatódott a Magyar Gárda Kulturális Hagyományőrző Egyesület feloszlására indított per. A második fordulóban a Mazsihiszt Egri Oszkár, az egyesületet Gaudi-Nagy Tamás képviselte jogi szempontból. A következő tárgyalást június 30-ra tűzték ki.

május 20.

1. Brandenburg tartományban mintegy 700 meggyilkolt magyar zsidó holttestét tartalmazó tömegsírra bukkantak történészek.

2. Bölcskei Gusztáv református püspök, zsinati elnök, és Nagy Sándor zsinati főgondnok fellebbezett a református bíróság Vértesalján hozott felmentő ítélete ellen ifjabb Hegedűs Lóránt szélsőségesen jobboldali megnyilvánulásainak ügyében. A felmentő ítéletet Agyagási István esperes írta alá. A zsinat elnöke megszavaztatta a zsinatot az ítéletről, a tagok mintegy négyötöde szerint ifjabb Hegedűs Lóránt sérti az egyház jó hírnevét. Bölcskei jogorvoslati kérelmének tárgyalásával késlekedett a másodfokú egyházi bíróság. 2008. november 7-én a Népszabadságban Görgey Géza református lelkész „Ifj. hegedűs Lóránt, a barométer” című írásában (13. p.) a késlekedés okát a közelgő egyházi választásokban látja. 2008. november 25-én Kápolnásnyéken zárt ülésen tárgyalta a Vértesaljai Református Egyházmegyei Bíróság Hegedűs márciusi ügyét, amikor David Irving holocausttagadó könyvének bemutatóját rendezték meg a Szabadság téri gyülekezetben. Az egyházi bíróság a várokozásokkal ellentétben felmentette Hegedűst. Az ítélet szerint nem vétett az egyház jó híre ellen. A pap többi ügyében pedig egyelőre nem tűztek ki tárgyalást.

3. Ülészett a Magyar-Izraeli kormányközi Gazdasági Vegyes Bizottság. A tárgyalást izraeli résztől Rafael Brender ipari és kereskedelmi miniszter, magyar oldalról Garamhegyi Ábel kormánybiztos vezette. A tanácskozáson fejlődést állapítottak meg a kereskedelmi és a tőkepiacok területén, Izrael az ország 20 legfontosabb kereskedelmi partnere között van.

május 21.

Az „Óvás! Napok” záró rendezvényének vendége Feldmájer Péter Mazsihiszt elnök volt, aki többek között a Herzl Passage körüli fejleményekről számolt be a Sirályban (Király u. 50.). A Fővárosi Közgyűlés 2008. május 30-án úgy döntött, hogy júniustól folytatódhatnak a bontások az egykori zsidónegyedben, a Herzl Passage megépül, de a Dohány u 10 megmarad. A VII. kerületi polgármester, Hunvald György álláspontja győzött, mely szerint a kerületnek nem érdeke a bontások leállítása. Ikvai-Szabó Imre főpolgármester-helyettes előterjesztésében a változtatási tilalom meghosszabbítása mellett érvelt. Az „Óvás! Egyesület” kifogásolta a Kerületi Szabályozási tervezetet, és javasolta, hogy 1945 előtt épült házat egyáltalán ne lehessen lebontani. A Párizsi Magyar Intézetben 2008. június 6-án rendeztek kerekasztal-beszélgetést a budapesti

zsidónegyedről Michael Polge francia építész vezetésével, aki az UNESCO megbízásából tanulmányozta a budapesti zsidónegyedet. A Világörökség Bizottság július elején Québecben tartott ülésén határozatban kérte a bontási engedélyek egyenkénti felülvizsgálatát a városképi szempontból jelentős épületek esetében. Készüljenek olyan pénzügyi megoldások, amelyek a bontás helyett a felújítást honorálják. A bizottság 2009 februárjának elejéig vár jelentést a zsidónegyed városrendezési helyzetéről. 2008. szeptember 19-én Erzsébetváros testülete tárgyalta, és civil szervezetek tiltakozása ellenére elfogadta új szabályozási tervét a régi pesti zsidónegyedre vonatkozóan is. Ez ellen több civil és zsidó szervezet fordult az alkotmánybírósághoz, a közigazgatási hivatalhoz és az ügyészséghez, mivel a rendezési terv a még megmaradt épületek bontásához vezet. A Kritika 2008/10 számában Váradi Júlia „Világörökség? A pesti zsidónegyed” című írása jelent meg (6-11. p.). 2008. november 26-án vesztegetés miatt előzetes letartóztatásba helyezték Gál Györgyöt, az Erzsébetvárosi önkormányzat gazdasági bizottságának SZDSZ-es elnökét a Király utcai ingatlanok átjársása miatt. A kerület Fideszes képviselő csoportja vizsgálatot sürgetett Hunvald György polgármester ellen is. Az ingatlan eladások körüli visszaélések miatt később három SZDSZ-es képviselőt tartóztattak le. Feltehetően közülük volt a főváros VI kerületében, a Terézvárosban tapasztalt visszásságokhoz is, Gál Györgyöt Zuglóban is alkalmazták tanácsadóként. A Magyar Narancs 2008. december 4-i számában Somlyódi Nóra: „Az erzsébetvárosi ingatlanpanama háttere – kiment a ház az ablakon” címmel készített riportot, és interjút Michael Polge UNESCO szakértővel (12-15. p.). Hunvald 2008. december 11-én az Erzsébetvárosi önkormányzat rendkívüli közgyűlésén a házeladások felülvizsgálatát javasolta a Dembinszky utca 26 és 32; a Dob utca 14, 18 és 104-es számú, a Károly körút 3/A tetőtere, a Király utca 15, 21, 23, 25, 27, 29, a Klauzál tér 8 és 10, továbbá a Rózsa utca 18/A esetében. Az SZDSZ javaslatára a Fővárosi Közgyűlés 2008. december 18-án ismét tárgyalta az Erzsébetvárosi önkormányzat által elfogadott rendezési tervét a zsidónegyedről.

május 22.

1. A Macisz Sirálybeli rendezvényén Tatár György filozófus tartott előadást „Fennmarad-e a veszélyeztetettség? – Belső ellentétek és Izrael helye a világpolitikában” címmel.
2. Tordason száz lakos tiltakozott amiatt, hogy a neten korábban náci jelmezben pózoló Kosaras Péter Ákost, a Budakeszi Gimnázium emiatt elbocsátott igazgatóhelyettesét kinevezzék Tordas és Gyúró általános iskolája igazgatójává. Kosaras pályázatát végül is a képviselőtestület nem fogadta el, bár voltak támogató szavazatok is. Második alkalommal már a gyúrói képviselők támogatása hozzásegítette Kosarast az állás elnyeréséhez. Hiller István oktatási miniszter 2008. június 5-én a döntés felülvizsgálatára szólította fel a képviselőtestületet. Kosaras kinevezése miatti tiltakozásul 2008. június 6-án lemondott a gyúrói önkormányzat egyik képviselője, Váradi Zsolt. Kosarast azonban 2008. augusztus 1-től kinevezték igazgatónak. Berkovits Eszter a 168 Óra 2008. június 26-i számában „Csupa véletlen – A jószívű SS tiszt” címmel írt az esetről (18-20. p.).
3. Berlinben háromnapos nemzetközi holocaust konferenciát rendezett a Humbolt Egyetem és a berlini Collegium Hungaricum Gragger Intézete. A közép-kelet európai országokban a holocaustra való emlékezés hiányosságaival foglalkozó konferencia alcíme „Az anamnézis módoszatai” volt. A konferencián lengyel, német, svájci, szlovák, ukrán és kanadai meghívottak mellett magyar részről Erős Ferenc szociálpszichológus tartott előadást. A konferencián levetítették Groó Diána „Ősfény” című dokumentumfilmjét.
4. Toronyi Zsuzsanna tartott előadást „Miben különbözik ez a múzeum a többitől? A zsidó muzeológia sajátosságai a 19-20. században, és a 21. századi lehetőségek” címmel az MTA Politikai Tudományok Intézetben (Bp. I. Országház u. 30.) „A megértés határai” előadás sorozat rendezője az MTA PTI Etnoregionális és Antropológiai Kutatóközpont Kortárs és történeti zsidó kutatócsoportja volt.

május 23.

1. Balfon a munkaszolgálatosok nemzeti történelmi-irodalmi emlékhelyének alapkövét helyezte el a Holocaust Dokumentációs Központ nevében Szita Szabolcs történész. Az emlékművet Kutas László szobrászművész készítette el, 2008. július 4-én avatták fel.

2. Az ÉS 2008. május 23-i számában Tillmann József Attila „Jeruzsálemben lenni” című írása jelent meg (10-11. p.)

3. New Yorkban 90 éves korában meghalt Cornell Capa, (Friedmann Kornél) magyar származású, világhírű fotóművész. Testvére, Robert Capa mellé temették.

május 24.

1. A Mazsike Garay utcai Klubjában Zima András történész tartott előadást a „Régvolt nagy zsidó közösségeink” címmel a makói közösségről.

2. A Népszava 2008. május 24-i számában Köves Slomo rabbi írása jelent meg „Zsidónak lenni jó!” címmel.

május 25.

A Mazsichiz Síp utcai Dísztermében rendezték meg a Balázs Pál vallásversenyt.

május 27.

73 éves korában New Yorkban meghalt Sydney Pollack filmrendező.

május 28.

Az Írók Könyvesboltjában Ikvai-Szabó Imre főpolgármester mutatta be Perczel Anna „Védtelen örökség” című kötetét a szerző, és a fotókat készítő Lábass Endre közreműködésével.

május 29.

Az EMIH Kulturális Központ „Találkozások” című programjának vendége Kertész Imre volt. A Károly krt. 20-ban tartott program vendége volt Dragomán György és Gergely Ágnes, a moderátor Polgár Ernő író volt.

május 30.

78 éves korában meghalt Mezei András költő, a Farkasréti zsidótemetőben temették el. Szále László az ÉS 2008. június 6-i számában búcsúztatta „Mezei András (1930-2008)” című írásával (11. p.). Az Új Élet 2008. június 15-i számában Magén István Mezei András „Hármaskönyv” címmel a Belvárosi kiadónál 2007-ben megjelent utolsó könyvéről készült kritikáját közölték nekrológgént (5. p.).

május 30-31.

Hódmezővásárhelyen rendezték meg a határ menti zsidó hitközségek találkozóját.

május 30-június 1.

A Szim Salom ebben az időpontban rendezett közösségi tábort Szarvason.

május 31.

Gábor György vallásfilozófus volt a Bét Orim Progresszív Zsidó hitközség vendége a Bálint Zsidó Közösségi Házban, ahol „Josephus Flavius, avagy a zsidó történelmi tudat jellegzetességei” címmel tartott előadást.

A Mazsichiz Oktatási Osztálya által kiírt „Épített környezetünk védelme, különös tekintettel annak zsidó vonatkozásaira” címmel meghirdetett pályázatára 15 munka érkezett. Közülük hárman egyéni pályázóként, hárman az Or-Zse hallgatói, a többiek középiskolákból pályáztak. Sátorlajújhelyről két pályamunka érkezett a Kossuth Gimnáziumból, kettő a budapesti Scheiber Iskolából, egy-egy munka érkezett Szolnokról a Vásárhelyi Pál Szakközépiskolából, Szombathelyről a Kanizsai

Dorottya Gimnáziumból, a budapesti Ady Endre, illetve a Bornemisza Péter Gimnáziumból, az esztergomi Dobó Katalin Gimnáziumból. Göllnerné Palásti Mariann „Eszter és Mordeháj szolgálata” címmel írt dolgozatot, Csirke Hajnalka – Ónodi Zsuzsanna – Varga Dominika Jászalsószentgyörgy zsidó emlékeiről, Tóth Marko Sátoraljaújhely zsidó emlékeit dolgozta fel. Szakács Laura Nyőgér község zsidó kriptáját mutatta be. Schrancz Erika a Dózsa György úti zsinagógáról, Balogh István a dévaványai, Kovács Vanda zalaegerszegi zsidótemetőről, Szabó Rebeka Esztergom izraelita emlékeiről készített dolgozatot. Gábor Zsuzsa a debreceni zsidótemetőt, Turi Anett a pesti zsidónegyedet, Páll Gergő a sátoraljai zsidóság történetéről, Karacs Ildikó a móri zsidótemetőt mutatta be. Fonyó Róbert Kistelek zsidóságának épített emlékeiről írt.

Hannoverben a Siegmund Seligmann Alapítvány székházának avató ünnepségén fellépett a budapesti Goldmark kórus is. A Goldmark kórust már nyolcadszor hívta meg Hannoverbe az Európai Zsidó Zenei Központ vezetője: Izsák Andor. A műsorban szerepeltek Ádám Emil művei is. A kórusal fellépett Fekete László főkántor, Biczó Tamás kántor, és Cser Erzsébet.

Május elején Pozsonyban a Szlovákiai Magyar kultúra Múzeumában „Lesznai Anna és világa” címmel rendeztek szimpóziumot. Előadást tartottak: Török Petra, Szilágyi Judit és Borgos Anna irodalomtörténészek, Repiszky Tamás és B. Kovács István muzeológus.

A Szegedi hitközség öt éve alapított Löw Lipót emlékplakettjét 2008-ban Dusha Béla fotográfus, Papp Gyula akadémikus kapta. A Löw Immanuel elismerést Feldmájer Péter, valamint a cfáti múzeum alapítója kapta. Josef Lusztignak az elismerést az ösztöndíjjal Izraelben tartózkodó Molnár Judit egyetemi docens adta át, szavait Frojimovics Kinga fordította héberre.

Los Angelesben 93 éves korában meghalt Krausz Henrik egykori siklósi és kaposvári főrabbi. Az Új Élet 2008. június 1-i számában Schweitzer József és Sándor György indianapolisi főkántor búcsúzott tőle (3. p.).

A Mozgó Világ 2008/5 számában Ripp Zoltán „Gyűlöletpolitika Magyarországon” című tanulmánya jelent meg.

A Szombat 2008/5 száma összeállítást közölt Izrael állam megalakulásának hatvanadik évfordulójára (6-33. p.) Ezzel olvasható Gadó János beszélgetése a Moszad egykori főnökével, Dani Yatommal „Számomra a nukleáris Irán nem alternatíva” címmel (15. p.), Tomi Lapiddal Szekér Gitta készített interjút „A cionizmus a huszadik század egyik legnagyobb csodája” címmel (19-20. p.). Szántó T. Gábor Dan Miron izraeli irodalomtörténésszel beszélgetett „Zsidó irodalom: szövegben lelt haza” címmel (22-28. p.).

A Múltunk 2008/1 számában összeállítás olvasható a magyar ellenállókról a Horthy-rezsim idején. Szita Szabolcs „Langfelder Vilmos, Wallenberg sofőrje” címmel írt tanulmányt. Svéd László „Ságvári Endre mártíriumának körülményei a dokumentumok tükrében”, illetve Sipos Balázs „Újságok és újságírók az 1944-es polgári ellenállásból – és emlékezetük” címmel készített elemzést.

június hónap

június 1.

1. Átadták a 200 millió forintból felújított zsinagógát Vácon. A rekonstrukciót a helyi hitközség végeztette el részben saját forrásai felhasználásával, részben támogatások, pályázatok révén. A városi önkormányzat 2003-2008 között 27,5 millió forint támogatást adott a 144 éves, országos

műemléki védettségű épület felújítására. A Duna Menti Regionális Vízmű, valamint a Kulturális Alap is hozzájárult a hitéleti, oktatási és kulturális célokat ellátó épület megújulásához. A terveket Benkő Ágnes, Wirth Péter és Valki Gábor készítették, a kivitelezés részben váci mesterek munkája. Az avatáson az Ádám Mária vezette Goldmark Kórus éneke mellett Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, Feldmájer Péter Mazsihisz elnök, Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató, Turai János, a váci hitközség elnöke vitte a tórákat a frigyszekrénybe. A kántori teendőket Tóth Emil főkantor látta el. Beszédet mondott az ünnepségen Bóth János, Vác polgármestere, Alíza Bin-Noun izraeli nagykövet, valamint Schweitzer József, Feldmájer Péter, Turai János. Felolvasták Schöner Alfréd főrabbi üdvözlő sorait. Az avatáson a Miniszterelnöki Hivatal Gulyás Kálmán képviselte, a zsidóság képviselőin kívül megjelentek a városi önkormányzat alkalmazottai is. A Népszabadság 2008. július 23-i számában „Zsinagógát és békességet épít Turai János” címmel Matkovich Ilona tudósítása jelent meg a váci zsinagóga felújításáról (5. p.).

2. 77 évesen izraeli otthonában meghalt Tomi Lapid (Lampert Tamás) ismert magyarországi származású izraeli politikus, korábban igazságügy miniszter. Ortodox szertartás szerint Jisrael Mérir Lau temette. A Bét Orim Progresszív Zsidó Közösség 2008. június 20-án, szombatfogadás keretében emlékezett rá.

3. A Claims Conference és a német kormány megállapodása nyomán 8 százalékkal emelkedett a holocaust túlélők havi segélye (200 euróról 216-ra).

június 2.

98 évesen egy párizsi kórházban meghalt Fejtő Ferenc író, történész, akit a magyar kormány saját halottjának tekintett. A Népszabadság 2008. június 3-i számában Glatz Ferenc akadémikus „Párizsban magyarként” című írásában méltatta Fejtő szerteágazó tevékenységét. Az ÉS 2008. június 6-i számában Széchényi Ágnes „Fehérek közt egy nagykanizsai – Fejtő Ferenc (1909-2008)” című cikkével emlékezett rá (9. p.). Budapesten 2008. június 13-án mintegy 200-an kísérték el József Attila sírjának közelében lévő nyughelyére a Fiumei úti sírkertben, ahol Gyurcsány Ferenc miniszterelnök is beszédet mondott. A barátok nevében Méray Tibor író, valamint Gurmai Zita európai parlamenti képviselő búcsúzott. A nagykanizsai zsidó temetőben a történész emléktábláját avatták fel Fejtő Ferenc felesége, és nagyapja, Fischel Ferenc közös sírján. A Szent István parkban Gyurcsány Ferenc miniszterelnök és Németh Péter, a Népszava főszerkesztője avatta fel az író szobrát, Kovács Sándor András alkotását. A Kritika 2008/7-8. számában Agárdi Péter „A „szép szó” írástudója: Fejtő Ferenc 1909-2008” címmel méltatta az elhunyt író (2-5. p.). A Holmi 2008/7. számában Karády Viktor „Fejtő Ferenc (1909-2008) emlékére. Szocioanalitikus vázlat egy zsidó-keresztény magyar-európai indulásáról” címmel emlékezett (944-950. p.).

június 4.

Brüsszelben felavatták az Európai Zsinagógát. Az ünnepségen megjelent José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke is.

június 7.

Csapody Tamás a Népszabadság 2008. június 7-én megjelent számának Hétvége mellékletében „Átváltozások – Marányi Ede – vagyis „Fehér Antal” – bőri táborparancsnok élete” címmel mutatta be a háborús bűntettei miatt bujkáló náci életútját (6-7. p.).

június 8.

Az OR-ZSE professzor emerita címét kapta Ungárné Komoly Judit rektorhelyettes, professzor emeritus címet kapott Ungvári Tamás, az MTA doktora, Rathmann János, az MTA doktora és Domán István egyetemi docens. Uhrman Iván egyetemi docensi, Kárpáti Judit egyetemi adjunktusi, illetve Darvas István rabbi egyetemi tanársegédi címet kapott. címzetes egyetemi tanári titlust kapott Iványi Gábor rektor.

június 13.

1. Az ÉS 2008. június 13-i számában Révész Sándor „Ki légyen antiszemita?” című publikációja jelent meg (3,10. p.).
2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Mezei Andrásra emlékezett a Bét Orim Progresszív Zsidó Közösség Vári György vezetésével.

június 14.

1. A morvaországi Mirovban 11-ik alkalommal emlékeztek meg a csehországi magyarok Esterházy Jánosra. Németh Zsolt, a Magyar Országgyűlés külügyi bizottságának Fideszes elnöke ugyanezen a napon az izraeli Yad Vasem Intézethez fordult azzal a kéréssel, hogy indítsák újra az eljárást Esterházy János „Világ Igaza” címmel való kitüntetéséről. Yehuda Lahav „Az ér(d)em másik oldala” című cikkében arról írt, hogy a szlovákiai zsidó közösség képviselői nem járultak hozzá a „Világ Igaza” kitüntetés odaítéléséhez a grófnak 1942-es évet megelőző antiszemita kijelentései miatt (Szombat, 2008/8. (21-22. p.). Az Esterházy János Emlékbizottság tagjai a Szombat 2009/januári számában cáfolták Lahav állításait „Esterházy egyre egyértelműbben vált az uralkodó rendszer ellenfelévé” című cikkükben (21-23. p.)
2. Beér Sevában a Ben Gurion Egyetem díszdoktorává avatta Heller Ágnest.

június 15.

Az Új Élet 2008. június 15.i számában Ungvári Tamással, a Hollywoodban modern zsidó történelmet is tanító író-dramaturggal készített interjút Bozsán Eta (4. p.).

június 16.

Az óbudai Zichy utcai zsidó iskola egykori tanulóinak találkozóját rendezték meg a Budai Micve Klubban.

június 17.

A Mazsike rendkívüli közgyűlést tartott a Bálint Zsidó Közösségi Házban. A meghirdetett napirendi pontoknak megfelelően megválasztották a számvizsgáló bizottság tagjait, elfogadták a 2007-es évi pénzügyi beszámolót, és a 2008-as költségvetést. Beszámolót hallgattak meg a 20 éves fennállásának jubileumára készülő Mazsike ünnepi közgyűlésének előkészületeiről.

június 18.

A Budai Mikve Klub látogatást szervezett a betemetett budai zsinagógához Buday Aurél vezetésével.

június 20.

Az ÉS 2008. június 20-i számában Daniel Libeskinddel Váradi Júlia készített interjút „Az építészet nem megfagyott muzsika!” címmel (7. p.).

június 21.

1. A Népszabadság 2008. június 21-i számának Hétvége mellékletében jelent meg Kádár Gábor és Vági Gábor történészek közös összefoglalása „Pogromok és rendszerváltások” címmel (2-3. p.).
2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Mazsikével közösen Klez-Jazz bulival zárták a nyári szünet előtt a félévet. Fellépett a Z, mirim, a Folkklez Band, a Sabbasthsong, a Jazzreal és a Jud-Rom együttes.
3. A Holocaust Emlékmúzeumban Café Sarajevo címmel a Balkán népeinek életéről és kultúrájáról készült kiállítás a Múzeumok éjszakáján. Meghívott vendég Hankiss Elemér Széchenyi-díjas szociológus volt.

június 22.

1. Az EMIH Tanács körúton lévő Keren Or zsinagógája 500 négyzetméteres bővítésének ünnepélyes átadásán jelen volt Jona Metzger, Izrael askenázi főrabbija is. Metzger elismerő okleveleket adott át

azoknak, akik adományaikkal, önkéntes munkájukkal jelentősen hozzájárultak a templom bővítéséhez. Oklevelet kapott Róth György, Olti Ferenc, Izsák Róbert, Nagypál István, Serkesian Simon, Gergely István. A bővítéshez a kerület Fideszes polgármestere, Rogán Antal is támogatást adott. Az izraeli főrabbi találkozott Orbán Viktor, a Fidesz elnöke, és Fodor Gábor, az Szdsz elnöke is. Az izraeli főrabbi találkozott Matók Miklóssal, az OKM osztályvezetőjével, akivel a zsidó hitközségek autonóm egyenlőségéről tárgyalt.

2. A Zalaegerszeg és Sümeg között fekvő 70 lakosú Kisvásárhely kapta a 2008 évi Podmaniczky díjat a település határában lévő zsidótemető felújításáért. A temetőt muszlimok és magyarok együtt renoválták, mintegy 180 ezer forintnyi adomány felhasználásával. A díjat Ráday Mihály, a Város- és Faluvédő Egyesület elnöke adta át Rácz Jánosné polgármesternek.

június 23.

1. Egerben ülésezett az Egyházi Könyvtárak Egyesülete, amelynek tagja az Or-Zse Könyvtára is.
2. A Mazsihisz visszakapta a korábban tulajdonában volt ingatlant rajta a kastéllyal Gyömrőn. Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató úgy nyilatkozott, hogy a hitközség az ingatlant értékesíteni kívánja, és az sem kizárt, hogy a vevő a gyömrői önkormányzat lesz.

június 24.

Strasbourgban az Európa parlament ülésén a szaporodó rasszista rendezvényekről beszélt Mohácsi Viktória SZDSZ-es európai parlamenti képviselő. A felszólalás időszerűségét a Magyar Gárda akciói adták, de alapot adhatott volna az a hír is, hogy a Magyarok Világszövetségének elnöke elbocsátotta a Magyarok Házát működtető kht igazgatóját, mert az szerződést kötött a „Jud Süss” náci propagandafilm vetítésére. Patrubány Miklós ugyan felbontotta a szerződését, és a Magyarok Házában nem vetítették a fajgyűlölő filmet, de a szervezők: a Gede testvérek, valamint ifj. Hegedűs Lóránt és felesége megpróbálták levetíttetni a filmet a IV. kerületi katolikus kultúrházban. (Tavasszal a Horváth Zoltán plébános által vezetett intézmény már egyszer befogadta a bejegyzés nélkül működő, feloszlott „Vér és Becsület” helyébe lépő, nyíltan náci szellemiséget képviselő Pax Hungarica Mozgalmat.) A közvélemény felháborodása miatt a plébánia lemondta a vetítést. Budakeszi alpolgármestere, Ifj. Hegedűs Lórántné Kovács Emese erkölcsi támogatásával azonban 2008. július 2-án éjszaka mégis bemutatták a filmet. A helyszínt azonban a beavatottak is csak egy titkos helyszínen ismerhették meg. Ifj. Hegedűsnét egyébként az önkormányzat egy hónappal korábban már felszólította lemondásra, ám mivel az alpolgármester erre nem mutatkozott hajlandónak, 2008. július 2-án a testület MSZP-SZDSZ-Fidesz képviselői lemondtak szakbizottsági elnöki tisztségeikről, így az önkormányzat működésképtelenné vált. Budapesten a Gede testvérek Hegedűs Gyula utca 37-ben lévő pincéjében, új felirattal, illegálisan, július 10-13 között naponta kétszer vetítették a J. R. George „Jud Süss” című regényéből készült náci propagandafilmet. A filmet Veit Harlam 1940-ben az antiszemitizmus igazolására forgatta Joseph Goebbels propagandaminiszter felügyelete mellett. A forgatókönyvnek nincs köze Lion Feuchtwanger azonos című regényéhez. (Joseph Süss Oppenheimert, a regény főhősének mintájára szolgáló, az 1700-as évek első harmadában működött pénzembert Stuttgartban tíz évvel ezelőtt, 1998-ban rehabilitálták, és a városban teret is neveztek el róla.) 2008. július 17-én a XIII. kerületi SZDSZ közösség elleni izgatás miatt tett feljelentést az illegális filmvetítés betiltására. A nyomozás elindult az ügyben, és megállapították, hogy a wiesbadeni Friedrich Wilhelm Murnau illetékes német alapítvány nem engedélyezte a budapesti vetítést. 2008. július 23-án a rendőrség gyanúsítottként hallgatta meg Gede Sándor (54 éves) és Gede Tibor (49 éves) testvérpárt, és Hollán Ernő utcai lakásukban, valamint egy XII kerületi könyvárúháznál lefoglalt több tucat, értékesítésre szánt „Jud Süss” videó és DVD kazettát. A film 2008. július 24-én az Index című portál blogjai közé is felkerült, és letölthető volt bárki számára. Egy III kerületi könyvesboltban is forgalmaztak náci kiadványokat, DVD-eket, köztük a „Jud Süss”-t is. A németországi Friedrich Wilhelm Murnau alapítvány képviselője 2008. augusztus 4-én bejelentette, hogy eljárást indít a budapesti vetítések miatt. Helmut Posmannal, a Friedrich Wilhelm Murnau alapítvány elnökével Dési András készített interjút a Népszabadság 2008. október 8-i számában „Kikötéses filmek, leplezett propaganda” címmel (10.

p.). Az ügyészség 2009. január 30-án megszüntette a nyomozást azzal az indoklással, hogy a vetítés nem meríti ki a közösség elleni izgatás tényállását. Az SZDSZ fellebbezését a XIII kerületi ügyészség elutasította, majd 2009. április 10-én a Fővárosi Főügyészség is így foglalt állást. 2009. április 28-án Szabadaik Viktor, a XIII kerület SZDSZ-es képviselőcsoport elnöke az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz fordult az ügyben. 2009. július közepétől ismét nyomozás indult az ausztrál-magyar állampolgárságú Gede Tibor ellen. A Budapesti Rendőr főkapitányság szerzői jog megsértése miatt rendelt el nyomozást az ismeretlen helyen tartózkodó Gede fivér ellen.

június 23-25.

A katolikus Bibliatársaság háromnapos konferenciát rendezett Esztergomban a „Biblia éve” alkalmából. Raj Tamás főrabbi „A bibliamagyarázat zsidó módszerei” címmel tartott előadást a konferencián. Bár a meghívók és programfüzetek a magyarországi történelmi egyházak ökumenikus vállalkozásaként tüntették fel a rendezvényt, az ugyancsak történelmi egyháznak számító zsidó felekezet nem kapott meghívást. Komoróczy Géza professzor előadásában fenntartásait fogalmazta meg a Biblia-év magyarországi megrendezése kapcsán. Az ÉS 2008. július 4-i számában „Kie a Biblia? – Ismeret és ismeretterjesztés” (3. p.) címmel megjelent előadásban olvasható, hogy „A keresztény, s különösen a római katolikus dominanciájú, és a római egyház valláspolitikai szándékaihoz igazodó Biblia-év, erős szavakat kell használnom, veszélyesen zsidóellenes.” A nemzetközi áttekintés az eddig Biblia-évekről bizonyítja, hogy a magyarországi nem hasonlít szellemiségében egyikhez sem.

június 26.

Jávori Ferencről készített portrét Sándor Zsuzsanna „A klezmermester” címmel a 168 Óra 2008. június 26-i számában (36-37. p.). Bokor Péter „A kétlaki világpolgár” címmel Salamon Pált mutatta be ugyanitt (32-34. p.).

június 27.

A Bét Orim Progresszív Zsidó Közösség szombatköszöntőjén a magyar zsidó költészetről tartott előadást Salzkammer Judit esztéta.

június 29.

Hódmezővásárhelyen a zsidótemetőben és a zsinagógában tartottak mártír istentiszteletet. A zsinagógában a Bzsh adományaként új tóratekeresztet is elhelyeztek a frigyszekrényben. A templom udvarán emléktáblát avattak II. János Pál pápa tiszteletére. Az eseményen beszédet mondott Julius Janusz vatikáni nagykövet, Joanna Strepinska lengyel nagykövet, Mandur László, az országgyűlés alelnöke, Gulyás József Szdsz-es országgyűlési képviselő, Aliza Bin-Noun izraeli nagykövet, Lázár János polgármester, valamint Erdélyi Miklós, a Hódmezővásárhelyi Zsidó Hitközség elnöke. Az istentiszteletet Raj Tamás főrabbi és Raguczki Gábor kántor vezette. Az ünnepségen a zsidóság vezetőin és képviselőin kívül jelen volt Székely János katolikus püspök és Ribár János esperes, Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, és valamennyi párt első embere levélben köszöntötte az emléktábla avatást.

június 29-július 13.

Az EMIH által rendezett Zsidó Tudományok Szabadegyetemének Nyári intenzív szemeszterét tartották a Károly krt. 20-ban.

Goldziher Ignác zsidó gyökereiről tartott előadást Raj Tamás főrabbi a Református Teológiai Akadémia Ráday Könyvtárának olvasótermében.

A Hegedűs Gyula utcai templomban pénteki istentisztelet előtt avatták fel Héber Imre emléktábláját barátai és családtagjai jelenlétében. Erdemeit Deutsch László főrabbi méltatta, Klein Emil főkántor közreműködésével.

A Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola zsinagógájában a Sávuottal együtt tartottak leányavatást. Raj Tamás főrabbi tanítása után Lantai Linda iskolatitkár adta át az ajándékokat, és a Balla Margit grafikusművész által készített emléklapokat.

Egri Oszkárt, a Mazsihisz Jogi Osztályának vezetőjét választották a Magyar Rádió kuratóriumának tagjává az SZDSZ küldöttként.

Iványi Gábor lelkes, a Wesley János Főiskola rektora tíznapos izraeli látogatás során jelentette be, hogy a nyári szünetben az előző évhez hasonlóan 2008-ban is 30 fős gyermekcsoportot lát vendégül a Hamasz által megtámadott Szderotból és Askelon városából. Iványit a Kneszetben fogadta az izraeli oktatási miniszter, elkísérte Gyenge András izraeli magyar nagykövet, és munkatársa, Lányi Eszter kulturális konzul. Cfátban fogadta a Lusztig család.

Az Or-zse tanévzáró ünnepségén 2 judaisztika tanár, 4 liturgiátörténet-előadó, 12 művelődéstörténet szakos és egy kántorszakot végzett hallgató kapott diplomát a Mazsihisz Síp utcai Dísztermében. Az Egyetemi Tanács Popper Péter professzor emeritus kinevezést, Hack Mária, a Szent Pál Akadémia tanszékvezető főiskolai tanára PhD fokozatot vehetett át.

A Hunyadi téri Generációk Klubja a VI. kerületi önkormányzattól pályázaton elnyert támogatásból autóbuszos kirándulást szervezett a Győri Zsidó Hitközség meglátogatására. A 30 főnyi csoport a város zsidó emlékeit, a zsinagógát, a temetőt és a hitközség épületét tekintette meg.

A Szombat 2008/júniusi számában Tamás Gáspár Miklóssal készített interjút Tallai Miklós „A hanyatlás folytatódni fog” címmel (7-10. p.), a Wass Albert-kultuszról szól Ágoston Vilmos „Az Újkor szobra” című elemzése (12-14. p.). Nyerges Andrással Várnai Pál beszélgetése jelent meg „Ilyen időket élünk” címmel (27-28. p.). Konkoly Ágnes Ámos Imre művészetéről írt „Ellopott idő” címmel (29-32. p.).

A Mazsike 2008/júniusi Hírlevelében a „Fiatal tudós-jelöltek fóruma” rovatban Ambrus Sándor „A budai zsinagógák a török korban” című dolgozatának részlete olvasható (7. p.). Tudósítás jelent meg a „Társaság az eltemetett középkori zsinagóga feltámasztásáért” megalakulásáról és a csatlakozási lehetőségekről (auradg@gmail.com) (5. p.). A „Magyar zsidó nagyjaink” rovatban Fischer Mórról, a herendi porcelángyár alapítójáról jelentetett meg ismertetést Pári Mirella és Szegő András (13. p.).

A Kritika 2008/júniusi számában Tamás Pál „Székely Gárda. A valószínűségek” című tanulmánya jelent meg (9-11. p.). Mátraházi Zsuzsa Gergely Ágnes költővel készült beszélgetése „Halhatatlan szerelem” címmel jelent meg (20-22. p.).

2008. július hónap

július 1.

1. Az Új Élet 2008. július elseji számában Deutsch Gábor tanulmánya jelent meg „Budapest ortodox iskoláiról” címmel (6. p.). Szilágyi Iván Péter Streit Sándorral, a Bzsh elnökével készített egész oldalas interjút „Mindenki józsefvárosi egy kicsit” címmel (8. p.).

2. A hanyatott sorsú, végveszélyben és egyelőre magántulajdonban lévő kőszegi zsinagóga megmentésének lehetséges módjáról tárgyalt a Vas megyei önkormányzat, Kőszeg város önkormányzatának, valamint a Mazsihisz vezetője. Az épület tulajdonjogának megszerzésére alapítványt hoztak létre. A tulajdonjog megszerzése mintegy 60 millió forintba kerülne, ezután pedig mintegy 100 millió forintba kerülne az épület felújítása. A helyreállított épület könyvtárként, vagy más kulturális intézményként hasznosulhatna. A Vas megyei közgyűlés 2008. szeptember 26-i

határozata értelmében alapítóként csatlakozott a kőszegi zsinagóga megmentéséért létrehozott Schay Fülöp Alapítványhoz, és a 100 ezer forintos tagdíjat a közgyűlés befizette.

július 2-28.

A Zuglói és a Nagyfuvaros utcai hitközségek, valamint a Tokaji Zsidó Oktatási, Turista és Zarándok központ megrendezte az utolsó tokaji rabbi, Berkovics Kálmán emlékére a hagyományos zsidó imatábort és zarándoklatot.

július 3.

Az Egyesült Államokban kikapcsolták a fasiszta uszításokra szakosodott kuruc.info főszerverét. Gyurcsány Ferenc kormányfő 2007 nyarán kezdeményezte az igazságügyi tárcánál, hogy tegyenek lépéseket az uszító honlap beszüntetés érdekében, de akkor a szólásszabadságra hivatkozva az amerikai hatóságok elutasították a kérést. Draskovics Tibor igazságügy-miniszter 2008 júliusának elején továbbított kérése sikerrel zárult, Teleki László romaügyekért felelős kormány megbízott pedig július 16-án köszönetet mondott April Foley budapesti amerikai nagykövetségnek a portál működésének megszüntetéséért. A Népszabadságban 2008. július 18-án megjelent „Küzdelem a Kuruc.info ellen” című cikkének állítása szerint a rasszista portál megszüntetése érdekében egy névtelenségét megőrizni kívánó, budapesti, büntető ügyekben eljáró ügyvéd is tett lépéseket az amerikai illetékesnél (3. p.). Scherer Zsuzsa tudósításában az ügyvéd azt állította, hogy július elején levelet írt az amerikai képviselőház elnök-asszonyának Washingtonba, és másolatban a New York Timesnek, és a budapesti amerikai nagykövetségnek. A HVG 2008. szeptember 4-i számában Földvári Zsuzsa készített interjút Bécsben Haraszi Miklóssal, az EBESZ sajtószabadság-biztosával „A sajtószabadságról és a kuruc.infóról” címmel. A 2006. szeptember 18-án, az ún. őszi beszéd után kezdődött utcai zavargások után a kuruc.info oldalain közölte a „forradalmárokat börtönbe juttató” bírók, ügyészek nevét, telefonszámát. Ezért a II-III kerületi ügyészség 2008. december 3-án személyes adatokkal való visszaélés miatt vádat emelt Molnár Balázs főszerkesztő ellen. Papp Tamás József „Miénk a cybertér, Tyukodi pajtás... Elektronikus gypű a hungarista virtual-honban: Kurucinfo-analízis” című írása a Beszélő 2008/2. számában jelent meg (39-50. p.)

július 6.

A szélsőségek, az intolerancia elleni jogos nemzeti önvédelmi mozgalmat kezdeményezett Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, és Vitányi Iván a meleg felvonulás kapcsán ismét erőteljesen megmutatkozott szélsőséges indulatok ellen. A „Magyar Demokratikus Charta” alakuló ülését 2008. szeptember 6-ra hirdették meg. Mivel erre a napra szélsőjobboldali szervezetek ellentüntetést hirdettek, a dátumot 2008. szeptember 20-ra módosították. A kormányfő kezdeményezését közleményben támogatta a „Bibó István Közéleti Társaság”. A közlemény több ezer aláírója között volt Göncz Árpád korábbi köztársasági elnök is. A közéletben vita volt arról, hogy a civil szervezetek szerepét szabad-e átvállalnia a kormánynak. A véleményformáló értelmiség több tagja érezte úgy, hogy indokolnia kell a Chartához való csatlakozást. Ungváry Rudolf a Népszabadság 2008. szeptember 9-i számában „Miért írtam alá?” című írásában indokolta csatlakozását (11. p.). Kőszeg Ferenc „Levélféle Ungváry Rudolffhoz” címmel reagált az írásra a Népszabadság 2008. szeptember 19-i számában (13. p.). Radnóti Sándor „kormánypart ellenzékben” címmel közölt írást a Népszabadság 2008. szeptember 11-i számában. Donáth Lászlóval „Az erőszak már régen itt van” címmel közölt interjút a chartáról a Népszabadság 2008. szeptember 19-i számában (2-3. p.). Ezzel párhuzamosan civil szervezetek „Összefogás az Erőszak Ellen” néven kezdtek szervezkedni, és 2008. október 4-én az ENSZ erőszakmentesség napjához csatlakozva tömegdemonstráció előkészítésébe kezdtek.

július 8.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház filmklubjában Forgács Péter rendezővel Perlaki Tamás filmesztéta beszélgetett a „Fejezetek M(érei) F(erenc) tanár úr életéből” című filmje levetítése után.

július 11.

Az ÉS 2008. július 11-i számában Várkonyi Benedek interjúja jelent meg André Gluckerman filozófussal „Nem vagyok elszánt pesszimista” címmel (7. p.).

július 12.

A Magyar Nemzet mellékletében Kövesdy Zsuzsanna írt éles kritikát Závada Pál „Idegen testünk” című könyvéről „Hívatlan vendégszöveg” címmel. A Magvető Kiadó egykori szerkesztője, a lap jelenlegi kolumnistája cikkében összefoglalja a népies-urbánus vita szinte minden fontosabb állomását.

július 13.

Párizsban „Az Unió a Mediterrán térségért” című EU csúcstalálkozón a meghívott izraeli elnök úgy nyilatkozott, hogy biztatóan haladnak a 2007 novemberében kezdett palesztin-izraeli béketárgyalások. Tarthatónak tűnik, hogy 2008 végére megállapodnak, és létrejön a palesztin állam.

július 15.

Az Új Élet 2008. július 15-i számában közzétették a Mazsóknél megpályázott 17 millió forintos támogatás eredményét (7. p.). A Mazsihisz tag hitközségei összesen 8 millió forintnyi pályázati támogatást kaptak. Ezen belül ingatlan felújításra, eszközbeszerzésre 4,4 millió, kiadványokra 1,7 millió forintot, kiállításokra, rendezvényekre összesen 3,9 millió forintot fordíthatnak a nyertesek. A nem tag szervezetek, illetve magánszemélyek 9 milliárd forintért nyertek pályázatokat. A pénz zömét, 5,1 millió forintot könyvek, folyóiratok kiadására, kutatásokra fordították a nyertesek, a fennmaradó 3,9 millió forint csaknem teljes egészében rendezvények költségeihez járul hozzá.

július 18.

Az ÉS 2008. július 18-i számában Marosi Ernő a 90 éves Szilágyi János György ókor történést köszöntötte. Szőke Katalin „Az emlékművek nem emigrálnak” című írása köszöntötte a 75 éves Jevgenyij Jevtusenkót (8. p.). A cikkíró szerint a költő 1962-ben keletkezett „Babij Jar” című versének hatására állítottak emlékművet a 90-es évek elején a Kijev környéki kis településen a tömeggyilkosságra mementóul, Sosztakovics pedig Tizenharmadik szimfóniájában használta fel a verset. Pályi András „A lengyel út szíve és agya – Broniszlav Geremek (1932-2008)” című cikkében (15. p.) búcsúzott a 2008. július 13-án autóbalesetben elhunyt, holocaust-túlélő történész professzorra, egykori lengyel külügyminiszterre, akit 2001-ben a CEU Nyílt Társadalom díjával tüntettek ki. A halálos baleset miatt a CEU Kuratóriuma, és annak vezetője, Soros György is részvétét fejezte ki a magyar sajtóban. Az SZDSZ 2008. október 24-én egész napos nemzetközi konferenciát szervezett „Liberális szomszédok – Közép-európai liberálisok közös ügyeinkről -In memoriam Bronislaw Geremek” címmel a Hotel NH Budapestben (Vígyszínház u. 3.).

július 18.

1. A Népszava 2008. július 18-i számában Mészáros Tamás „Mind kiterjedtebb náci képzés folyik e hazában” címmel jelentetett meg publicisztikát az egyre szaporodó neonáci jelenségekről.
2. Magyar Nácivadász Szövetség alakult a náci szervezetek és személyek kapcsolatainak feltérképezésére.

július 20.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház Filmklubjában levetítették Ken Russell „Mahler” című filmjét.

július 21.

A Népszabadság 2008. július 21-i számában Shiri Zsuzsa jeruzsálemi riportja jelent meg „A magyar Lefkovic” címmel a szociális ügyekkel foglalkozó Jehezkel Lefkovicról (22. p.). Ugyanebben a lapszámban a július 9-19 között tartott Jeruzsálemi Filmfesztiválról tudósított Shiri

Zsuzsa „Tények és fények Jeruzsálemben” címmel (12. p.) A fesztivál programjába beválogatták Fliegauf Benedek „Tejút” és Forgács Péter „Saját halál”, illetve „Von Höler vagyok” című alkotásait.

július 22.

Negyven fiatal fiú és lány utazott az Európai Zsidó Diákok Tanácsa szervezésében Izraelbe a Birthright Taglit program keretében, két hétre. A csoport szellemi vezetője Köves Slomo vezető rabbi volt.

július 23.

Ünnepélyesen adták át a Sonnenschein családról 1999-ben bemutatott, „A napfény íze” című Szabó István film egyik helyszínét, a IX. kerületi Bokréta utca 15-ben lévő Sonnenschein házat. A fővárosi és a IX. kerületi önkormányzat 300 millió forintért újjátotta fel az épületet, amelyben a felújítás után 22 bérlakást alakítottak ki. Öt év múlva azonban megvásárolhatóvá válnak a lakások. Az épület ünnepélyes átadásán jelen volt Szabó István filmrendező és Koltai Lajos operatőr.

július 24.

1. A Hilton Szálló Dominikánus udvarában adott koncertet a Budapester Klezmer Band Jávi Ferenc vezetésével, és Bíró Eszter énekével.

2. A Vadász utca 29-ben, az egykori Üveg ház falán elhelyezett emléktáblánál koszorúzási ünnepséget rendezett a Carl Lutz Alapítvány.

3. A Győrben működő két szélsőjobboldali honlap – az Arrabona Crew, és az Arrabona Nemzeti Mozgalom – működtetői ellen önkényuralmi jelképek használata miatt tett büntetőfeljelentést Molnár Csaba, az MSZP Győr-Sopron megyei elnöke.

július 25.

Az ÉS 2008. július 25-i számában Halász László tanulmánya jelent meg „Az öngyűlölet mintái” címmel (17, 22 p.). Rege Mihály „Izrael – a multikulturalizmus felé” címmel elemezte a 60 éves állam történetét (11. p.). „Füst Milán zenei látomásai és indulatai” – Erdélyi Miklós karnaggyal Uhrmann György készített interjút (7. p.). György Péter „Az új szélsőjobboldali paradigma – Nyílt kísérlet a demokratikus állam szétverésére” című cikkében a Magyar Gárdával foglalkozott (10. p.).

július 26- augusztus 2.

Monostorapátiban, a Művészetek Völgyében rendezett nyolc napos „Sátoros ünnepet” a Marom és a Sirály.

„Dialógus” témakörben tartották meg kilencedszer a „Határon túli hitközségek találkozóját” Debrecenben.

Júliusban lejárt Gyenge András izraeli magyar nagykövet megbízatása, helyére Szentgyörgyi Zoltánt bízták meg.

A Claims Conference, a Mazsihisz és a német kormány tárgyalásai eredményeképp 12,3 millió eurós összeggel létrejött a „Budapest Alap” a budapesti gettó egykori foglyainak kárpótlására. A jogosultak száma kb. 6500 fő, a jelentkezési határidő 2009. augusztus 6. November végéig 10,9 millió eurós kártérítést fizettek ki 5755 igénylő javára.

A História 2008/nyári számában jelent meg Szabó Csaba tanulmánya „A zsidó kivándorlás történetéhez” címmel.

Júliusban az ÉS Szántó T. Gábor „Juli” című kisregényét folytatásokban közölte.

A Kririka 2008/7-8 számában Sziklai László „Aus(sch)Witz képei. A Höcker Fotótéka” című írás jelent meg (34-39. p.).

A Magyar Építőipar 2008/1 számában Borbola László tanulmánya jelent meg „Zsinagógaépület átalakítása és felújítása. Orosháza, Bajcsy Zsilinszky u. 2/A” címmel (13-16. p.).

augusztus hónap

augusztus 1.

1. Az ÉS 2008. augusztus elsejei számába Ungvári Tamás „A Koestler-ügy” című tanulmányában (17. p.). úgy vélte, hogy Arthur Koestler (1905-1983) szobrának helye van a Terézvárosban. Halmi Gábor alkotmányjogász ugyanebben a lapszámban készített interjút német kollégájával, a Heidelbergi Egyetem professzorával, Winfried Bruggerrel „A német a méltóság, az amerikai a szabadság alkotmánya” címmel a vélemény szabadság, illetve a gyűlöletbeszéd büntetőségének kétféle szabályozásáról (7. p.).

2. Az Új Élet 2008. augusztus elsejei számában Feldmájer Péter Mazsihisz elnök foglalta össze a deportálások alkalmából rendezett mártír megemlékezések tapasztalatait az országban az „Azkarákról” címmel vele készült interjúban (1. p.).

2008-ban is a többségi társadalom, és a sajtó figyelme kísérte a megemlékezéseket. Általában a település országgyűlési képviselője is megtisztelte a megemlékezéseket. Kaposváron például Suchman Tamás országgyűlési képviselő, és Gyenesi István önkormányzati miniszter mondott beszédet, Tatán tatabi Tóth András országgyűlési képviselő, Révkomáromban Kerti Katalin, a Komárom-Esztergom megyei önkormányzat képviselője vett részt a Révkomárom, Győr, Érsekújvár, Dunaszerep és Komárom hitközségeinek képviselői között a megemlékezések. Karcagon a mártír istentiszteletet követően emléktáblát avattak a város szülőte, a 2008. február 4-én meghalt Gergely János immunológus akadémikus emlékére.

augusztus 2.

A Roma holocaustra egész napos rendezvény sorozattal emlékeztek a Holocaust Emlékmúzeumban.

augusztus 4.

1. Raoul Wallenberg születésnapján emlékünnepséget rendeztek a Holocaust Emlékközpontban „A humánus napja” címmel. A megemlékezésre hivatalosak voltak a „Világ Igaza” kitüntetés birtokosai is. Székely Gábor, a közalapítvány kuratóriumának elnöke emlék beszédében a mai „rossz közállapotokról” szólt, Szita Szabolcs történész az újabb kutatási eredményekről számolt be. Végül koszorút helyeztek el a Szent István parkban lévő emlékműnél.

2. Moszkvában 90 éves korában meghalt Alekszandr Solzsenyicin, Nobel békedíjas író.

3. A Német Történelmi Múzeum online katalógus formájában tette fel a netre Adolf Hitler műgyűjteményét, az úgynevezett Linz-gyűjteményt.

augusztus 5.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház filmklubja bemutatta Roberto Faenza Carl Gustav Jung szerelméről, Sabine Spielreineről készített „A lélekörző” című filmjét.

augusztus 11-12.

Balatonszárszón az 1943-ban a Soli Deo Gloria által rendezett nevezetes tanácskozás 65 évfordulóján rendeztek konferenciát, és konzervatív értelmiségi fesztivált „Válaszutak metszéspontján” címmel Szárszón. A rendezvényt Bölcskei Gusztáv református püspök nyitotta meg.

augusztus 15.

Az Új Élet 2008. augusztus 15-i számában Frölich Róbert főrabbiával, dandártábornokkal készített interjút Szilágyi Iván Péter „Vallásos zsidóknak is ajánlható a katonaélet” címmel (6. p.). A cikk bemutatja a Wesselényi utcában lévő Tábori Rabbinate működését.

augusztus 16.

A Népszabadság 2008. augusztus 16-án megjelent számának Hétvége mellékletében Miklós Gábor a lengyel embermentő Bielski fiúkról Hollywoodban „Aron az erdőben” címmel készülő filmről írt (7. p.). Ugyanebben a lapszámban olvasható Bächer Iván „Pozsonyi út” című tárcája (11. p.), mely a szerző Új Lipótvárosról készített sorozatának következő darabja.

augusztus 18.

Ausztráliában a perth-i bíróság 2008 májusának végén erre a napra tűzte ki a 86 éves háborús bűnös Zentai Károly meghallgatását. A Népszabadság 2008. május 21-i száma „Karsai: Zentai bűnössége bizonyított – Elhúzódik Ausztráliában a kiadatási eljárás” címmel jelent meg tudósítás az ügy állásáról (8. p.). A tárgyaláson Barbara Lane bíró úgy döntött, hogy Zentai Károly kiadható Magyarországnak, és vizsgálati fogságba helyezte. 2008. augusztus 21-én óvadék ellenében szabadlábra helyezték, amíg a végleges döntést Bob Debus belügyminiszter meg nem hozza a kiadatásról.

augusztus 19-22.

Cionista tábort rendeztek Balatonfüreden. Vári György Amosz „Oz Mikhael, Mikhael” című regényéről, Pelle János az 1945 utáni zsidó nemzeti mozgalmakról beszélt. Darvas István rabbi „Nép-e a zsidó vagy nemzet?”, Kürti Csaba (JMPoint) „A zsidó közösségépítés online és offline módjai”, Seres Attila pedig (Sófár Egyesület) „Alternatív zsidó média, mint a politikum eszköze” címmel tartott előadást.

augusztus 20.

1. A Magyar Köztársaság Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetését kapta Schőner Alfréd, az Or-Zse rektora. A kitüntetés a parlamentben Sólyom László köztársasági elnök adta át. A Magyar Köztársaság Lovagkeresztje kitüntetésben részesült Szécsi József, a Keresztény – Zsidó Társaság elnökségi tagja. Szinai Z. József, a Szeretetkórház gazdasági igazgatója a Magyar Köztársaság Lovagrendje kitüntetését kapta. Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgatót Szekeres Imre honvédelmi miniszter „Első osztályú Honvédelemért” kitüntetésben részesítette.

2. A budapesti Szent István parkban 15-17 óra között műsoros délutánt rendezett ismert művészekkel és közéleti szereplőkkel az Angyalföldért Egyesület, a Holocaust Alapítvány, a Magyar Antifasiszta Liga, a Ma Holnap Közéleti Vitakör, a Measz, a Nagy Imre Társaság, a nemzetközi Mensch Alapítvány, a Pallas Páholy Klubháló Egyesület, a Raoul Wallenberg Alapítvány, a Vörösmarty Cserkészek Baráti Társasága, a Wesley Lelekészkező, valamint a XXI századi társaság.

augusztus 22.

1. A Bét Orim Közösségben Raj Ferenc rabbi tartott előadást „Schindler József, egy cionista rabbi végrendelete a diktatúra korából” címmel.

2. Az ÉS 2008. augusztus 22-i számában Sárközi Mátyás: „Az érintett jogán a Kasztner-dilemmáról” címmel jelentette meg könyvismertetését Löb László túlélő visszaemlékezéseiről (10. p.). A lap 2008. szeptember 5-i számában Fischer István: „Kalapáccsal?” című írásában vitatta az írásban bemutatott, megszüpített Kasztner-imázst (16. p.), és ismertette saját verzióját Kasztner tevékenységének megítéléséről. Karsai László és Molnár Judit történészek az ÉS 2008. szeptember 26-i számában „Kasztner Rezsőről” című írásukban (15-16. p.) Kasztner-hagyatékának a jeruzsálemi Jad Vasem Intézetben való tanulmányozása alapján igazították helyre Fischer István elfogultságait. A Népszabadság 2008. szeptember 27-i Hétvége mellékletében Návai Anikó „Újra Kasztner”, és

Böhm Ágnes „Noé bárkája – Izraeli és magyar történész a Kasztner-hagyatékról” című írásai jelentek meg (9. p.). Az utóbbi írásban Frojimovics Kinga, a Yad Vasem Levéltára magyar részlege vezetőjének, és Dov Dinur haifai történésznek a véleménye olvasható. Az ÉS 2008. október 31-i számában Anna Porter „Higgadtan Kasztnerről” címmel szólott hozzá a vitához (16. p.).

augusztus 23.

Csepeli György: „Felül levő vérszívók, alul lévő kizsákmányoltak” címmel jelentetett meg tanulmányt a Népszava 2008. augusztus 23-i számának Szép Szó mellékletében (1-2. p.).

augusztus 24.

A Páva utcai zsinagógában rendeztek meg a nyolcadik országos kántorversenyt. Fellépett Biczó Tamás, a Frankel Leó úti Zsinagóga kántora, Jakal Zoltán, a Vasvári utcai Zsinagóga kántora, az OR-ZSE kántor szak hallgatója, Székelyhidi Hajnal, a Magyar Állami Operaház magánéneke, az OR-ZSE kántor szakának adjunktusa, az énektechnika, zeneelmélet, és beszédgyakorlat tanára, Zucker Immanuel, a Nagyfuváros utcai Zsinagóga kántora, Vencel György, a Hunyadi téri Zsinagóga kántora, valamint Weisz Ferenc, a Páva utcai Imaház kántora.

augusztus 29.

A Budapesti Zsidó Múzeumban kiállítás nyílt az „Énekek Éneke és Jonathan kalligráfiai” címmel Robert Windmüller képzőművész kalligráfiai, és Benedek István Gábor új fordításának felhasználásával. A kiállítást Békési Éva megbízott igazgató, Fazekas Lajos irodalomtörténész és Benedek István Gábor fordító nyitotta meg.

augusztus 31.

A Frankel Leó utcai zsinagóga fennállásának 120 éves évfordulóját konferenciával ünnepelték. A konferencia díszvendégei Aliza Nin-Noun izraeli nagykövet és Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi voltak. A konferenciát Schöner Alfréd, az Or-Zse rektora mondott. Előadást tartottak: Radnóti Zoltán rabbi, Darvas István rabbi, Markovics Zsolt rabbi, Frölich Róbert főrabbi, Domán István főrabbi, Kivovics Péter, Hrotkó Larissza, Vajda Károly, Vári György, Lichtmann Tamás, Staller Tamás. Az eseményhez kapcsolódva Villányi András fotókiállítását Benedek István Gábor nyitotta meg. A volt téglagyári gettó (jelenleg III. Bécsi út 134. Kossuth Zsuzsa Szakközépiskola) helyén holocaust emlékművet avatott Bús Balázs, III. kerületi polgármester, Haraszi György történész, és Horváth Csaba főpolgármester-helyettes. Az ünnepséget a Goldmark kórus ünnepi koncertje zárta. A Budai Sófár 2008/7 számát teljes egészében a Frankel zsinagóga 120 éves történetének szentelte Hrotkó Larissza összeállításával a templom tudósairól, rabbijairól. Az ünnepség sorozatról a Budai Sófár 2008/októberi számában olvashatók tudósítások (5-8. p.)

A német szövetségi levéltár a nyár végére elkészítette a náci rezsim által 1933-1945 között üldözött németországi zsidók listáját.

A Sabbatsong klezmer együttes a Szeretetkórházban tartotta főpróbáját a Nyári Zsidó Fesztivál előtt.

A Baranya megyei Magyarmecskén az önkormányzat a nyár végére elkészítette, és az iskola falán felavatta a zsidó mártírok nevét felsoroló emléktáblát. A Népszabadság 2008. október 10-i számában Ungár Tamás riportja jelent meg az egyik túlélővel „Kőtábla az iskola falán – A szakköri foglalkozásra járó gyerekek sem tudják, mi volt a zsidóüldözés oka” címmel (10. p.).

A Kijevi „Krok Egyetem” a hazai vallásversenyek alapításáért, és a felsőoktatás fejlesztésért díszdoktorává avatta a 86 éves Balázs Pált, majd Morénu oklevelet kapott a zsidóság érdekében végzett munkájáért. A Balázs Pál Alapítvány 1995 óta rendez Talmud Tóra versenyeket.

A Budapesti negyed 2008/tavaszi (59), és 2008/nyári (60) száma Emancipáció után I-II. alcímmel, Újváry Hedvig szerkesztésében jelent meg. A csaknem 400 oldalas kiadvány 17 tanulmánya a zsidókérdéssel foglalkozik. (In: 1. köt: Kőbányai János „A magyar zsidó értelmiség kialakulása. Intézmények és médiumok”. (5-62. p.); Kiss Endre „Civilizáció, emancipáció, liberalizáció. A zsidóemancipáció rejtett történelemfilozófiájához” (63-82. p.); Karády Viktor „Zsidóság Budapesten a 20. század első felében” (83-108. p.); Kövér György „A regálé-bérlettől a virilizmusig” (109-136. p.); Hadas Miklós – Zeke Gyula „Vázsonyi Miklós: Önéletmondás (Részlet)” (137-154. p.); Ujvári Hedvig „Asszimiláció, nyelv, és identitás problematikája a fiatal Max Nordaunál és Herzl Tivadarnál” (155-173. p.); Schweitzer Gábor „Reflexiók a „zsidókérdésről” (174-183. p.); 2. köt: Prepuk Anikó „A neológ sajtó a zsidóság társadalmi befogadásáért a 19 század utolsó harmadában” (187-224. p.); Ács Gábor „Kiss József irodalmi indulása” (225-242. p.); Széchenyi Ágnes „Vészi József, a műhelyteremtő és dinasztiaalapító (1858-1940)” (243-271. p.); Buzinkay Géza „A két Ágai” (272-286.p.); Jusztin Márta „Külföldi utamból” (287-208. p.); Gerhard J. Winkler (Kismarton/Eisenstadt) „Joachim József és Goldmark Károly” (309-322. p.); Peremiczky Szilvia „Az emancipáció utáni Fin de siècle – Budapest és Gustav Mahler” (323-350. p.); Konrád Miklós „Orfeum és zsidó identitás Budapesten a századfordulón” (351-368. p.); F. Dózsa Katalin „Kaftán, srájmli, pajesz, idegen számára” (369-384. p.); S. Nagy Katalin „A képzőművész pálya mint asszimilációs lehetőség a 19. század végén, 20. század elején” (385-419. p.).

A Századvég 2008/2. (48.) számában Köves Slomó tanulmány a jelent meg „Az emancipáció és a zsidó vallási szakadás a Nagymihályi rabbigyűlés tükrében” címmel (3-34. p.). Itt jelent meg Barát Erzsébet „A gyűlöletbeszéd logikája” című írása is (105-114. p.).

A Rubicon című folyóirat 2008/7-8. számában Vadas András „Zsidóüldözések a középkorban Európában” (74-77. p.); Tischler János „Jedwabnétől Kielcéig. Lengyelek és zsidók a második világháborúban (88-93. p.); „Apor Péter „A kunmadarasi pogrom (94-95. p.); Kovács Tamás „Endre László, aki halálba küldte a magyar zsidókat” (96-103. p.) című írása jelent meg.

A História 2008/4-5 számában Szabó Csaba tanulmánya „A zsidó kivándorlás történetéhez: A kezdetektől 1949-ig” (41-43. p.) címmel olvasható.

szeptember hónap

augusztus 30 - szeptember 8.

A 11-ik Nyári Zsidó Fesztivált Zoltai Gusztáv Mazsihisz ügyvezető-igazgató, Kiss Péter kancelláriaminiszter és Aliza Bin-Noun izraeli nagykövet nyitotta meg a Dohány utcai zsinagóga előtti téren. A fesztivál keretében a Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában a Gryllus fivérek és Szalóky Ági énekelt erdélyi jiddis népdalokat, szefárd dalokból Budai Miklós, Jánosházi Péter és Pintér Ágnes készített összeállítást. Vira Lozinsky jiddis dalestjét a Millennium Rézfúvós Kvintett „A zsidó zene világa” címmel adott koncertet. A Dohány utcai zsinagógában önálló esttel lépett fel David D,Or, Shlomo Bar és Dudu Fischer. A Nemzetközi kántorhangversenyen Benzion Müller, Azi Schwartz, Yaakov Lemmer, Fekete László és a Jeruzsálemi Kántor Kórus lépett fel Neumark Zoltán zongora kíséretével. A Pressburger és a Pannónia Klezmer Band egy-egy estet adott. Az Olasz Kulturális Intézetben kamaraesteket rendeztek Löwenberg Dániel, Sipos Cecilia, Tokody Ilona, az Adler Trió és az olasz Lacidarium Ensemblbe felléptével. Az Uránia Nemzeti Filmszínházban izraeli filmnapokat és jazz esteket tartottak a holland Nikitov klezmer együttes, Palya Bea Kvintett, Szakcsi Lakatos Béla és Müller Péter Sziámi felléptével. Horgas Eszter Bernstein estet adott. Az A38 Hajón „Bulizóna” címmel rendezett koncert sorozaton fellépett a Besh o Drom, a Vodku és a Magna Cum Laude. A Karinthy Színházban Gábor Andor „Dollárpapa”, és Müller Péter - Seress Rezső „Szomorú vasárnap” című darabja ment, az Ódry Színpadon Szilágyi Andor „Leander és lenszirom” című

darabját Alföldi Róbert rendezte. A Ruttkai Éva Színházban a Sabbatsong Klezmer Band adott koncertet. A Duna Palotában Lessing „Bölcs Náthán” című drámai költeményt olvasták fel. A Mednyánszky Galériában Róth Anikó és Szalma Edit festőművészek kiállítása volt látható. A Lengyel Intézetben Andrej Wajda filmrendező a Dybuk lengyel kiadásához készített színes grafikáiból rendezetek kiállítást, a Szlovák Intézetben „Testvériség?” címmel nyílt kortárs művészeti kiállítás. A B35 Galériában „Sonja Krasner gyűjteménye”, a Ráday Galériában pedig Moreno Pincas festőművész kiállítása nyílt meg. Az Új Élet 2008. október 1-i számában „Szemelvények a 11. Zsidó Nyári Fesztiváltól” címmel olvashatók ismertetések (4-5. p.).

szeptember 1.

A Mazsihisz Jogi Osztályának vezetőjével, Egri Oszkárral készített interjút Szilágyi Iván Péter az Új Élet 2008. szeptember elsejei számában „Büszke vagyok rá, hogy egy igazi csapatban dolgozhatom” címmel (4. p.).

szeptember 2-20.

A fesztivállal párhuzamosan a Spinoza Zsidó Heteket rendezett. Ezen belül Kozma Józsefről, a francia sanzon és filmzene megújítójáról nyílt kiállítás a Spinoza-házban. Filmvetítéssel, szeptember 11-én pedig sanzonesttel is emlékeztek a francia sanzon és filmzene királyára. Szeptember 3-án Heller Ágnes filozófussal Kardos András beszélgetett arról, hogy „Mit mond a ma emberének a héber Biblia?” Szeptember 4-én Bächer Iván „Az én zsidó kabarém” című összeállítását mutatták be a Spinoza-házban. A szerzővel Bozsán Eta készített interjút az Új Élet 2008. augusztus 15-i számában „Nem szereti a fasizmust – Bächer Iván kabaréja” címmel (8. p.). 2008. szeptember 6-án bemutatták Kathrine Kressmann Taylor levélregényéből készült, a „Címzett ismeretlen” című, kétszereplős drámáját Groó Diána rendezésében, Kiss Marianne fordításába. A szerepeket Kulka János és László Zsolt alakították. A Mazsike 2008/októberi Hírlevelében Rick Zsófi ismertette a darabot (6. p.). A Szombat 2008/októberi számában Surányi Vera beszélgetése jelent meg Groó Diánával „Einstein bosszúja” címmel (32-33. p.). Az Új Élet 2009. július elsejei számában a darab történetéről Szilágyi Iván Péter készített interjút Groó Diánával „Levelekkel is lehet ölni” címmel (8. p.). 2008. szeptember 7-én Radó Gyula „A Valero-ház” című rövidfilmjét vetítették, amely az 1844-ben alakult „Honi izraeliták között magyar nyelvet terjesztő egyesület”-nek, a Magyarító Egyesületnek állít emléket.

Levetítették az 1863-1931-ig élt magyar származású zeneszerző zongorista, „Emánuel Moór” emlékét megörökítő kisfilmet is, amelyet Apró Attila készített.

szeptember 4 - december 18.

Az EMIH által rendezett Zsidó Tudományok Szabadegyetemének Őszi intenzív szemeszterét tartották a Károlyi krt. 20-ban.

szeptember 5.

1. A B,nai B,rith Budapest Páholy a Régi Zeneakadémián emlékhangversennyel tisztelgett a holocaustban elhallgattatott magyar zeneszerzők – Weiner László, Justus György, Kuti Sándor, Vándor Sándor, Gyulai Elemér, Budai Pál – emlékére.

2. „A Budai Zsidóságért” oklevelet adták át a 120 éves Frankel utcai zsinagógában Doff Imre főkántornak, Erbst Hermannak, Friedmann Józsefnének, Kovács Tibornak és Reich Jánosnak. Az elismeréseket Tordai Péter elnök, valamint Verő Tamás és Radnóti Zoltán rabbik adták át.

3. A Népszabadság 2008. szeptember 5-i számában Láng Zsuzsa írása jelent meg Kincses Károly fotósról, és a magyar fotográfiáról „(M)értéktartó” címmel (24. p.).

3. Mezei Andrásra emlékeztek, és támogatókat kerestek az Orosz Kulturális Központban rendezett esten a költő által alapított CET Klub, CET Kiadó és a CET Újság további működéséhez. Az esten fellépett Böröcsök Mária, Kopátsy Sándor, Görgey Gábor, Zelnik József, Havas Judit, Hegedűs D. Géza és a Sabbatsong Együttes.

szeptember 6.

A Népszabadság 2008. szeptember 6-án megjelent számának Hétvége mellékletében Matkovich Ilona: „Az a fő, hogy megúsztam” címmel írta meg a 87 éves Böhm József rehabilitálásának történetét (7. p.).

Bächer Iván „Karácsony Benő” címmel emlékezett a 120 éve született író, pedagógusra (11. p.). A Duna TV-ben 2008. szeptember 7-én a Mihályfy Sándor által a „Napos oldal” című művéből készített tévéfilm, valamint „A korán jött polgár” címmel Balog József és Medgyesi Gabriella által forgatott portréfilmmel emlékeztek az évfordulóra.

szeptember 7-8.

1. A zsidó kultúra napját ünnepelték a Mazsike szervezésében Budapesten, Baján, Komáromban. A résztvevők Budapesten meglátogatták a védetté nyilvánított Salgótarjáni úti zsidótemetőt, Zsidó városnéző túrát szerveztek az Új Lipótvárosban, valamint irodalmi sétát a budapesti zsidónegyedben, majd bekapcsolódtak a Nyári Zsidófesztivál keretében a Dohány utcai templomban megrendezett „Zsidóság a zenében” programjába. Baján a Z, mirim diák klezmer zenekar adott koncertet, Raáb Gábor tradicionális zsidó dalokat adott elő. Király László „A zsidóság szerepe a klasszikus zene világában” címmel tartott előadást. Révkomáromban a zsinagógában rendezték meg a régió hitközségeinek harmadik találkozását. A Szlovák Nemzeti Múzeum – Zsidó Kultúra Múzeuma igazgatóhelyettese, Martin Korcok előadást tartott „A megmentett emlékek könyvtára” címmel. Csukás Judit vallástörténész „Modernitás és monoteizmus” címmel tartott előadást. Koncertet adott a szegedi Golda Meir Szalonzenekar és Yonatan Nitzan izraeli zeneszerző.

2. Az Egyesült Államokbeli New Brunswick-ben Abraham Lincoln emlékéremmel tüntette ki Randolph L. Braham történész professzort a magyar tudósok által alapított Amerikai Magyar Alapítvány. A kitüntetés átadásával egy időben nyitották meg a Carl Lutzról szóló kiállítást is az Alapítvány épületében. A tárlathoz kapcsolódva Braham professzor előadást tartott „A semleges országok diplomatái Magyarországon és a holocaust” címmel.

szeptember 8.

1. Vallai Péter „A rabbi, a samesz, a Kohn és a többiek” címmel adott elő kabaré összeállítást a Spinoza-házban.

2. A Szombat Szalon a Kazinczy utca 21-ben lévő Elektrotechnikai Múzeum udvarán mutatta be a „Kövek meséi – Irodalmi séták a zsidónegyedben” címmel a Mazsike által megjelentetett könyvet. A Deák Andrea, Gyárfás Katalin és Péri Mirella szerkesztésében megjelent kötetet irodalmi felolvasással és dzsesszrel mutatták meg.

szeptember 9.

Sándor György humorista „Zsidó-magyar perbeszéd humorral szóva” címmel készített kabarét a Spinoza-házban.

szeptember 9 – november 16.

Koncertekkel, könyvbemutatókkal, irodalmi esttel és kiállításokkal rendezték meg a Szegeden az „Őszi kulturális fesztivált. A Szegedi új Zsinagógában fellépett a Szegedi Kamarazenekar, a Golda Meir Szalonzenekar, a Weiner Kamarazenekar, a SZTE Zeneművészeti Kar, Klein Judit és a Dávid Klezmer Quintett. Szóló koncertet adott Csanádi László orgonaművész, Fellegi Ádám zongoraművész, a Duo Skylla, Márffy Gabriella és Vértesy András. Ugyanitt rendezték meg Macskássy Izolda és Dancs Miklós festőművészek kiállítását, valamint „Források” címmel izraeli képzőművészek tárlatát. A Szegedi Hitközség Dísztermében Székelyi József irodalmi estjét mutatták be Bárdos Pál, Fenákel Judit, Julesz János és Váradi F. Péter műveiből. Bélyegsorozatot készítettek a Szegedi zsinagógáról, a Szegedi Novotel Szállóban izraeli vacsora-, és folklór estet tartottak. Debrecenben, Kiskunhalason és Tiszafüreden is rendeztek zsidó kulturális fesztivált. Debrecenben a Jeruzsálemi Kántor Kórus koncertjét mintegy 500-an hallgatták meg a Kápolnai úti zsinagógában. Tiszafüreden Orbánné Szegő Hanna nyitotta meg a magyarországi zsinagógákról

rendezett képeslap és fotókiállítás. A tárlatot Ari Müller-Tóth (New York) és Végh Gábor (Budapest) levelezőlap gyűjteményének, és Csabai István (Szolnok) fényképeinek felhasználásával készült.

szeptember 10.

1. Popper Péter „Egy Mózes, vagy két Mózes létezett?” címmel tartott előadást a Spinoza-házban.
2. Körner András „Kóstoló a múltból – a zsidó konyha kultúrtörténete kóstolással és sok zenével” címmel vezette be a Mazsike „Főzősúl” tanfolyamát a Kereskedelmi és Vendéglátó Ipari Múzeumban (Szent István tér 15.).

szeptember 13.

1. A Bét Orim Agora Akadémiája keretében Vincze Kata Zsófia kulturális antropológus, az MTA Kortárs Zsidó Kutató tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Vonzások és taszítások: zsidó közösségek dinamikája a rendszerváltást követően” címmel.
2. A Népszabadság 2008. szeptember 13. számának Hétvége Mellékletében Tamás Pál szociológus mutatta be az MTA Szociológiai Kutatóintézetének felmérését a szélsőjobb társadalmi beágyazottságáról „Radikális újközép” című írásában. Ugyanitt jelent meg Mező Ferenc beszélgetése Bárdos Pál íróval „Nem átaludtam, másként döntöttem” címmel (9. p.). Kácsor Zsolt „Egy történelemtanár és a kétségbe vont történelem” címmel készített riportot Nyíregyházán a neonáci Lipusz Zsoltról, a Jobbik Magyarország aktív tagjáról, a kuruc.info rendszeres szerzőjéről (12. p.). Lipusz Zsolt a nyíregyházi Széchenyi István Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola tanáraként írta alá cikkeit.

szeptember 14.

Radó Gyula a cionista mozgalomról készített „Életmentés vagy ellenállás 1944” című dokumentumfilmjét vetítették le a Spinoza-házban.

szeptember 14-28.

Jeruzsálemben 80 órás továbbképzést szervezett a Yad Vasem Intézet magyar és román osztálya Chava Baruch irányításával, oktatással foglalkozó vezetők és pedagógusok számára. A foglalkozásokon a holocaust tanításának speciális módszereit mutatták be a zeneművészeti, irodalmi, múzeumpedagógiai foglalkozásokon. A jelentkezőkből az OR-ZSE rektora válogatta ki a továbbképzésre javasoltakat, a zsidó szervezetek szakemberein kívül a történelmi egyházak oktatással foglalkozó munkatársai közül is részt vettek a továbbképzésen. A kurzusokat Rafi Vagó, a Tel-Avivi Egyetem professzora, Ephraim Kaye, Ron Rozett, a Yad Vasem Intézet Könyvtárának vezetője, Sulamit Imber oktatási igazgató, Haraszi György és Sommer László.

szeptember 15.

1. „Levelek Palesztinából” címmel Radó Gyula állította színpadra az Erdélyi Z. Ágnes szerkesztő családi hagyatékában fellelt leveleket. Dramaturg: Kapecz Zsuzsa, felolvasta Kézdy György.
2. Az Uránia Filmszínházban a szegedi születésű Esther Jungreis rebbecen rendkívüli estjét rendezték meg „Az élet egy próbatétel” címmel. Díszvendég volt az amerikai és az izraeli nagykövet, April H. Foley, és Aliza Bin Noun is.
3. Az Új Élet 2008. szeptember 15-i számában Ledniczky András mutatta be a Szegeden 2000-ben alakult Birnfeld Sámuel Könyvtár, és a köré alakult kutatói, felhasználói és fejlesztői csapat tevékenységéről (2. p.) A Maoi h meghirdette a hatvanas évek Tarjász Emesz felnőtt oktatási formájának újjáélesztését a Mazsihisz lapjában (2. p.). Az iskolát a Dob u 35-ben működtetnék, ha lenne rá érdeklődés. Deutsch Gábor az öt éve alakult „Tokaj-hegyaljai Zsidó Hagyományőrző Egyesület” közgyűléséről számolt be a lap 5-ik oldalán, a zuglói körzet Tokaji látogatásáról pedig Szilágyi Iván Péter készített riportot „Pontyos leírás a tokaji táborról” címmel (4. p.).

szeptember 16.

1. Feldmájer Péter, a Mazsihisz elnöke 2008. november 16-ra a Goldmark terembe hívta össze a Magyar Zsidó Kongresszust az Alapszabály 114/a paragrafus alapján.
2. A História című folyóirat 2008. szeptember 15-én megjelent száma közölte Schőner Alfréd „A csontvázmotívum változatai, XVIII. század” című tanulmányát.

szeptember 16-18.

1. A Spinoza-házban egy-egy estet szenteltek Fekete László főkántor és Klein Judit énekművészetének, valamint a Klezmerész együttesnek.
2. Rómában XII. Pius pápa halálának 50. évfordulóján háromnapos szemináriumot rendeztek. Nemzetközi egyházi szervezetek tisztázták a pápa magatartását a második világháborúban idején, és úgy találták, hogy nem volt érzéketlen a zsidók üldözése miatt. A Vatikán már 2008. február 18-án bejelentette, hogy nem szakítják meg XII. Pius boldoggá avatásának előkészítését. A Szentszék október végén jelentette be, hogy XVI. Benedek addig nem látogat Izraelbe, amíg a jeruzsálemi Yad Vasem Múzeumból nem távolítják el a XII. Pius történelmi szerepéről készített feliratot.

szeptember 17.

1. A VII. Nagydiófa utca 30-32-ben lévő Austeria könyvesboltban egy kisebb kiállítást rendeztek Andrej Wajda grafikáiból, s ezt megtekintette a Mazsike Művészetet Kedvelők Klubja is.
2. Befejeződött a Vasvári Pál utcai templom felújítása. A körzet tagjai önerőből végeztek el a szükséges munkákat.
3. Cipi Livni külügyminisztert választották meg az izraeli kormánypárt, a Kadima élére Ehud Olmert pártelnök - miniszterelnök helyére. Olmert széke a 2006 nyarán megvívott második libanoni háború óta folyamatosan ingott. Előbb a háborús kudarc, majd különféle korrupciós ügyek miatt támadták. Végül 2008 júliusának végén bejelentette, hogy nem indul a szeptemberi tisztújításon. Voltak olyan várakozások, hogy a miniszterelnöki székben is Livni lesz Olmert utóda, de a koalíciós többséget nem tudta megteremteni. Simon Peresz államelnök bejelentette, hogy 2009. február 10-én előrehozott parlamenti választások lesznek.

szeptember 19.

1. A Schweitzer Baráti Kör péntekenként a Wesselényi u. 17-ben tartott keddust.
2. A Szim Salom Oneg Sabbat estjére meghívták a Hosana Jánoshalmi Zsidók Egyesületének elnökét, Kurz Ferencet.
3. Lakatos Lászlót (1952-2008), az ELTE Szociológiai Intézetének 2008. szeptember 12-én elhunyt docensét a Kozma utcai temetőben temették el. Az ÉS 2008. szeptember 26-i számában Erdős Gábor búcsúzott tőle (12. p.).

szeptember 20.

1. A Magyar Demokratikus Charta a társadalmi kirekesztések ellen szervezett tüntetését a Kossuth téren tartotta mintegy 10 ezer résztvevővel. Beszédet mondott Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, Demszky Gábor főpolgármester, Horváth Aladár, a Roma Polgárjogi Alapítvány vezetője, Vitányi Iván és Konrád György, az 1993-ban alapított Demokratikus Charta alapítói. Szélsőjobboldali szervezetek erre a 2008. szeptember 6-ról elhalasztott időpontra is ellentüntetést szerveztek, a mintegy 2 ezer főnyi csuklyás horda ismét randalírozott Budapest utcáin. Vona Gábor, a Jobbik Párt vezetője, és a párt európai parlamenti képviselőjelöltje, Morvai Krisztina „tüzelt a harci kedvet”, Toroczkai László és Budaházy György segédletével. A cigány szervezetek mintegy ezerfőnyi képviselője viszont külön helyszínen gyülekezve csatlakoztak a Charta tüntetéséhez a Kossuth téren. Megyesi Gusztáv az ÉS 2008. szeptember 26-i számában „Esernyősök” című vezércikkében a mai közállapotokat boncolgatta az utcai randalírozások kapcsán (1. p.).
2. Az Erzsébetvárosi Közösségi Ház ötödik, a Mazsike huszadik születésnapját közös, zenés, táncos rendezvénnyel ünnepelték a Wesselényi u. 17-ben.
3. A Bét Orim Közösség Film Klubjában levetítették George Paul Csicsery „N az egy szám: Erdős Pál matematikus portréja” című filmjét. Az est vendége volt T. Sós Vera matematikus akadémikus

szeptember 21.

„Fény/Törések” címmel jelent meg a 70 éves Féner Tamás fotóművész kiállítása a békásmegyeri evangélikus templomban (III. Mező u. 12.). A tárlatot Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, és Donáth László MSZP-s országgyűlési képviselő, evangélikus lelkész nyitotta meg, közreműködött Fekete László főkántor.

szeptember 22.

A Duna Televízió bemutatta Fonyó Gergely „Élő történelem - Domokos Miksa” címmel az embermentőről készített dokumentumfilmet.

szeptember 24.

Meghalt Nagy Sz. Péter (1943-2008) történész, irodalomtörténész.

szeptember 24.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban folytatódott a „Szabad Zsidó Tanház”. Oberlander Baruch rabbi „Kabbala és erotika” címmel tartott előadást.

2. Heller Ágnes tartott előadást „A háború utáni értelmiségi zsidóság létformái” címmel az MTA Politikai Tudományok Intézet Etnoregionális és Antropológiai Kutatóközpont Kortárs és Történeti Kutatócsoportja rendezésében. Az előadásra „A megértés határai” sorozatban került sor. Heller Ágnest (többekkel együtt) másnap „Budapest díszpolgára” címre választotta a Fővárosi Közgyűlés.

3. A Népszabadság 2008. szeptember 24-én megjelent száma a 87 éves magyar származású Sir Sigmund Sternberg vallásközi kapcsolatokért folytatott munkásságát mutatta be R. Hahn Veronika „A filantróp” címmel (22. p.).

szeptember 25.

1. A Magyar Posta magyarországi zsinagógákról készült bélyegsorozat kibocsátását kezdte el a szegedi és az Or-Zse templomáról készített két bélyeggel. A 200 ezer példányban megjelent első két zsinagóga-bélyeg ünnepélyes átadásra és bélyegzésre az Or-Zse Bérkocsis utcai épületének Dísztermében, és Szegeden az Új zsinagógában kerítették sort. Az Or-Zse tanzsinagógáját megörökítő bélyeg a Magyar Posta nevében Csáki György elnök adta át Ungárné Komoly Judit rektor-helyettesnek.

2. A XV. kerületi önkormányzat elismerő oklevelet adott Deutsch László korábban újpesti – rákospalotai, (azóta a Hegedűs Gyula utcai körzet) főrabbijának. Az elismerést a rákospalotai zsidótemető síremlékeinek megóvásáért nyújtották. Az Újpesti önkormányzat „Újpestért” díjjal jutalmazta a főrabbi munkásságát. Köszönetképpen a főrabbi ünnepi ebédén látta vendégül a kerület vezetőit, Zoltai Gusztáv Mazsihisz ügyvezető igazgatót, és az újpesti Israel Sela Otthon lakóit a Hegedűs Gyula utcai körzet szokut fél ünnepén.

szeptember 26.

Budapesten a magyar kormány emléktáblát avatott Tom Lantos egykori lakóhelyén, a Szent István park 25. számú ház falán. Az avatáson jelen volt Gyurcsány Ferenc miniszterelnök és Tom Lantos özvegye, Anette Lantos. A magyar kormány konferenciával emlékezett, amelyen beszédet mondott Gyurcsány Ferenc miniszterelnök. A kormány úgy döntött, hogy kezdeményezi a Lantos Nemzetközi Szabadság és Demokrácia Intézet létrehozását. Az ünnepi konferencián megjelentek a hazai és az amerikai diplomáciai élet szereplői, a Lantos család tagjai. Felszólalt Charles Gati professzor, Kurt Volker, az Egyesült Államok NATO-nagykövete, Valki László nemzetközi jogász, Soros György videó üzenetben köszöntötte a konferenciát. A Tom Lantosról készített emlékfilm a kormány honlapján tekinthették meg az érdeklődők. A Népszabadság 2008. szeptember 25-i számában Szócs László készített interjút a szenátor unokájával, Tomich Tillemannal „Unokái is életben tartják Tom Lantos örökségét” címmel (9. p.).

szeptember 27.

65 éve korábban elhunyt Antal László (1943-2008) neves közgazdász. Tiszteletére a Hitelintézeti Szemle 2008/6 különszámot jelentetett meg.

szeptember 28.

1. Békéscsabán új zsinagógát avattak az állam által kisajátított korábbi kettő helyett (egy ortodox és egy neológ templom volt). A templomot Wirth Péter és Benkő Ágnes építészek tervezték, a kivitelező a Csaba-Ép Kft volt. Az építéshez 40 millió forintot az önkormányzat biztosított, 40 milliót pedig adományokból, és a Mazsihisz támogatásából teremtették el. A Tórákat Feldmájer Péter, Zoltai Gusztáv, Markovics Zsolt és Moskovits Sándor elnök vitték be a templomba. Az avató beszédet Moskovits Sándor hitközségi elnök és Markovics Zsolt szegedi főrabbi mondták. Vantara Gyula polgármester ígéretet tett arra, hogy az elhurcolt zsidók emlékét megőrzik.

2. A nagyünnepek előtt a három pesti ortodox zsinagóga (Dessewffy, a Kazinczy és a Visegrádi utcai templomok) közösségét látogatta meg Weiszberger Mojse főrabbi. A főrabbi a Dob utca 35-ben ősztől egész napos Talmud tanulást indított.

szeptember 29.

1. Erev Ros Hasana. Az 5769-es újév alkalmából Gyurcsány Ferenc miniszterelnök minden zsidó állampolgárt köszöntött üzenetében, Orbán Viktor Fidesz elnök az Izraeli Nagykövetségre, a Mazsihiszhez és az EMIH-hez küldte jókívánságait.

2. Fekete maszkot és csuklyát viselő ismeretlenek vajsavval és fekáliával öntötték le a Sirály (Király utca 50) közönségét Toepler Zoltán „Gecy” című bohózatának előadásán. A Budapesti Zsidó Színház és a Városi Színház közös előadását ifj. Sebő Ferenc rendezte, A szélsőjobb régóta támadta az előadást. A randalírozáson jelen volt a február óta körözött Polgár Tamás (Tomcat), akit egy nappal később őrizetbe vette a II. kerületi Rendőrkapitányság.

szeptember 30.

Elie Wiesel Nobel békedíjas író nyolcvanadik születésnapjáról Pécsi Tibor emlékezett meg a Hetek című folyóirat 2008. szeptember 30-i számában „A világ akkor csendben maradt – 80 éves a holocaust krónikása” című cikkével.

Hévízen a Múzeumban nyílt meg Siklósiné B. Judit zsinagógákat, zsidó motívumokat ábrázoló gobelin kiállítása.

Deszken a XIV. Falunapok keretében emléktáblát avattak a holocaust után árván maradt zsidó gyermekek 1945-1978 között működött árvaházának a falán. Az avatásra izraeli delegáció érkezett a községbe. A deszki kórház falán elhelyezett táblánál beszédet mondott Simicz József polgármester, Lobi Jirmut, az izraeli küldöttség vezetője, Lednitzky András, Izrael tiszteletbeli konzulja is.

Szeptember végén 62 éves korában meghalt Kohn Gábor, a Scheiber Iskola egykori igazgatója.

Szeptemberben indult a „JMPOINT Akadémia – Internetes Távoktatási Program”. A „Zsidó Tudományok Határok nélkül” című első szemeszterén szeptemberben a zsidó hagyományok alapjaival, októberben az ünnepekkel, szokásokkal, novemberben a zsidó konyhával, decemberben a zsidó nővel, januárban pedig a magyarországi zsidóság történetével ismerkedhettek meg a kurzus résztvevői. A programot támogatta az izraeli L. A. Pincas Fund for Jewish Education in de Diaspora, a Dutch Jewish Humanitation Fund, a Mazsók és a Mazsihisz.

A Playboy 2008/szeptemberi számában Kéri László politológus készített interjút Deutsch Tamással.

A Szombat 2008/szeptemberi számában jelent meg Shmuel Trigano szociológus 2008 júniusában Park Cityben elmondott előadása „Vallásos szélsőségek és szekularizmus között - A zsidó identitás

helyzete a világban” címmel Rajki András fordításában (7-10. p.). Az Országgyűlés Külügyi és Határon túli Magyarok Bizottságának elnöke, Németh Zsolt „Küzdelem egy hős elismeréséért” című írásában számolt be a Esterházy János embermentő tevékenységének elismertetéséért folytatott közdelemről (11-12. p.). A Yad Vasem Intézetben járt a parlament Külügyi Bizottságának küldöttsége, Novák Attila a Macisz elnöke, Ádám Magda történész pedig holocaust túlélőként igazolta Esterházy János jótéteményeit, a Vatikánál pedig folyik a boldoggá avatási eljárás. Várnai Pál Romsics Ignáccal készített interjút „Tudomásul kell venni, de nem nyaldosni a sebeket” címmel (12-14. p.). Ablonczy Balázs „Átok és könyörgés” címmel közölt dokumentumokat a második zsidótörvény idején Teleki Pál miniszterelnökhöz címzett levelek közül (15-18. p.). Szántó T. Gábor Leon de Winterrel készített interjút „Az arrogancia a lúzerek mentsvára” címmel (24-26. p.).

A Mazsike Hírlevél 2008/szeptemberi számában a „Fiatal tudós jelöltek fóruma” sorozatban a „Fiatal tudós-jelöltek fóruma” rovatban az Or-Zse első éves hallgatója, Szlukovinyi Péter „A Miskolc környéki csodarabbik nyomában” című dolgozatának Máddal foglalkozó része olvasható (4. p.). (A második rész Olaszliszka” címmel az októberi számban, (4-5. p.), a A harmadik, Sátoraljaújhelyről szóló rész a Hírlevél novemberi számába, a Bodrogkeresztúrral foglalkozó rész a decemberi és a 2009, januári számban jelent meg.) A magyar sport első női olimpiai bajnokáról, Csák Ibolyáról (Kádár Lajosné) emlékezett a „Magyar zsidó nagyjaink” sorozatban Pári Mirella és Szegő András (13. p.).

A Beszélő 2008/9 és 10. számában Szilágyi Gál Mihály írása két részes írása jelent meg Hannah Arendt és Kertész Imre a gonosz banalitásáról” címmel (111-115. p. és 115-119. p.).

A Café Babel 56-57. (Munka) számában (2008/3-4) jelent meg Toronyi Zsuzsanna tanulmánya „Hiddur micva mint zsidó identitás. Naményi Ernő emlékezete” címmel (131-138. p.). December 17-én megalakult a Naményi Ernő Társaság (NET) – Virtuális Múzeumi Egyesület. A társaság tiszteletbeli elnöke Konrád György író, elnöke Klein Rudolf, helyettese Michael Miller, titkára Toronyi Zsuzsanna.

október hónap

október 1.

A Budapest TV a Tóráról 150 részre tervezett sorozatot indított. A hétköznap esténként sugárzott adás házigazdái Schweitzer József és Raj Tamás főbbiek. Az Erdei Grünwald Mihály által szerkesztett műsort 2009. április 16-ig, a magyarországi holocaust 65. évfordulójáig tervezik.

október 2.

1. A Holocaust Emlékközpontban mutatták be a Kommentár legújabb, 2008/3. számát. A szerzőkkel – Gyáni Gáborral, Karsai Lászlóval és Szita Szabolccsal - rendezett kerekasztal-beszélgetést Vári György vezette. A lapban jelent meg Ablonczy Balázs főszerkesztő, és Novák Attila közös szövege „Tizenkét állítás a Soáról” címmel (3. p.).

2. Az „Építészet hónapja” keretében az Ybl - Egyesület a Spinoza házban rendezett kerekasztal-beszélgetést a budapesti régi zsidónegyedről. A beszélgetés résztvevői voltak: Komoróczy Géza professzor, Perczel Anna építész és Heisler András, a Mazsihisz korábbi elnöke. A moderátor Váradai Júlia volt. 2008. október 9-én Fészek Klub épületét tekintették meg az érdeklődők, itt folytatódott a reneszánsz év alkalmából rendezett konferenciasorozat.

3. „A megértés határai” vitasorozatban Louise O. Vasvári tartott előadást „Női holocaust élettörténet-írások” címmel az MTA PTI Kortárs és Történeti Zsidó Kutatócsoport vendégeként. Az előadó a New York-i Stony Brook Egyetem Összehasonlító Irodalomtörténeti Intézetének tanára.

október 3.

Az ÉS 2008. október 3-án megjelent számában „Futás hosszú sorban – Gergely Ágnes születésnapjára” címmel jelent meg Báthori Csaba köszöntő írása (4. p.). A költőnőt az MTV1 2008. október 7-én műsorral köszöntötte.

október 2-3.

„Egyház és építészet” címmel rendezett szakmai konferenciát a Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Építészet című folyóirat és a Ráday Könyvesház. A konferencián több szekcióban Szegő Tamás, a lap főszerkesztője volt a moderátor. Előadást tartott Klein Rudolf „A zsidó és a kortárs-építészeti „bálványtalanításról? Közel-Keleti példákról? Meddig ér a Szentföld Keze?” címmel. Ulrich Knufinke bemutatta a müncheni zsinagógát.

október 4.

1. A mintegy 100 civil szervezet által szervezett „Tarka magyar!” elnevezésű, az erőszak és a kirekesztés elleni demonstráción mintegy 5-6 ezer ember jelent meg. A szervezőkhöz csatlakozott néhány zsidó szervezet is. A mozgalom nyilatkozatát – mely az alkotmány 70/A paragrafusának maradéktalan betartására szólított fel – minden politikai párt vezetője, valamint Sólyom László államfő is aláírta. A Magyar Köztársaság Alkotmányának hivatkozott része így szól: „A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nyelv, vallás politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzeti különbségtétel nélkül.”

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban levetítették Bálint András: „Ami Márai naplójából kimaradt” című, a Radnóti Színházban bemutatott estjéről készült felvételt. Az est vendége volt Bálint András is.

3. A Népszabadság 2008. október 4-i számában Szászi Júlia tudósítása jelent meg „Elfajzott művészet, fájó múlt – A Führer kulturális fővárosa: kiállítás Linzben” címmel (11 p.). Az írás a Linzben „A Führer kulturális fővárosa” címmel rendezett kiállítás alkalmából készült.

október 5.

Az M2 tévécsatornán levetítették a Feuer Máriáról, a Muzsika című folyóirat főszerkesztőjéről Czigány György által forgatott portréfilmet „Arcpoétika” címmel.

október 6.

1. A Vatikánban rendezett püspöki szinóduson első alkalommal fordult elő, hogy rabbi is felszólalt. A haifai főrabbi, Sir Jasúv Kohen, aki az Izraeli –Vatikáni Vegyes Bizottság tagja is egyben, a Tóra értelmezéséről beszélt.

2. A Népszabadság 2008. október 6-i számában Székely Anna riportja jelent meg Köves Slomo rabbiról „Az örökkévalóság menedzsere” címmel (28. p.).

október 7.

„Zsidó – keresztény kultúra, zsidó – keresztény Európa” címmel vitát rendezett „Az Asztali beszélgetések Kulturális Alapítvány” a Pilinszky János Irodalmi Kávéházban (Váci utca 33.). A meghívott vendégek Pálinkás József, az MTA elnöke, Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, valamint Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető tanára volt.

október 8.

Jom Kippur – Kol Nidré. A Bét Orim Közösség az Unitárius Egyház Nagy Ignác utcai Dísztermében tartotta meg az őszi ünnepeket. A rabbi teendőket Raj Ferenc, a kántori teendőket a Kol Nidre esten Fellegi Tamás operaénekes látta el. A Jom Kippur második estjén az istentisztelet után a SabbathSongs két meghívott előadója, Masa Tamás és Masa Anita adott zenés műsort.

október 9.

Emlékpadoat állítottak a 2500 zsidót megmentő Ocskay Lászlónak a Városligetben.

október 10.

A Centál Színházban (a korábbi Vidám Színpadon) bemutatták William Shakespeare „A velencei kalmár” című drámáját Puskás Tamás rendezésében. Shylock szerepét Haumann Péter alakította. A feldolgozást Keszthelyen is játszották a 9. Nyári Játékok keretében.

október 12.

1. Az 1941-es kőrösmezei deportálás évfordulóján „Kegyelet és emlékezés” címmel rendeztek konferenciát a Wesley János Lelkészképző Főiskolán.
2. Az 1943-ban Szárszón rendezett konferencia évfordulóján megemlékezést tartottak Lakitelken. Szobrot avattak a 150 éve született Prohászka Ottokár római katolikus püspök emlékére. A Magyar Demokratikus Charta szóvivői – Bauer Tamás, Fleck Zoltán, Vásárhelyi Mária és Vitányi Iván kifogást emeltek az avatáson elmondott beszédek miatt. Lezsák Sándor, az országgyűlés Fideszes alelnöke azt mondta, hogy Prohászka „szót emelt a kozmopolita-parazita réteg visszaszorításáért, a magyarság felemelkedéséért”. Balog Zoltán, az országgyűlés emberjogi bizottságának Fideszes elnöke pedig azt mondta, hogy „ha hagyjuk, hogy elvegyék tőlünk magyarságunk fundamentumát képező keresztény hitünket, akkor biológiai létünkben támadnak meg bennünket.” A Magyar Demokratikus Charta szóvivői felszólították a Fideszt, hogy hívják vissza Lezsákot és Balogot, mivel az elhangzottak azt jelentik, hogy szalonképes a politikai antiszemitizmus. A Népszabadság 2008. december 12-i számában Czene Gábor cikke jelent meg „A szent életű püspök antiszemitizmusa – Katolikus technikák Prohászka Ottokár védelmére” címmel (6. p.). Az Oneg Sabbath Klubban 2008. november 8-án és 22-én foglalkoztak a Chartával, és az idegengyűlölet okaival. Az Egyháztörténeti Szemle 2008/4. számában Mózesy Gergely és Fazekas Csaba: „Prohászka Ottokár zsidóellenességéről” (125-155. p.) címmel közöltek tanulmányt.
3. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Magén István kiállítását rendezték meg, majd bemutatták Szávai Géza „Székely Jeruzsálem” című könyvét. A szerzővel Havas Judit beszélgetett, és felolvasott részleteket. Fellépett a Chagall Klezmer Band.

október 13.

Az M2 közszolgálati televíziós csatorna „Záróra” című műsorának vendége volt Feldmájer Péter Mazsihisz elnök, akivel Veiszer Alinda beszélgetett.

október 14.

1. A Measz a nyilas hatalomátvétel évfordulója alkalmából „A fasizmusról itt és most” címmel rendezett konferenciát a Politikatörténeti Intézetben (Alkotmány utca 2.). A konferenciát Hanti Miklós, a Measz elnöke és Vitányi Iván nyitotta meg. Ormos Mária akadémikus „Fasizmusok Európában”; Póczik Szilveszter „A fasizmusok társadalmi előfeltételei történelmi és jelenkori perspektívában”; Forgács D. Péter „Az osztrák antiszemitizmus hatvan éve és az „eredeti szocializáció” problémája”; Gábor György „A modern antiszemitizmus teológiai gyökerei”; Földes György „Fasizmus és kommunizmus”; Tamás Pál: „Fasizmus, label, bélyeg vagy szitokszó” címmel tartottak előadást.
2. Az MTV közszolgálati televízió egyes csatornáján fő műsoridőben mutatták be a „Gyász Jeruzsálemben” című francia dokumentumfilmet. Az alkotás a 2002-ben Jeruzsálemben történt öngyilkos merénylet 17 éves elkövetőjének, és ugyancsak 17 éves áldozatának családját mutatja be. A palesztin Ajat al-Akhras a palesztinok nemzeti hőse lett, az áldozat, Rachel Levy édesanyja személyes találkozáson próbálta rávenni a merénylet édesanyját, hogy álljon ki az értelmetlen gyilkolások ellen. Kezdeményezése nem talált megértésre.
3. A Holocaust Emlékközpontban bemutatták a „Szökés Sobiborból” című játékfilmet abból az alkalomból, hogy 65 évvel ezelőtt tört ki a táborban a lázadás. A tömeges kitörési kísérletre emlékezett Csató Mihály történész a sobibori lágérből.

október 15.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház „Szabad Zsidó Tanház”. Sorozatában Gyáni Gábor „Zsidóság és modernitás” címmel tartott előadást.
2. Bence György filozófus életéről és munkásságáról rendezett nyilvános emlékülést a Bence által alapított Buksz folyóirat és a Társadalomtudományi Társaság. A Kossuth Klubban tartott emlékülés a Buksz 2008/nyári számához, valamint a Bence György „Válogatott politikai-filozófiai tanulmányok 1990-2006” címmel, a L,Harmattan kiadónál Pogonyi Szabolcs szerkesztésében megjelent könyvéhez kapcsolódott. Az emlékülés felkért hozzászólói voltak: Komoróczy Géza, Laki Mihály, Pető Iván és Pogonyi Szabolcs. Az ülést Wessely Anna, a Buksz szerkesztője vezette. Felszólalt még Klaniczay Gábor történész és Váradi Szabolcs költő, szerkesztő is.
3. Meghalt Bloch Sándor (1931-2008), aki 13 évig töltötte be a Bajai Zsidó Hitközség elnöki tisztségét.
4. Schönér Alfréd rektor-főrabbi az Or-Zse Dísztermében köszöntötték 60-ik születésnapja lakalmából (Nyíregyháza, 1948. október 12.). Köszöntőt mondott Domán István főrabbi, Feldmájer Péter, a Mazsihisz elnöke, Glatz Ferenc akadémikus, Staller Tamás, Komoly Judit rektor-helyettes és sokan mások. Feldmájer Péter köszöntője az Új Élet 2008. november elsejei számában olvasható (1. p.) Schönér Alfréd életútját ismertette az Új Élet 2008. október 15-i száma (5. p.).

október 16.

1. A Kozma utcai temetőben búcsúztak Korn Gábortól (1946-2008), a Scheiber Sándor Gimnázium egykori igazgatójától.
2. Cfáton a hagyományos Herzl nap keretében rendezték meg a mintegy 10 ezer magyarországi bevándorló találkozóját a magyar Kulturális Minisztérium, a Külügyminisztérium és a Balassi Intézet támogatásával. A rendezvényt Szentgyörgyi Zoltán nagykövet nyitotta meg. Megemlékeztek Tel-Aviv alapításának centenáriumáról is. Az emlékműsorban felléptek Izraelben tanuló diákok, valamint Csákányi Eszter színművésznő is.
3. Németországban döntés született a második világháború végén Brandenburgban meggyilkolt mintegy 700 magyarországi zsidó tömegsírjának feltárásáról.
4. A holocaust minszki áldozataira emlékeztek a Raoul Wallenberg emlékparkban Budapesten. A megemlékezésen a Mazsihiszt Lazarovits Ernő képviselte, Alena Kupcseva fehérorosz nagykövet beszédében megemlékezett a fehérorosz származású Marc Chagallról, Golda Meirről és Menahem Beginről is.

október 17.

Az OR-ZSE templomában szentelték fel a Kárpáti-család adományából felújított tóratekeresztet.

október 18.

1. A Budai Micve Klub vendége Szita Szabolcs történész volt, akivel a zsidó sorsról beszélgettek a résztvevők, Spiró György: „Fogság” című könyvéből olvastak fel.
2. A Szim Salom Progresszív Zsidó Közösség vendége Ocskay Rudolf volt, az embermentő Ocskay László Budapesten élő rokona.

október 20.

A Mazsihisz Síp utcai székházában Gergely Judith professzornak, Jorge Dienernek, a Magyarországi Joint vezetőjének, Lusztig Józsefnek, a Cfáti Emlékmúzeum igazgatójának, és Lomnici Zoltánnak, a Legfelsőbb Bíróság korábbi elnökének adták át a „Magyarországi Zsidókért” díjat. A kitüntetettek életútját az Új Élet 2008. november 1-i számában ismertette Gál Juli (3. p.). Jorge Diener megbízatása hat év után lejárt a Joint Magyarországi Irodájának élén. Tiszteletére a Bálint Házban rendeztek búcsúztatót, amelyen megjelent utóda, Thaly Saul, a Mazsihisz és a Bzsh vezetői. A Marom képviseletében Schönberger Ádám elnök méltatta Diener tevékenységét. A Joint Kelet-Európai Irodáit a főigazgató, Alberto Senderey képviselte.

október 22.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház „Szabad Zsidó Tanház”. Sorozatában Balog István „Az antiszemitizmus eszmetörténete Magyarországon” címmel tartott előadást.
2. A Bálint Zsidó Közösségi Ház és a Holocaust Emlékközpont közös „Máskép(p) filmklubjában bemutatták Gellér Varga Zsuzsanna: „Szomszédok voltak” című dokumentumfilmjét. A filmklub vezetője Pécsi Katalin és Szarka Judit.
3. A Népszabadság 2008. október 22-i számában Katinka Faragóval, Ingrid Bergman munkatársával S. Takács András készített interjút „Csendet, Ingmarral beszélek!” címmel (26. p.). A zsidó származású Katinka Faragót a Budapesten rendezett Bergman konferenciára hívta meg a Magyar Nemzeti Filmarchívum és a svéd nagykövetség.
4. Magyarbánhegyes díszpolgárává avatták a község szülöttét, Angyal Istvánt, az 1956-os forradalomban halálra ítélt és kivégzett mártírját.
5. Az ÉS 2008. október 22-i számában Gábor György és Kálmán László „Szó, szó, szó” című cikkükben tekintették át a „zsidózás” fokozatait annak kapcsán, hogy Láncki Andrásról, a Corvinus Egyetem tanáráról Halmai Gábor korábban, egy glosszában azt állította, hogy szalonzsidózott (14. p.).
6. A Sirályban Békés Pál íróval Györe Gabriella beszélgetett.

október 23.

A Síp utcai 56-os emléktáblánál rendezett megemlékezésen Mécs Imre beszédében kiemelte Angyal István, Gáli József, Steiner Lajos, Rajki Márton, Radó György, Földes Gábor, Bán Róbert és Brenner Péter személyét. A megemlékezésen jelen volt April H. Foley amerikai nagykövet, Dorit Nachum Zats izraeli konzul, Kiss Péter kancelláriaminiszter képviselője Gulyás Kálmán, az 56-os Szövetsége országos elnöke, Farkas László, valamint a Mazsihisz képviselője Feldmayer Péter és Zoltai Gusztáv.

október 25.

A Bét Orim Progresszív Zsidó Közösség vendége Nagy József volt, aki a qumráni közösség és a holt-tengeri tekercsek történetéről tartott előadást.

október 26.

A felújított Bálint Zsidó Közösségi Házban Tölgyesy Péter alkotmányjogász aktuális politikai kérdésekről adott tájékoztatást. Beszélgető partnere Perlaki Tamás filmesztéta volt.

október 29.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház „Szabad Zsidó Tanház” sorozatában Toronyi Zsuzsanna „Építészet és világnézet: konzervatív félfordulat a neológia gondolkodásában a két világháború között” címmel tartott előadást.
2. A Measz közgyűlése ismét, immár ötödször Hanti Miklóst választotta elnökének. A közgyűlés „Összefogás a Demokráciáért” utótaggal egészítette ki a tömörülés nevét.

október 30.

1. A Petőfi Irodalmi Múzeumban köszöntötték Konrád Györgyöt 75-ik születésnapján. Az „Isten hozta a látogatót” címmel egyetlen példányban készült köszöntőkönyv száz számozott és aláírt példányát adták át a szerzőknek. Az ünnepeltet Ágoston Zoltán kérdezte, „Inga” című művéből Bálint András olvasott fel. Az est házigazdája a noran Kiadó, moderátora Kőrösi P. József volt.
2. Az izraeli hadsereg főbőbija, Avichai Ronetzky az EMIH Keren Or zsinagógájában tartott előadást. A néhány napos magyarországi látogatásán Budapesten tartózkodó főbőb vezérezredest Frölich Róbert főbőb dandártábornok hívta meg Magyarországra, a vendéget Szili Katalin házelnök is fogadta a Parlamentben.

október 31.

1. A Szim Salom vendége László Klári pszichológus, a „Különbéke – Embermentők és túlélők beszélgetései a Holocaustról” című kötet szerkesztője volt.
2. A Népszabadság 2008. október 31-án megjelent számának Hétvége mellékletében Hovanyecz László cikke jelent meg „Aki nem hordott farmert – Eric. J. Hobsbawm önéletírásáról” címmel (3. p.).
3. Az ÉS 2008. október 31-i számában György Péter „Az apám – Piros emlékezete” című írásában az egykor Borba deportált édesapjának emlékét idézi meg (12. p.).

Az Egyenlítő című folyóirat 2008/októberi számában közölte Marton László: „Az identitás megszgyén – esszé Fejtő Ferencről” című írását.

A Budai Sófár 2008/októberi számában Sárosi Viktória „A csend beszél tovább” címmel emlékezett Reich Jánosra, aki augusztusban hunyt el (9-10. p.). Reich János 21 éven át volt a Budai körzet irodavezetője, és 70 évesen távozott az élők sorából. .

A História című folyóirat 2008/októberi számában jelent meg Ádám Magda „Esterházy János koncepció pere 1947” című tanulmánya. Az Európa Parlament brüsszeli székházában 2008. december 3-án ünnepélyes keretek között helyezték el Esterházy János portróját.

A Magsike Hírlevél 2008/októberi számában A „Magyar zsidó nagyjaink” rovatban Osváth Ernőről írt Pári Mirella és Szegő Tamás (13. p.).

A Szombat 2008/októberi számában tematikus összeállítás foglalkozik az 1968-as év eseményeivel. Ebben Paul Lendvai „Sztálinista antiszemitizmus és a Prágai Tavasz (6-7. p.); Marosán György „68 – Verziók és emlékek útvesztőjében” (8-11. p.); Konstanty Gebert „Az a bizonyos esztendő” (12. p.); Csőke Zoltán „1968 - egy skizofrén év hozadéka. Interjú Kovács Andrással” (13-16. p.). A „Konzervatórium”, a „Reakció” és a „Kommentár” című orgánumok kapcsán Csőke Zoltán „Generációváltás a jobboldalon?” címmel írt elemzést (17-18. p.). Magyarország új Tel-Avivi nagykövetével, Szentgyörgyi Zoltánnal Shiri Zsuzsa készített interjút „Magyarország imázsa alapvetően pozitív” címmel (19-20. p.). „Modern Zsidó költők V: Perc Markis” címmel jelentek meg írások (30-31. p.).

A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 2008/4. számában Halmos Sándor „Zsidó családnevek eredete és értelmezése” című tanulmánya jelent meg (465-484. p.).

november hónap

október 30-november 5.

A tizenkettedik alkalommal megrendezett izraeli filmhétnek az Odeon-Lloyd Filmszínház (Hollán Ernő u. 7.) adott otthont. Az Izraeli Nagykövetség által szervezett fesztiválon 13 fesztiváldíjas filmet mutattak be. Ezek: „A zenekar látogatása” (R: Eran Kolirin 2007); „Beaufort” (R: Joseph Cedar, 2006); „Buborék” (R: Eitan Fox, 2006); „Titkok” (R: Avi Neser, 2007); „Szabad övezet” (R: Amos Gital, 2005); „Medúzák” (Etgar Keret, Shira Geffen 2007); „Őrült föld” (R: Dror Shaul 2006); Szallah Sabati (R: Efraim Kishont, 1964); „Agfa szerint a világ” (R: Assi Dayan, 1992); „A világ végén balra!” (R: Avi Neser, 2004); „Bonjour Monsieur Shlomi” (R: Shemi Zarhan, 2004); „Élj és boldogulj” (R: Radu Mihaileanu 2005); „Vízen járni” (R: Eitan Fox, 2004). A Szombat 2009/ januári számában Szántó T. Gábor „Önemenciáció” címmel közölt kritikát a filmhétről (27-30. p.).

november 1.

1. A Bét Orim Zsidó Közösség Agora Akadémia sorozatának vendége Sanders Iván volt, aki „A 20-ik századi magyar irodalom zsidó szemmel” címmel tartott előadást. Az amerikai Columbia Egyetem és a budapesti CEU professzora irányította a New York-i Institute for Jewish Studies Research

kiadásában megjelent „The Yivo Encyclopedia of Jews in Eastern Europe” című két kötetes mű magyar-zsidó irodalmi vonatkozású szócikkeinek megírását. A hét évi munkával most elkészült kézikönyv főszerkesztője Gershon D. Hundert volt.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban „A rendszerváltás élménye” címmel kerekasztal beszélgetést rendeztek Bozóky András politológus, Kereszty András és Szakonyi Péter újságírók, valamint Fóti Péter író-kiadóvezető közreműködésével. A beszélgetés címadó kötetét Fóti Péter állította össze.

3. A Debreceni Zsidó Hitközség elnökével, Horovitz Tamással, valamint a nagyváradi születésű Aser Ehrenfeld főrabbiával Szilágyi Iván Péter készített interjút az Új Élet 2008. november elsejei számában a megválasztásuk óta eltelt egy év tapasztalatairól (4. p.).

november 3.

1. „Betegségek a Bibliában” címmel tartott előadást Forrai György gyermekgyógyász a Vasas Központi Könyvtár Alapítvány Magdolna utcai épületében.

3. Shiri Zsuzsa „Cfát, a kabbala fővárosa – A Talmud egyik bölcse szerint erre halad majd el a Messiás” című riportja jelent meg a Népszabadság 2008. november 3-i számának „Utazás” mellékletében (8. p.).

november 5.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház és a Holocaust Emlékközpont közös „Másképp(p) filmklubjában” bemutatták Costa Gavras „Zenedoboz” című filmjét.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Perczel Anna tartott előadást a Szabad Zsidó Tanház sorozatban „Budapest: egy város zsidó terei – Erzsébetváros zsidónegyede” címmel.

november 6.

1. A Holocaust Emlékközpontban a Könyvesték sorozatban mutatták be Perczel Anna: Védtelen örökség, és a Mazsike „Kövek meséi” című kötetét. A beszélgetés résztvevői voltak: Perczel Anna, Szegő Dóra, Pécsi Katalin és Benedek István Gábor. A bemutató után a Zachor Alapítvány vezetői esti sétát vezettek a zsidónegyedbe.

2. A mozikban ettől a naptól kezdték vetíteni Mark Herman magyarországi helyszíneken forgatott: „A csíkos pizsamás fiú” című filmjét, amely John Boyne azonos című regényéből készült. A Mazsike és a Bálint Ház támogatásával bemutató előtti vetítést rendeztek 2008. október 25-én a Vörösmarty Art moziban.

3. A Magyar Narancs című folyóiratban M. László Ferenc készített interjút Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbiával „Az öntudat több mint a félelem” címmel (8-9. p.). Sipos Anett a budapesti zsidónegyed sorsáról készített elemzést „Erzsébetvárosi ingatlanügyek – Jó rálátás” címmel (16-17. p.).

4. A Szegedi Nemzeti Színházban bemutatták Gershon Kingsley és Michael Kunze „Raoul” című, Wallenbergerről szóló operáját.

5. Drucker Tibort, az Ex Libris Kiadó igazgatóját a november 2-án betöltött 80-ik születésnapja alkalmából az Oktatási Minisztériumban köszöntötték. A tárca által adományozott minisztériumi kitüntetést Kajtárné Botár Borbála főtanácsadó adta át, az életpályát Maróti Katalin, a Kello Rt. igazgatója vázolta fel. Köszöntötte Vitányi Iván, Vadász János, a Közalkalmazottak Szakszervezetének egykori elnöke, és Fodor Péter, a FSZEK főigazgatója is.

november 7-9.

1. A Normafánál lévő Sport Hotelben rendezték meg a Limmud-Keset elnevezésű, immár hagyományos, önköltséges zsidó kulturális fesztivált. A meghívott neves közéleti személyiségek között volt Vitray Tamás, Ungvári Tamás, Gábor György, Váncsa István, Sanders Iván, Michael Miller (CEU), Peresztegi Ági, Benedek István Gábor, Kertész Péter valamint James Lebeaus konzervatív rabbi. Elhozták a Cfáti Magyar Nyelvtérületről Elszármazó Zsidóság Emlékmúzeum „Patai József kamara kiállítását” is. A több mint 60 programban a vallást Schöner Alfrés főrabbi, Dov Lévy rabbi és Balázs Gábor filozófia történész képviselte.

2. A Verzió című dokumentumfilm fesztiválon mutatták be Hajdú Eszter „A fideszes zsidó, a nemzeti érzés nélküli anya és a mediáció” című munkáját. Forgács Péter „Von Höfler vagyok – Werther variáció” című dokumentumfilmjében a pécsi bőrgyáros és timár generációk több évszázadon átívelő sorsvonalát dolgozta fel archív családi felvételek felhasználásával.

november 8-9.

Vácon harmadszor rendeztek zsidó fesztivált.

november 8.

1. A Mazsike Társasági Körben Zima András kezdett előadás sorozatot „Magyar nyelvű zsidó sajtótörténet” címmel az Erzsébetvárosi Közösségi Házban (VII. Wesselényi u. 13.)

2. Bécsben temették el a 81 éve korábban elhunyt Helmut Zilket, az osztrák főváros egykori polgármesterét. Nevéhez fűződik egyebek mellett a Bécsi Zsidó Múzeum létesítése is.

november 9.

1. A Kristályéjszaka hetvenedik évfordulóján mutatták be azt a hanginstallációt, amellyel Boris D. Hegenbart és Volker Straebel nyerte a Collegium Hungaricum Berlin Ligeti Stúdiója által kiírt pályázatot. A Magyar Intézet kiállítását Konrád György író nyitotta meg, a megnyitó szövege megjelent a Népszabadság 2008. november 22-i számában a Hétvége melléklet 10. oldalán „Kristályéjszaka?” címmel.

2. Berlinben Angela Merkel német kancellár a rasszizmussal szembeni közönyösség veszélyeire figyelmeztetett a 2007-ben felújított rykestrassei zsinagógában rendezett központi megemlékezésen.

3. Bécsben Heinz Fischer osztrák államfő szólt a hitleri ideológiák maradványai ellen, Grazban ezek vettek részt a fáklyás felvonuláson.

4. Brüsszelben a kétnapos megemlékezés nyitányát a nyáron az Európai Unió központi zsinagógájává avatott Nagy zsinagógában tartották. Itt José Manuel Barroso bizottsági elnök emlékezett a pogromra.

5. A Debreceni Zsidó Hitközség székházát ismeretlenek megdobálták a kristályéjszaka évfordulóján, a támadás során néhány ablak betört. April Foley amerikai nagykövet elítélte a cselekményt, és a támadás után pár nappal Debrecenbe látogatott.

6. „Nem! A magyar Stürmerre!” címmel aláírásgyűjtésbe kezdett a Wesley János Lelkészsképző Főiskola tiltakozásul a Bayer Zsolt, és lapja, a Magyar Hírlap által képviselt szellemiség ellen. Egyben bejelentették, hogy 2009. január 9-én egész napos konferenciát rendeznek a rasszizmus és az antiszemitizmus ellen.

november 9-12.

Budapesten rendezték a Katolikus - Zsidó Kapcsolatok Nemzetközi Bizottságának (IJCIC) 20. Világkonferenciáját. A konferencia két fő témája a vallásos és polgári társadalom ma, és a katolikus és a zsidó világkép volt. A rendezvény házigazdája a Magyar Katolikus Püspöki Kar és a Mazsihisz volt. A Budai Várban tartott hivatalos megnyitón beszédet mondott Walter Kasper bíboros, a Szentszék Zsidókkal való Kapcsolatokért Felelős Bizottságának elnöke, David Rosen rabbi, az IJCIC elnöke, valamint Erdő Péter bíboros és Feldmájer Péter, a Mazsihisz elnöke. Az első napon előadást tartott Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi és Theodore Mcarrick bíboros, Washington örökös érseke a „Vallás a civil társadalomban” témáról. A második napon a kelet-európai zsidó – keresztény kapcsolatokról tanácskoztak. A kérdés szociológiai megközelítéséről a lengyel Stanislaw Krajewski, a kérdés jogi vonatkozásairól Schanda Balázs professzor, a magyarországi zsidóságról Schőner Alfréd beszélt. A konferencia első napján a kristályéjszaka 70. évfordulóján a tanácskozási résztvevői megkoszorúzták a Dohány utcai Emlékfát. Itt beszédet mondott Mandur László, a Magyar Országgyűlés alelnöke, Aliza Bin-Noun izraeli nagykövet, Erdő Péter bíboros és Domán István főrabbi is. A konferencián mintegy 70 magyar és külföldi egyházi vezető vett részt. A záróközlemény kitért arra, hogy aggályosnak tartják XII Pius pápa szentté avatásának gondolatát.

november 11.

Az egykori Japán kávéház épületében működő Írók Könyvesboltjában emlékesttel tisztelegtek Kasztner Menyhért, a kávéház egykori tulajdonosa előtt születésének 125-ik, halálának 60-ik évfordulóján. Közreműködött Vágó Éva költő, Havas Judit előadóművész és Sally Noémi várostörténész, fuvolán közreműködött Kovács Kinga és Kerekes Katalin.

november 13.

Gyógyíthatatlan betegsége miatt aktív euthanaziát választva, 73 éves korában egy svájci kórházban meghalt Vázsonyi Vilmos Párizsban élő művészettörténész, a hasonló nevű egykori igazságügy miniszter unokája.

november 14.

Ember Mária íróra emlékezett a Szim Salom Progresszív Zsidó közösség a Bálint Házban. A meghívott előadó Murányi Gábor sajtótörténész, az író életművének gondozója volt.

november 15.

1. „Klezmer oratórium az ősi zsidó hagyományok alapján” címmel Havas Judit összeállítását adták elő a Bálint Zsidó Közösségi Ház „Drágakő” stúdiójában Radó Gyula rendezésében. Előadta Havas Judit és Garai Róbert, valamint a Chagall Band.

2. A Bét Orim zsidó közösségben levetítették Gazdag Gyula 1997-ben készített dokumentumfilm-naplóját Allen Ginsbergről „Egy költő a Lower East Side-ről” címmel.

3. A Jewish Meeting Point portál hatodik születésnapját a Casa de la Musica (VIII. Vas u. 16.) helyiségeiben rendezett partyval ünnepelték.

4. A Népszabadság 2008. november 15-i számának Hétvége mellékletében Bächer Iván „Hollán” című glosszájában egyebek mellett említést tett arról, hogy a háború előtt itt működő, jelenleg Sopronban élő Brandeisz Ella mozdulatművész 101 születésnapját 2008. szeptember 18-án ünnepelték Sopronban (11. p.). Balatonalmádiban Brandeisz Elza bújtatta Soros Györgyöt és édesanyját a holocaust idején, s ezért megkapta a Yad Vasem Intézet kitüntetését.

5. Az Új Élet 2008. november 15-i számában Oláh Jánossal, a Rabbiképző tanárával készített bemutatkozó interjút Szilágyi Iván Péter „Aki végigjárta és tanulta az egész rabbiképzőt” címmel (4. p.).

november 16.

1. A Goldmark teremben tanácskozott a Mazsihisz által összehívott Magyar Zsidó Kongresszus (MZSK). Utoljára 140 évvel összehívott kongresszus felélesztését meglehetősen szkepszis övezete, mivel a testületnek semmilyen hatásköre nincs. Szántó T. Gábor a Szombat 2008/8 számában „Új zsidó képviselőt kíváncsítok” című cikkében kifejtette, hogy a zsidó közelet, kulturális élet nagy része (sőt a vallási élet egy része is) a Bzsh-n kívül folyik (4-5. p.). A Szombat 2008/novemberi számában „Kongresszusi kételyek” címmel Köves Slomo az EMIH, Radvánszky Gábor a Szim Salom nevében jelentett be, hogy nem vesznek részt a tanácskozáson. Novák Attila Macisz elnök bejelentette, hogy nagy viták után ők részt vesznek a kongresszuson. Alternatív zsidó szervezetek (Marom, Judapest) alternatív konferenciát támogatnának (8-9. p.). Gadó János „A meztelen király felhívása” című cikkében (4-5. p.) alibi testületnek nevezte a kongresszust. 2008. november 14-én a Bét Orim, a Szim Salom és a Marom Klub Egyesület közös állásfoglalást tett közzé arról, hogy miért nem fogadják le a magyar zsidó kongresszust a magyar zsidóság autentikus képviselőjének. A három szervezet kerekasztal – beszélgetést hívott össze a témában. A MZSK tanácskozásán végül 68 zsidó szerveződéssel vett részt, köztük több Mazsihisz tagszervezet külön-külön képviseltette magát. A MZSK ülésén titkos szavazással döntöttek a kongresszus szervezeti kéréseiről, és hat bizottság alakításáról. A MZSK elnökévé is Feldmájer Pétert, a Mazsihisz elnökét választották, a hat alelnök Streit Sándor (Bzsh), Horovitz Tamás, Kardi Judit (Macisz), Gordon Gábor (Az Élet Menete), Radó Ákos és Kirschner Péter (Mazsike). A kongresszus hat bizottsága: kulturális-oktatási, egészségügyi-

szociális, nemzetközi kapcsolatok, kegyeleti, ifjúsági-sport, közéleti és antiszemitizmus elleni bizottság.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban az izraeli Alei Gefen kórus adott jótékonysági koncertet a Szim Salom reform zsidó közösség javára.

november 17.

Az Alkotmánybíróság (AB) állásfoglalása szerint alkotmányosak voltak a kormány és a Mazsihisz közötti szerződések. Az AB az EMIH-Chabad beadványára vizsgálódva megállapította, hogy a megállapodások aláírásakor az EMIH még nem létezett egyházként. Az AB állásfoglalás szerint a zsidók képviselőjére a Mazsihisz jogosult, így a MZSK-nak sincs erre jogosítványa. A határozat olvasható az Új Élet 2008. december 1-jei számában (1. p.).

november 18.

A Cafe Noé-ben (Wesselényi u. 16.) Kányádi Sándor íróval beszélgetett Raj Tamás főrabbi.

november 19.

1. A chabad rabbik számára 25-ik alkalommal rendezett éves konferencián Oberlander Báruch és Smuel Raskin rabbik képviselték a magyarországi közösséget New Yorkban. A zsidó egység témájában összehívott konferencián mintegy 4000 rabbi vett részt.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Szabad Zsidó Tanház sorozatban Yehuda Berg rabbi a kabbalisztikáról tartott előadást.

november 20.

A HVG 2008/47 számában Schweitzer András „Magyarok és a katyni mészérlás” című cikke jelent meg.

november 21.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Bét Orim Oneg Sabatján Raj Ferenc arról beszélt, hogy chabad, neológ vagy reform rabbi lenne-e Abraham ibn Ezra?

november 23.

1. Ünnepi közgyűléssel ünnepelte megalakulásának huszadik évfordulóját a Mazsike. A rendezvényt az MTA I. Országház utca 30-ban lévő Dísztermében tartották, ott, ahol húsz évvel ezelőtt megalakult az egyesület. Az est háziasszonya Lugosi Viktória író volt, köszöntőt mondott Kirschner Péter elnök, Deák Gábor és Feldmájer Sándor alapító tagok. Fellépett a Z, mirim, Jávari Ferenc és a Liszt Ferenc Kamarazenekar. A Szombat 2008/novemberi száma összeállítást készített a jubileumra. Ebben az egyesület jelenlegi és korábbi vezetőségi tagjai mondták el véleményüket. Kirschner Péter jelenlegi elnök, Rajki András elnökhelyettes, Olti Ferenc elnökségi tag, valamint a korábbi elnök, Korányi László és Lányi Eszter korábbi vezetőségi tag (7-13. p.). Korányi és Lányi jelenleg Tel-Avivban dolgoznak a magyar nagykövetségen felelős beosztásban. A Budai Várban rendezett ünnepségről beszámolt a közszolgálati televízió vallási műsora, „Az utódok reménysége” 2008. november 28-i adásában, a Népszabadságban pedig „Bátran kimondták, hogy zsidó” címmel jelent meg rövid tudósítás 2008. november 29-én. A Népszava 2008. november 29-i Szép Szó mellékletében a Mazsike alapító tagja, Rózsa T. Endre emlékezése jelent meg „Zsidó rendszerváltás” címmel. A jubileumi rendezvények 2009. január 4-én Schaffer László fotóművész Bálint-házbeli kiállításával értek véget. Közben 2008. december 8-án a Spinoza Házban a Mazsike támogatásával színre vitt a „Címzett ismeretlen” című drámájával, december 10-én a Kinó (egykori Szindbád) moziban levetített „Keringő Bashirral” című izraeli – német - francia animációs film megtekintésével, december 11-én a Spinoza Házban „Irodalom- Szombat Szalon” címmel mutatták be a lap Erdélyi magyar-zsidó számát. A meghívott vendégek: Simon Judit nagyváradi újságíró, Ara-Kovács Attila külpolitikai szakértő, Dragomán György író. December 13-án Filmes estet rendeztek a Kinóban. Az est házigazdája Surányi Vera volt, Jancsó Miklóssal és Szabó Istvánnal Mundruczó

Kornél beszélgetett. December 15-én szefárd zenei estet rendeztek a Frankel zsinagógában Alma Vida y Corazon, Budai Miklós, Gyulai Csaba, Jánosházi Péter és Pintér Ágnes felléptével. A narrátor Stanka Dóra volt. December 21-én gyermek hanukát rendeztek a Bálint Házban, 27-én hanuka bált a Gundel étteremben. „Magyarországi zsinagógák” címmel fali naptárat adott ki az Egyesület Schaffer László fotóival és Toronyi Zsuzsanna szövegével. A 2009-es polgári évre, 5769/5770. zsinagógai évre szóló naptár grafikai tervezője Rencsényi Tibor volt.

2. A Gozsdu udvarban egész napos gasztronómiai fesztivált rendeztek.

november 26.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a szerző, Jacqueline van Maarsen részvételével mutatták be a „Barátnőm, Anne Frank” című kötetet, amelyet a Nyitott Könyvműhely adott ki.

2. Az Írók Könyvesboltjában Yehuda Lahav az „Együttélésre ítélve” című könyv szerzője Ghaoui Nadim szíriai orvossal beszélgetett.

november 28.

1. Tamás Gáspár Miklós 60-ik születésnapjára az Élet és Irodalom könyvet jelentetett meg „A másként-gondolkodó. Huszonegy írás a hatvanéves Tamás Gáspár Miklósról” címmel. A lap ezen a napon megjelenő számában Balla Zsófia „Az élet két fele – Töredékek Tamás Gáspár Miklósnak” címmel közölt verseket (22. p.). Gál Éva tanulmánya „Az államvédelem és Nemes Livia pszichológus” címmel a hetilap 10-11. oldalán olvasható. Komoróczy Géza „Középosztály a lövészárkokban” címmel írt kritikát Bihari Péter könyvéről (27. p.).

2. Párizsban hatvan év után adták vissza zsidó tulajdonosok örökösének Henry Matisse „Rózsaszín fal” című képét.

3. A Budapesti Zsidó múzeumban tartották Schöner Alfréd „A Pokol Traktátusa képekben” című könyvének bemutatóját, és az azonos című időszak kiállítás megnyitóját. Köszöntőt Benedek István Gábor író mondott. A könyvet Verebélyi Kincső tanszékvezető egyetemi tanár mutatta be, a tárlatot Békési Éva múzeumigazgató nyitotta meg. A kiállítást Rusznák Rita rendezte.

november 28-30.

A Holocaust Emlékközpontban „Tanúvallomások a holocaustról – személyes történeteken keresztül” címmel rendeztek önköltséges szemináriumot tanárok számára. Baik Éva, Fahidi Éva, Magyar Judit, Scheer Ibolya, Bartha Ágnes és Pudler Blanka túlélők visszaemlékezéseit Herczog Mária, Kovács Éva és Vajda Júlia kutatók előadásai követték. Bemutatkozott László Klára és az Ariadne-csoport, levetítették a Centropa több dokumentumfilmjét.

november 30.

Az Élet Menete Alapítvány javára jótékonysági koncertet tartottak a Dohány utcai zsinagógában Bródy János, Jávor Ferenc, Somló Tamás, Mahó Andrea és Bódi László közreműködésével. A műsorvezető Balázsovits Lajos színművész volt.

Novemberre elkészült a MTA Könyvtár Keleti Gyűjteményének digitalizálása. A Kaufmann Gyűjtemény illusztrált héber kódexeinek honlapját Sajó Tamás Művészettörténész tervezte. A honlapot Dévényi Kinga, a Keleti Gyűjtemény igazgatója mutatta a Magyar Tudomány Napján az MTA Dísztermében. Köszöntőt mondott Bogyay Katalin államtitkár, Raj Tamás főrabbi pedig Kaufmann Dávid és gyűjteménye” címmel tartott előadást. Stein Aurél digitalizált kéziratát Woytilla Gyula orientalista mutatta be.

Szekszárdon első ízben rendezett izraeli vacsoraestet a Szekszárdi Magyar – Izraeli Baráti Társaság. Az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola aulájában tartott 160 fős rendezvényt a hagyományteremtés szándékával hozták létre. A vacsorán a baráti társaság tisztségviselőin, és a Mazsihisz képviselőin kívül a városi és a megyei közgyűlés reprezentánsai is megjelentek. Fellépett a szegedi Golda Meir Szalonzenekar is.

A Magyar Nemzeti Galériában Vajda Lajos emlékkiállítását rendezték. A Népszabadság 2009. február 21-i számában Rózsa Gyula „Vajda Lajos mércéje” címmel írt a tárlatról.

Novemberben vitték színre Elfriede Jelinek Nobel-díjas író nő „Rohonc – Az öldöklő angyal” című drámáját Münchenben. A dráma a 200 rohonci (ma Rechnitz) zsidó kényszermunkás lemészárlásáról szól. 2007-ben David Lichtfield angol író jelentetett meg regényt a témáról „A gyilkos grófnő” címmel Batthyány (született Thyssen-Bornemisza) Margit grófnéről, akinek kastélyában a vérengzést végrehajtó náciak mulatoztak. A Népszabadságban 2008. október 11-én megjelent tudósítás szerint „Habsburg Franciska bárónő az 1945-ös vérengzés tisztázására tesz erőfeszítéseket”. A lap 2008. november 28-i számában bécsi tudósítója útján ugyanilyen tartalmú hírt közölt (8. p.).

A budapesti Servantes Intézetben konferenciát rendeztek Ángel Sanz Briz emlékére. A Yad Vaseem Intézet által kitüntetett embermentőre Harsányi Iván, a pécsi egyetem professzora és Jaime Vándor, a barcelonai egyetem professzora emlékezett. A konferenciát a spanyol nagykövetség szervezte. A nagykövetségen rendezett ünnepségen beszédet mondott Sanz Briz Budapesten született lánya is, az emléktáblát pedig M. J. Figa államtitkár asszony avatta fel. Az ünnepségre meghívták Feldmájer Pétert, Zoltai Gusztávot, Lazarovits Ernőt és Egri Oszkárt a Mazsihisz, Hanti Vilmost a Measz, Dénes Györgyöt pedig a NÜB képviseletében.

A Szombat 2008/novemberi számában „Lengyelek és zsidók” címmel jelent meg összeállítás (14-26. p.) Ebben Gadó János helyszíni riportja olvasható „A múltat be kell vallani” címmel. Miriam Akivia „Mit gondolnak Lengyelországról az onnan kivándorolt zsidók?”; Zbigniew Herbert „Cogito úr tanácsot kér”; Pályi András „A hősök és a totalitárius halálgép – Wajda Katyn-jának margójára”; Marek Edelman: „Szerelem a gettóban”; „Modern Zsidó költők VI: Aaron Zeitlin” címmel jelentek meg írások. Mácsai Pállal Várnai Pál készített interjút „Nincs példaképem” címmel (27-30. p.).

A Mazsike Hírlevél 2008/novemberi számában „Ferenczi Sándor – A magyar pszichoanalitikus iskola megteremtője” címmel jelent meg Pári Mirella írása a „Magyar zsidó nagyjaink rovatban (13. p.). Porosz Péter „A soproni zsinagógák” című írása a Hírlevél 6-ik oldalán jelent meg.

december hónap

december 1.

1. A Petőfi Irodalmi Múzeumban „Az élő Déry” címmel rendezett kerekasztal-beszélgetést a Magyar Irodalomtörténeti Társaság.

2. Az Új Élet 2008. december elsejei számában ifj. Lomnici Zoltán tanulmányának első része jelent meg „Középkori zsidótörvények – Kirekesztés és megszorítás pénzügyi köntösben” címmel (6. p.). (A második részt az Új Élet következő, a harmadik részt a 2009. január 1-i száma közölte.) Schőner Alfréd rektorral Szilágyi Iván Péter készített interjút „Egyre több országban ismerik el az OR-ZSE diplomát” címmel (4. p.). Az Egyesült Királyságban és Izraelben elismerik a diplomát, rabbi és kántor szakra 4-4 főt vettek fel 2008-ban. Az intézetben összesen 13 rabbijelölt tanul, rabbiavatás legkorábban két év múlva esedékes – derül ki a cikkből.

december 3.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Vári György tartott előadást a Szabad Zsidó Tanház sorozatban „A 100 éves Nyugat, mint magyar zsidó elbeszélés” címmel.

2. A Népszabadság 2008. december 3-i számában Dési András „Hivatásuk a náci vadászati – Ötvenéves a globálisan kutató ludwigsburgi nyomozóközpont” című írásában ismertette a náci bűnök felderítő intézet fennállását ünneplő jubileumi rendezvényekről Németországban (7. p.).

3. A HVG 2008. december 3-i számában „Félek, nem voltunk normálisak - Zádor Anna életei” címmel jelent meg Zádori Zsolt összeállítása. Az Enigma című művészeti folyóirat 2008/szeptemberben megjelent 54-es, és novemberben megjelent 55-ös számában Zádor Anna munkásságával foglalkozik Markója Csilla és Bardoly István összeállítása.

december 4.

1. Sólyom László szokásos év végi ebédjére ezúttal is az öt történelmi egyház képviselőit hívta meg, a zsidó felekezet részéről pedig csak a Mazsihiszt. Krámer-Nagy Ákos a Népszabadság december 18-i számában „Érik vagy rohad a flódní?” című cikkében írt a zsidók képviseletéről (12. p.) Köves Slomo rabbi a Népszabadság 2009.január 7-i számában „A zsidóság tíz pontja” című írásával válaszolt.

2. Lányi Eszter kulturális attasé nyitotta meg Jeruzsálemben azt a kiállítást, amelyet magyar városok zsidó örökségéről rendeztek. A bemutatott városok: Debrecen, Nagykálló, Nyíregyháza és Mád.

3. A Holocaust Emlékmúzeum KönyvESTék sorozatában negyedikként mutatták be az Austeria kiadó által megjelentetett An-Ski „Dybuk” című könyvét. A bemutatón megjelentek a kiadó munkatársai, valamint Joanna Stempinska lengyel nagykövet is.

4. Balfon „Az erődítő kényszermunkások emléknapiját” rendezte meg a Holocaust Emlékközpont nevében Szita Szabolcs és Botos János. A balfi József Attila Művelődési Házban rendezett emléknapot Szita Szabolcs vezető történész nyitotta meg. Az „Aktív európai emlékezet” címmel, a 2008. május 23-25-én tartott első balfi konferencia anyagát tartalmazó kötetet Botos János tudományos titkár mutatta be. Levetítették Siklósi Szilveszter, rendező, és Tóth-Szóllós András operatőr „Megsemmisítés munkával” című kétnyelvű dokumentumfilmjét. A bemutatón az alkotók is megjelentek. Ifjú Sarkady Sándor soproni könyvtárigazgató Vámos Tibor akadémikus és Vidor Ferenc egyetemi tanár túlélőkkel, valamint Szakonyi Károly íróval beszélgetett, levetítették a Sárközi Mátyással Londonban készített filminterjúját arról, hogy családja miképpen élte meg a háborús éveket.

Az emléknapi résztvevői megkoszorúzták a balfi irodalmi-történelmi emlékhelyet, valamint az embermentők és a német kitelepítettek emlékműveit.

december 4 és 7.

A Bzsh és a Mazsihiszt közgyűlésein Sessler György és Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató beszámolt a pénzügyi elszámolások továbbfejlesztéséről. Felkészülve a gazdasági válság miatt helyzetre akár átcsoportosításra is szükség lehet a költségvetésben. Határoztak a 2009-es költségvetések irányelveiről és arányszámairól, valamint egyes ingatlanok elidegenítéséről. Köszöntötték a 90 éves Heisler Lászlót.

december 5.

1. A Bét Orim Oneg Sabatján Raj Ferenc rabbi arról beszélt, hogy mit javasolna Rasi korunk keresztény - zsidó dialógusában.

2. Az ÉS 2008. december 5-i számában Kenesei István a december 7-én 80 éves nyelvész, Noam Chomsky ismertető cikke jelent meg „Chomsky” címmel (12. p.).

3. Megszületett a gyűlöletbeszéddel szembeni fellépésről, a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló Európai Unió kerethatározat. A kerethatározat előírja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy büntethető legyen a „nyilvánosság előtti erőszakra vagy gyűlöletre uszítás”, és szankcionálni kell a népiirtást, vagy a háborús bűnök nyilvánosan védelmébe vevő” magatartást. Ezekért az uniós jogszabály szerint egytől három évig terjedő börtön jár, beleértve a felbujtókat is. A magyar Alkotmánybíróság azonban már az uniós kerethatározat megszületése előtt úgy foglalt

állást, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő alapjogot csak a testület által kialakított állásfoglalás alapján lehet korlátozni.

december 6.

1. A Vörösmarty Art moziban bemutatták Hajdú Eszter „A Fideszes zsidó, nemzeti érzés nélküli anya és a mediáció” című filmjét. A vetítés után a rendezővel Sebes Gábor és Székely Gábor beszélgetett. A Mazsike Hírlevél 2008/decemberi számában ismertető jelent meg a filmről (5. p.).

2. A Népszabadság 2008. december 6-án megjelent számának Hétvége mellékletében Bächer Iván „Wallenberg titkárnője” címmel készített interjút a Svájcba emigrált Bach Mariannal (11. p.). A holocaust idején az üldözötteket segítő asszony a Margitszigeten tartott katolikus – zsidó konferenciára jött.

3. A Budai Micve Klub vendége volt Léner Péter, a József Attila Színház igazgatója. A házigazda Garai Péter volt.

december 7.

1. Kaján Tibor grafikus, Ádám Ottó rendező és Kányádi Sándor költő kapta az MSZP által alapított „Táncsics Mihály-életműdíjat”.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a hitközségeket bemutató Geser sorozata a Szegedi Zsidó Hitközséget mutatta be. A Szegedi Akropolisz Színház táncosai Izrael állam megalakulásának 60 évfordulójára készült „Exodus” című táncjátékot adták elő. Bemutatkozott a Golda Meir Szalonzenekar, amelyben Markovics Zsolt főrabbi is muzsikál. Dusha Béla szegedi fotóművész készülő „Élő zsinagóga” című fotóalbumának képeiből készült kiállítás.

december 9.

1. A Keren Or zsinagógában gyászistentiszteletet tartottak az indiai Mumbait ért terrortámadásban elhunyt Heltzberg rabbi és felesége emlékére. A november végi terrortámadás egyik célpontja az indiai város zsidónegyede volt.

2. A budapesti Nemzeti Színház és a Habima közötti együttműködési lehetőségekről tárgyalt Alföldi Róbert Herzlyában.

december 10.

Bogyay Katalin államtitkár és Aliza Bin-Noun izraeli nagykövét aláírta a magyar-izraeli kulturális csereprogramot a 2009-2011-es évekre. A program koordinátora Lányi Eszter attasé.

december 11.

1. „A mi Erdélyünk” címmel rendezett estet a Szombat című folyóirat a Spinoza Házban. A folyóirat decemberi száma Erdély zsidóságával foglalkozott. Az est vendége volt Simon Judit újságíró Nagyváradról, Ara-Kovács Attila és Dragomán György írók.

2. A Budapesti Operett Színház többnapos izraeli turnéján Lehár Ferenc, Kálmán Imre és Johann Strauss műveiből adott elő műsort.

december 12.

1. A Bét Orim Kabalat Sabatján Riszovannij Mihály tartott előadást „Holocaust és emlékezés-politika – lengyel tapasztalatok” címmel.

2. Az ÉS 2008. december 12-én megjelent számában Kende Péter „Litván György és a modern Magyarország belső hasadása” című tanulmányában (27 p.) ismertette a Litván György életmű kiadását. Kőbányai János „Az író és a háború – Szomoró Dezső harcéri levelei” című írásában (12 p.) Szomoró a Nyugatban megjelent első világháborús tudósításait ismertette. Nyerges András „Szennyezett hajszálcsovek” című esszéje (8-9. p.) egyes népi írók nyilas múltjával foglalkozott.

3. A Magyar Nemzeti Galériában Spiró György nyitotta meg a Vajda Lajos kiállítását. A megnyitó beszéd olvasható a Kritika 2009/januári számában 826-27. p.).

december 13.

1. Szokás szerint Heinrich Heine születésnapján adták át a róla elnevezett német irodalmi díjat Ámosz Oz izraeli írónak Düsseldorfban. A 65 ezer dolláros jutalomban először részesült izraeli író. A kitüntetést Richard von Weizsacker német szövetségi államelnök adta át.

2. A Népszabadság 2008. december 13-án megjelent számának Hétvége mellékletében Böhm Ágnes „Ferenczi hazatérése – A budapesti pszichoanalitikus iskola emigrációjának története” című írása jelent meg (9. p.) abból az alkalomból, hogy a napokban Miskolcon, Ferenczi szülővárosában rendeztek nemzetközi konferenciát születésének 135-ik évfordulóján.

3. A Bét Orim Filmklub bemutatta Muszatics Péter és Buslig Eszter „Egy eredendő bűnös vallomásai – Két riport John Lukács történezzsel” című filmjét. A vetítés után az alkotókkal, Muszatovics Péterrel és Buslig Eszterrel beszélgettek a filmklub résztvevői. Az eredetileg tervezett programon kívül levetítették még a Pelagi Filmműhely Triznya kocsmáról készített dokumentumfilmjét, amely Szőnyi István festő, és lánya, Szőnyi Zsuzsa életének főbb állomásait örökítette meg.

4. A Kino (egykori Szindbád) moziban rendezett filmes est programját az est háziasszonya, Surányi Vera állította össze. A meghívott Jancsó Miklós és Szabó István filmrendezőkkel Mundruczó Kornél filmrendező beszélgetett. Levetítették Jancsó 1993-ban forgatott „Maradékok – Gheorge és Mendel”, valamint az 1997-ben készült „Hősök tere I. Szubjektív történelmi mese” című kisfilmjeit. Szabó István munkássága az 1972-ben „Álom a házról”, az 1977-ben forgatott „Városkép”, valamint az 1996-ban felvett „A csónak biztonsága” című rövidfilmekkel szerepelt a programban.

5. A Budai Micve Klub vendége volt Nemes László író és Szilágyi Ákos költő. Kertész Imre „Sorstalanság” című könyvéből Orosz Anna olvasott fel, a moderátor Polgár Ernő volt.

december 14.

A várbeli Hilton Szállóban rendezte jótékonyági estjét a zsidó Szeretetkórház. Fellépett Kulka János, Béres Ilona, Bódi Magdi, Földváry Gergely (zongora). Vásári Mónika és a Rajkó zenekar. A kiemelt támogató a Bank Hapoalim és a Carmel Kft volt.

december 15.

1. A 120 éves Frankel Leó úti zsinagógában szefárd zenei estet tartottak a Mazsike 20. évfordulóján.

2. A Duna Televízió bemutatta Rékai Miklós néprajzkutató „Hanukarácsony – egy ünnep élete” című dokumentumfilmjét. A film azt a sajátos harcot mutatta be, ami a hanuka és a karácsony táján közttereink birtoklásáért folyik a Jobbik Magyarország szélsőjobbos szervezetés, és a Chabad Lubavics zsidó közösség között.

3. Az Új Élet 2008. december 15-i számában Gábor Anna számolt be az Európai Zsidó Múzeumok Egyesületének amszterdami üléséről „A cél: hidat építeni. Húsz éves az Európai Zsidó Múzeumok Egyesülete” címmel (4. p.).

december 16-17.

Az RTL Klub televíziós csatorna éjszakai műsoridőben mutatta be „Anna Frank igaz élete” című, Robert Dornhelm rendezte a két részes amerikai filmet.

december 17.

Az Európai Zsidó Világkongresszus brüsszeli ülésén Zoltai Gusztávot a Végrehajtó Bizottság tagjává választották.

december 18.

A 168 Óra 2008. december 18-i számában a Spinoza Házban látható zsidó kabaré kapcsán Dorogi Katalin riportja jelent meg Bächer Ivánnal „Felmentenek-e ma az eszlári zsidókat?” címmel.

december 19-20.

A Szim Salom a Budapesti Rotary Klubbal közösen jótékonyági pénzgyűjtést rendezett a Vörösmarty téren a Vakok Intézete javára.

december 20.

1. A Bét Orim Agora Akadémia keretében „Székely szombatosok - lelki zsidók” címmel Szávai Géza író és Bözödújfalui utolsó unitárius lelkésze, Kászoni József beszélgetett, Dán Róbert művelődéstörténészre Raj Ferenc rabbi emlékezett.

2. Anyagi okokra hivatkozva megszűnt az amerikai magyar nyelvű zsidóság folyóirata, a „Menóra”.

3. A Népszabadság 2008. december 20-i számának Hétvége mellékletében Bächer Iván „Erzsébetváros” című írása jelent meg a kerületi önkormányzatban a visszaélések miatt kirobant botrányról, valamint Perczel Anna „Védtelesség” című könyvéről (11. p.). Szőcs László „A Rúzs rejtélye” című írása Bernard Madoffról, és üzletfeleiről szól, akik a New York-i tőzsde egykori elnökének, a városi zsidó közélet ismert alakjának piramisjátéka miatt hatalmas veszteségeket szenvedtek el (13. p.). Lengyel László „Az embertelenség szaga” című cikke a szélsőjobbos Morvai Krisztina által képviselt kirekesztő magatartásról szól (12. p.).

december 21.

1. A Hanuka első napján a Nyugati téren és a Hősök terén rendeztek központi gyertyagyűjtést zsidó szervezetek. A résztvevőket busz szállította ár az A38-as hajóra, ahol a Fellegini Klezmer Band adott koncertet. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a hanuka első napján Gryllus Vilmos volt a vendég. A Marom Budapest független zsidó kulturális szervezet kilencnapos hanuka fesztivált tartott a Sirályban, a Közraktárban és a Gödör Klubban. A Mazsihisz és a Bzsh a Dohány utcai zsinagóga előtti téren osztott szét 500 ingyen sóletet, kenyeret és meleg teát. December 18-ra a hanuka elleni tüntetést jelentett volna be a két ismert szélsőjobbos Budaházy György és Toroczkai László. A Dohány utca elé tervezett megmozdulást a BRFK betiltotta. A Fidesz és a KDNP parlamenti frakciók is elutasították a tüntetés tervét. A szélsőjobboldali szervezetek azonban nem mondtak le arról, hogy randalírozzanak, zsidózzanak egyet, ezért a Hősök terén, a Műcsarnok előtt próbálták megzavarni a hanuka nyitó ünnepét. Ez azonban fizikai értelemben nem sikerült nekik a rendőrség jelenléte miatt.

2. A Dohány utcai körzetben pótválasztást tartottak elöljárók visszahívása miatt.

december 25.

Londonban 78 éves korában, súlyos betegségben meghalt Herold Pinter, Nobel-díjas író.

december 27.

1. A hagyományos hanuka bállal és díszvacsorával ért véget a Mazsike megalakulásának 20. évfordulójára rendezett ünneppsorozat a Gundel étteremben. A Magyar Zsidó Kultúráért” díjat Perczel Anna építész, a Várhegyi György Magyar Zsidó Oktatásért” díjat Kovács András szociológus vehette át. A zenét a Madarak Házibuli zenekar biztosította, a szünetekben Gellérfi Gyula zongorázott. Deák Gábor és Szántó T. Gábor laudációja megjelent a Mazsike Hírlevél 2009. februári számában (Díj a városvédelemért és a zsidó identitás kutatásáért címmel 8-10. p.).

2. A június óta érvényben volt tűzszüneti egyezmény december 19-én lejárt, s a Hamasz nem újította meg. A palesztin terrorista szervezet két napon át csaknem 100 rakétát lőtt ki dél-izraeli területre, amit Izrael az 1967-es háború óta a legnagyobb légitámadással viszonozott. A Hamasz vezetője a harmadik intifádára szólított fel, az ENSZ pedig tűzszünetet követelt. Az EU külügyminiszterei 2008. december 30-án üléseztek a Hamasz és Izrael között kirobant háborúról, a magyar külügyminisztérium a tárgyalásos rendezést szorgalmazta.

A Gidófalvy Emlékbizottság megemlékezett a Munkácsi Mihály utcai egykori fiúárvaház falán elhelyezett Gidófalvy Lajos emléktáblánál az 1944. karácsonyán zsidó gyerekeket mentő ezredesre.

A Zala megyei Kisvásárhely felújított és feltárt zsidótemetőjét decemberben avatták újjá. A megyei önkormányzat és az Iszlám Közösség a Mazsihisz támogatásával végezte a munkát. Az avatáson Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Kálmán Tamás főkántor képviselte a zsidó hitközséget.

A Beszélő 2008/11-12. számában Kende Tamás „Útban a totális győzelem felé. A provinciális és provincionális antiszemitizmus 'Szentendre és vidéke' nyilvánosságában” címmel készített elemzést (80-94. p.).

A Holmi 2008/12. számában Balogh László Levente „Virágcsokor és gyászjelentés helyett. Hannah Arendt Izrael állam alapításáról” címmel (1594-1600. p.) közölt tanulmányt.

Az OR-ZSE „Magyar Zsidó Szemle” 2008 (5-6) címmel két füzetet jelentetett meg Lichtmann Tamás sorozatszerkesztő munkája nyomán. Az első füzetben Haraszi György „Hágár országában. Hitközség-történeti monográfiák, (nagyobb) helytörténeti tanulmányok és leírások a történeti Magyarország zsidó községeiről” című munkája jelent meg (125 p. A második füzetben Mose Golan „A Kasztner-ügy történelmi torzításainak jelentősége” (61 p.) című tanulmánya jelent meg.

A Mazsike Hírlevél 2008/decemberi számában a másfél éve Tel-Avivban dolgozó Korányi László köszöntötte a „20 éves Mazsikét”, mint a szervezet egykori elnöke (4. p.). A „Magyar zsidó nagyjaink” sorozatban Kiss Józsefről jelent meg cikk „Költő, a falusi zsidóság és a nagyvárosi polgárság életének ábrázolója” címmel (13. p.).

A Szombat 2008/decemberi száma „A mi Erdélyünk” tematikus számot adott ki Ágoston Vilmos, Erdélyi Lajos, Parászka Boróka, Tamás Gáspár Miklós, Lőwy Dániel, Simon Judit, Szántó T. Gábor és Fűszeres Eszter írásaival. Dragomán Györggyel Csáki Márton beszélgetett (33-35. p.).

A Nagy Világ 2008/12 számában Billinger Edit „Csupa búcsúlevél. Ingeborg Bachmann és Paul Celan levelezése” című összeállítása jelent meg (1360-1393. p.).